

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับ
บุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร
สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

340.1523

ก631 ป

ณ.3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับ
บุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2545

h 148964

31 ก.ค. 2545

กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ตามโครงการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ อาชีพ รายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 104 คนและรุ่นที่ 28 จำนวน 224 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 328 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 201 คน เป็นนักศึกษาหญิงจำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 9 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) บุคลิกภาพ (X_4) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว (X_{16}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{19})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 10 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) อาชีพของนักศึกษา ($X_5 - X_7$) รายได้ ($X_8 - X_{10}$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($X_{11} - X_{13}$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{19}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) รายได้สูง (X_{10}) และเพศชาย (X_1) ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 52.46

4. สมการที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่

4.1 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .1607 + .5986 X_{15} + .2874 X_{14} + .3199 X_{19} + .1797 X_{17} + .1282 X_{10} - .1365 X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .6047 X_{15} + .2526 X_{14} + .2902 X_{19} + .1574 X_{17} + .1072 X_{10} - .1219 X_1$$

**FACTORS EFFECTING ON LEARNING BEHAVIOR OF MANAGING STUDY FOR
PERSONAL PROGRAM IN THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE
COMMUNICATION ARTS AT RAJABHAT INSTITUTE PRANAKHON
IN BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
MISS KINGKAN PANTHONG**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2002**

Kingkan Panthong. (2002). *Factors effecting on learning behavior of Managing study for Personal Program in the Faculty of Management Science Communication Arts at Rajabhat Institute Pranakhon in Bangkok*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Kamolrat Greethong.

The purpose of this research was to investigate factors effecting on learning behavior of Managing study for Personal Program in the Faculty of Management Science Communication Arts at Rajabhat Institute Pranakhon in Bangkok and to determine these factors such as student's gender, age, student 's occupation, economic status, learning achievement, personality, time management in learning, future learning expectation, relationship between students and families, classroom atmosphere, relationship between students and teachers, relationship between students and friends, and student 's learning behavior. The 328 Subjects of the 26th were 104 and 28th were 224 students are selected in which 201 males and 127 females of Managing study for Personal Program in the Faculty of Management Science Communication Arts at Rajabhat Institute Pranakhon in the academic year 2001. They were randomly by stratified sampling from the population. The instruments were factors effecting on learning behavior questionnaires. The data were analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly 9 factors positive correlation among female gender (X_2), age (X_3), personality (X_4), time management in learning (X_{14}), further learning expectation (X_{15}), relationship between students and families (X_{16}), classroom atmosphere (X_{17}), relationship between students and teachers (X_{18}), relationship between students and friends (X_{19}), and student 's learning behavior at .01 level.

2. There were 10 factors no significantly correlation among male gender (X_1), student 's occupation (X_5 - X_7), economic status (X_8 - X_{10}), learning achievement (X_{11} - X_{13}) and student 's learning behavior.

3. There were significantly 6 factors effecting on learning behavior at .01 level from the most to the least were further learning (X_{15}), time management in learning (X_{14}), relationship between students and friends (X_{19}), classroom atmosphere (X_{17}), economic status (X_{10}), and male gender (X_1). There 6 factors could predicted learning behavior about percentage of 52.46.

4. The significantly predicted equations of factors effecting on learning behavior of Managing study for Personal Program in the Faculty of Management Science Communication Arts at Rajabhat Institute Pranakhon at .01 level were as follows :

4.1 In terms of row scores were :

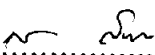
$$\hat{Y} = .1607 + .5986 X_{15} + .2874 X_{14} + .3199 X_{19} + .1797 X_{17} + .1282 X_{10} - .1365 X_1$$

4.2 In terms of standard scores were :

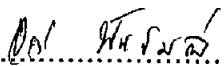
$$Z = .6047 X_{15} + .2526 X_{14} + .2902 X_{19} + .1574 X_{17} + .1072 X_{10} - .1219 X_1$$

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

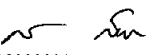
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

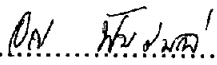

.....
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

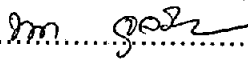
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

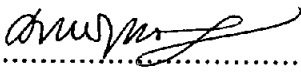
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี และ ดร. พาสนา จุลรัตน์ กรรมการ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ให้การอบรม สั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และให้ความกรุณาต่อผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัสราภรณ์ เทศธรรม คณบดีคณะวิทยาการจัดการ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์พจนีย์ พลสิทธิ์ อาจารย์ผู้สอนในโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ที่กรุณาให้ ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักศึกษาในโครงการจัด การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ รุ่นที่ 26 และ รุ่นที่ 28 ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็น อย่างดี

ขอขอบพระคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่ให้อำลัใจ ช่วยเหลือ และเป็นแรง ผลักดันให้ให้ผู้วิจัยสารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรัก ความเมตตา ห่วงใยดูแล ส่งเสริมด้านการเรียนและให้ ความสนับสนุนด้านทุนทรัพย์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและ เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

กิ่งกาญจน์ ปานทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการศึกษาสำหรับ	
บุคลากรประจำการ.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับ	
บุคลากรประจำการ.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาตามโครงการ	
จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน.....	19
ความหมายของพฤติกรรมการเรียน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของพฤติกรรมการเรียน.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะ.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน.....	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทาง	
การเรียน.....	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษา	
กับสมาชิกในครอบครัว.....	51
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน.....	52
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา	
กับอาจารย์.....	55
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา	
กับเพื่อน.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารที่เกี่ยวกับคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.....	59
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	62
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
กลุ่มประชากร.....	62
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	63
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	77
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	82
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	84
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	117
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ.....	62
2	แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และรายได้.....	77
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมการเรียน.....	78
4	แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ บุคลิกภาพ อาชีพ รายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน.....	79
5	แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษา.....	80
6	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ.....	80

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ทั้งด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมือง (พยุงค์ จันทร์สุนทร. 2541 : 6) ดังนั้น เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงได้เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยเน้นให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกด้าน อย่างเต็มที่ การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุล ทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 5)

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538)

สถาบันราชภัฏพระนครเป็น สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันจึงได้จัดการศึกษาเพื่อความต้องการของท้องถิ่น และตามศักยภาพความพร้อมของสถาบันภายใต้ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (สถาบันราชภัฏพระนคร. คู่มือนักศึกษาปี 2542 : 48) นอกจากทำหน้าที่ให้ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ สำหรับนักศึกษาภาคปกติแล้ว ยังได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาภาคพิเศษ อยู่ภายใต้ชื่อว่า โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาแก่คนทำงาน ก่อให้เกิด "การพัฒนาแบบยั่งยืน" ซึ่งหมายถึง การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงด้วยความเป็นตัวของตัวเอง

คณะวิทยาการจัดการ เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันราชภัฏพระนคร หลักสูตรที่เปิดสอนประกอบด้วย สาขาบริหารธุรกิจและการจัดการ และสาขานิเทศศาสตร์ เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนในปี พ.ศ. 2527 โดยมีวิสัยทัศน์ เพื่อผลิตบัณฑิตและบุคลากรให้มีความรู้ ความคิด สามารถนำองค์ความรู้ และความคิดที่ได้รับจากการศึกษาไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาวิชาชีพให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดยยึดหลักจรรยาบรรณและมีทัศนคติดีในวิชาชีพ (รายงานการศึกษาดูงาน คณะวิทยาการจัดการ : 1-2)

โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์เป็นโปรแกรมหนึ่งในคณะวิทยาการจัดการ เปิดสอนในระดับปริญญาตรี มีแขนงวิชาวารสาร, การประชาสัมพันธ์, การโฆษณา, วิทยุและโทรทัศน์และสื่อสารการกีฬา มีนักศึกษาทั้งภาคปกติและนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เป็นจำนวนมาก สำหรับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการเป็นนักศึกษาที่ศึกษาที่สถาบันนอกเวลาราชการ ตั้งแต่เวลา 17.00 – 20.00 น.

นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เป็นผู้ที่ต้องทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย ซึ่งทำให้นักศึกษาแบ่งเวลาในการเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้มีพฤติกรรมการณ์เรียนที่พบคือ มาไม่ทันเรียน ขาดเรียนบ่อย เป็นต้น ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ สหวิทยาลัยทวารวดี ได้ทำการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดี ปีการศึกษา 2535 พบว่าในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน กศ.บป. อาจารย์ผู้สอนเกือบทุกวิทยาลัยครูเห็นว่านักศึกษาไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่มีพื้นฐานพอ แต่งกายไม่สุภาพ ขาดเรียนบ่อย และไม่เข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งเหล่านี้อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหามากด้วย (สหวิทยาลัยทวารวดี. 2536 : 161-172)

ผู้วิจัยเคยศึกษาในสถาบันราชภัฏมาก่อน และเคยเรียนร่วมกับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ได้พบว่านักศึกษาเหล่านั้นปัญหามากจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนมากกว่านักศึกษาที่เรียนในภาคปกติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ภัสราภรณ์ เทศธรรม คณบดีคณะวิทยาการจัดการ และผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์พจน์ย์ พลสิทธิ์ ซึ่งเป็นผู้สอนในโปรแกรมวิชาในเทศศาสตร์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2544 พบว่านักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) จำนวนมากมีพฤติกรรมด้านการเรียน คือ มาเรียนไม่ทัน หรือมีภาระงานรับผิดชอบมากเกินไปจนงานเข้า ทำให้มาเรียนช้าจึงเรียนไม่ทันเพื่อนทำให้เรียนไม่เข้าใจ หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ทันตามกำหนดเวลา บางคนมีลักษณะงานเป็นอุปสรรค เช่น คนที่มีตารางงานไม่แน่นอนไม่สามารถทำงานได้ และส่วนใหญ่ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เป็นนักศึกษาที่ศึกษาที่สถาบันนอกเวลาราชการ มาจากหลากหลายอาชีพ หลายสถานะ อายุที่แตกต่างกันทำให้เกิดความแตกต่างด้านการเรียนรู้ ส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษา แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมียกศึกษาอีกหลายคนที่มีภาระหน้าที่การงานรับผิดชอบมาก แต่ยังมีพฤติกรรมการณ์เรียนที่เหมาะสม คือ เข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา ตั้งใจฟังอาจารย์สอน สามารถเรียนได้ดี และทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จทันตามเวลา

ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยให้นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) โปรแกรมวิชาในเทศศาสตร์ จำนวน 70 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิด 3 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะที่ท่านศึกษาอยู่ที่สถาบันแห่งนี้ ท่านมีปัญหาในด้านใดบ้าง” พบว่าคำตอบที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมการณ์เรียน ได้แก่ มาเรียนไม่ทัน ขาดเรียนบ่อยไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ไม่มีเวลาทบทวนหรือทำงานส่งอาจารย์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 ปัญหาด้านการเงิน ได้แก่ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การเรียน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 ปัญหาด้านสัมพันธภาพ ได้แก่ การคบเพื่อนในห้องเรียน การติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนหรือบุคลากรของสถาบัน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ไม่มีปัญหา 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 และอื่นๆ ได้แก่ ห้องเรียนร้อนและคับแคบ ที่จอดรถมีน้อย 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “ท่านคิดว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร” คำตอบที่มากที่สุด คือ สาเหตุจากมีรายได้น้อย แต่มีรายจ่ายมากทำให้ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เกิดจากสถาบันและบุคลากรของสถาบัน เช่น อาจารย์สอนเร็วไป เจ้าหน้าที่ของสถาบันติดต่อลำบากไม่ค่อยให้ความสนใจนักศึกษา สภาพห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับนักศึกษา 17 คน คิดเป็นร้อยละ 24.28 ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยทำให้ไม่มีเวลาในการเรียนเต็มที่ ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนหรือทำรายงาน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 จากตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ มีความเกียจคร้าน ไม่ตั้งใจเรียน มาเรียนไม่ทัน ขาดเรียนบ่อย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.71 และอื่นๆ เช่น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.85

คำถามข้อที่ 3 ถามว่า “ท่านต้องการพัฒนาตัวท่านในด้านใดบ้าง” คำตอบที่มากที่สุดคือ ต้องการพัฒนาด้านการเรียนรู้ให้มีความรู้ความสามารถ 32 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 พยายามไม่ขาดเรียนมาเรียนทุกวัน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 พัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัว 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.71 ด้านการใช้จ่ายของตนเอง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ด้านการมาเรียนให้เร็วขึ้น 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เป็นปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ดังที่ เครนตัน และบาร์คเลย์ (Cranston and Bardley, 1985 : 136) กล่าวว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียน และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั้นเอง และ โสภกา ชูพิกุลชัย (2528 : 111) กล่าวว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในด้านการเรียน การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมในขณะที่เรียนด้วย ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง พฤติกรรมการเรียนเป็นปัญหาที่ควรศึกษาหาข้อมูลเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไข ดังผลงานวิจัยของพิสมัย บัวอุไร (2542 : 89-99) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาของนักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นงานที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบงานเดี่ยวและได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้านอกชั้นเรียน นักศึกษาที่มาเรียนมีงานทำในช่วงเวลากลางวัน จึงไม่มีเวลามากพอที่จะทำงานเดี่ยวส่งตามที่ผู้สอนมอบหมายทุกวิชาได้ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากตัวนักศึกษาเองหรืออาจมีปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนนโยบายให้ผู้บริหาร บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน นำไปใช้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีของนักศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 129 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 249 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวน 378 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 226 คน เป็นนักศึกษาหญิงจำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 104 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 224 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวน 328 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 201 คน เป็นนักศึกษาหญิงจำนวน 127 คน และอีก 50 คน ใช้เป็นกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 อายุ
- 1.1.3 บุคลิกภาพ
- 1.1.4 รายได้
- 1.1.5 อาชีพของนักศึกษา
- 1.1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.7 การใช้เวลาในการเรียน
- 1.1.8 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพของนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่

- 1.3.1 บรรยากาศในการเรียนการสอน
- 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตัวทางการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวันเวลาและสถานที่ ได้แก่

1.1 การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่สถาบัน ขณะที่ครูอาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียน ได้แก่ นำอุปกรณ์การเรียนมาครบ เข้าชั้นเรียนตรงเวลา ตั้งใจฟังครูอาจารย์สอน จดคำอธิบายของครูอาจารย์จากความเข้าใจของนักศึกษาเอง

1.2 การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน ได้แก่ การทบทวนบทเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จและส่งตามกำหนดเวลา ไม่ละเลยหรือหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย พยายามติดตามผลงานของตนที่ได้ทำไปแล้วเพื่อแก้ไขปรับปรุงงานที่ทาบพร่องให้ดียิ่งขึ้น

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 อายุ ได้แก่ จำนวนอายุเต็มปีบริบูรณ์ของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.)

2.1.3 บุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้นักเรียนนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1.3.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.3.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อดทนและรอคอยได้

2.1.4 อาชีพ หมายถึง การทำงานในปัจจุบันของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 อาชีพ ได้แก่

2.1.4.1 รับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

2.1.4.2 พนักงานบริษัทเอกชน

2.1.4.3 ประกอบอาชีพส่วนตัว

2.1.5 รายได้ หมายถึง เงินเดือนหรือรายได้พิเศษอื่นๆ ของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2537 : 48)

2.1.5.1 รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน

2.1.5.2 รายได้ 3,000 บาท – 8,000 บาท ต่อเดือน

2.1.5.3 รายได้สูงกว่า 8,000 บาทต่อเดือน

2.1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ที่เป็นระดับคะแนนสะสม ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในภาคเรียนที่ 1 จำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

2.1.6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางคือนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ย 2.01-2.74

2.1.6.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ย 2.75 ขึ้นไป

2.1.7 การใช้เวลาในการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในการทำภาระกิจต่างๆเกี่ยวกับการเรียนได้เหมาะสมทั้งในวันธรรมดาและวันหยุดที่เป็นเวลานอกเวลาเรียน ได้แก่ การทบทวนบทเรียน การอ่านล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน การทำการบ้าน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติม

2.1.8 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและความสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองให้กระทำหรือเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะตามมาทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นภายหลัง

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ **สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว** หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักศึกษา และพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.1 การปฏิบัติตนของ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต่อนักศึกษา ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษาให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่สถาบันจัดขึ้น ไว้ว่างในในการทำกิจกรรมของนักศึกษากับเพื่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความหวังโยกมัดชิดกับนักศึกษา

2.2.2 การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ได้แก่ การขอคำแนะนำและซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมที่สถาบันจัดขึ้น การแสดงความรักและเคารพของนักศึกษาที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การเชื่อฟังไม่ทำให้อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียใจ

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน *

2.3.1 บรรยากาศในการเรียนการสอน ได้แก่

2.3.1.1 การสอนของอาจารย์ ได้แก่ วิธีการสอนที่ทำให้การเรียนน่าสนใจ ความตั้งใจในการสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถาม การใช้สื่อประกอบการสอนของอาจารย์และสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามสังเขปวิชา

2.3.1.2 สถานที่เรียน ได้แก่ การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักศึกษา บริเวณของห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ดังเช่น เสียง และกลิ่น

2.3.1.3 สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ความทันสมัย คุณภาพการใช้งาน

✓ 2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตนของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การซักถามปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว และการให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การให้ความสนใจนักศึกษา การให้ความเป็นกันเอง และเป็นທີ່ปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการและส่วนตัว

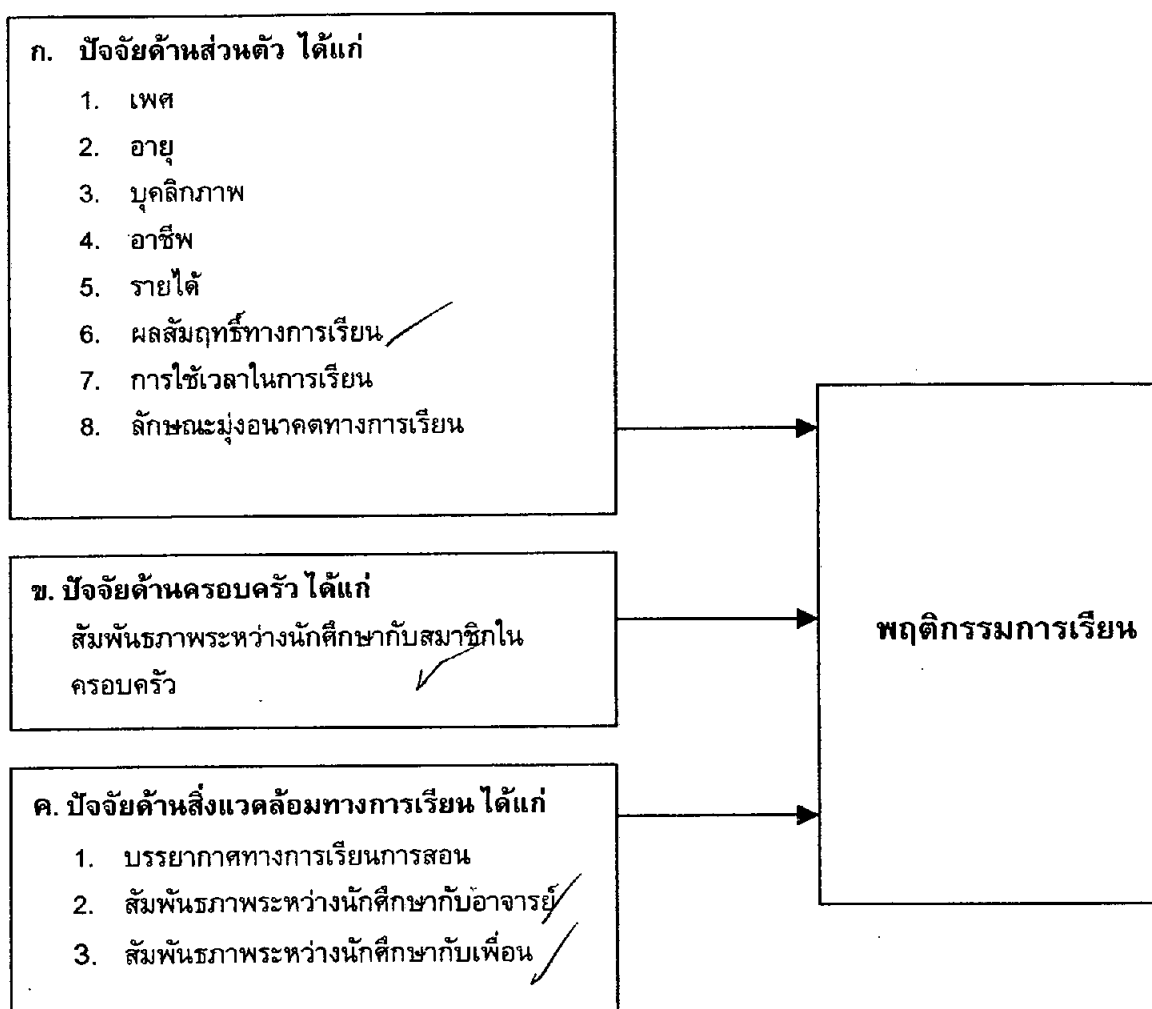
✓ 2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักศึกษาและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความห่วงใยซึ่งกันและกัน การแสดงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความเต็มใจ

3. นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) หมายถึง นักศึกษารุ่นที่ 26 และ 28 ที่ศึกษาที่สถาบันราชภัฏพระนครนอกเวลาราชการ ตั้งแต่เวลา 17.00–20.00 น.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป)
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน
 - 3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
 - 3.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
 - 3.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
 - 3.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
 - 3.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
 - 3.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
 - 3.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน
 - 3.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน
 - 3.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน
 - 3.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
 - 3.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
 - 3.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
 - 3.8 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน
 - 3.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน
 - 3.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน
4. เอกสารเกี่ยวกับคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป)

1.1 ปรัชญาและแนวคิดในการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ(กศ.บป)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ รู้จักคิดและสร้างสรรค์ให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้า ถ้าประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมที่ดีแล้วย่อมเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (ลีป ปันนท์ เกตุทัต. 2534 : 8) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม เพื่อให้บุคคลเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคมในปัจจุบันได้ (นิเชต สุนทรพิทักษ์. 2534) และหากจะกล่าวว่าการให้การศึกษาคือการพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติแล้ว โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ก็เป็นโครงการหนึ่งที่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นอย่างดีโดยเฉพาะในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ถ้าดูในเชิงปริมาณจะพบว่าผู้เข้าศึกษาตามโครงการนี้ในสถาบันราชภัฏมียาจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั่วประเทศโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ช่วยให้คนมีการศึกษาสูงขึ้น 1 ส่วนใน 50 ส่วน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2540 : 17) และหากพิจารณาในเชิงคุณภาพก็จะพบว่าคนจำนวนมากนี้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองพัฒนางาน และพัฒนาสังคมตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ความสำเร็จของโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องด้วยโครงการดังกล่าวตอบสนองความต้องการในการแสวงหาความรู้ของบุคคลโดยเปิดโอกาสให้เลือกศึกษาได้อย่างหลากหลายตามความสนใจ ตลอดจนตอบสนองความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของข้าราชการ พนักงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับปรัชญาในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการและปรัชญาในการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป มีดังต่อไปนี้ คือ

1.1.1 เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย (Education for All) คือการศึกษาที่ตอบสนองการเรียนรู้ของบุคคลในการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน

1.1.2 เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (Education for Career Development) คือการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาอาชีพ จัดสำหรับผู้มีงานทำและต้องการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพในการทำงาน

1.1.3 เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน (Education for Community Development) คือการศึกษาที่จัดสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นที่เขาอาศัยอยู่ พัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดำรงไว้ซึ่งสิ่งดีงามและมีคุณค่าของสังคมไว้ ช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.1.4 เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาวัฒนธรรม (Education for Cultural Development) คือการจัดการศึกษาที่ยึดแนวทางของการสืบทอด ทำนุบำรุงรักษาวัฒนธรรมของสังคมและท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ สามารถผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมใหม่ได้อย่างกลมกลืนกัน ทั้งด้านภาษา ศาสนา ศิลปะ ดนตรี และขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนระบบครอบครัวแบบชนบท

1.1.5 การศึกษาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี (Education for Technological Development) คือ การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเลือก การใช้และการสร้างสรรค์เทคโนโลยีซึ่งหมายรวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเทคโนโลยีชาวบ้านที่มีคุณค่าอันมีความสำคัญต่อตนเองและท้องถิ่นตั้งแต่เทคโนโลยีการดำรงชีวิตการเกษตร การ

ผลิตแบบไทย จนถึงเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม โดยจะคำนึงถึงความสมดุลทางธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวเป็นเสมือนทิศทางที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งนำไปสู่การจัดดำเนินงานทั้งด้านการเรียน การสอน การบริหาร และการจัดการ การ กศ.บป. อย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญหลายด้านไม่ว่าจะเป็นนโยบายการบริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแผนการหรือพิมพ์เขียว ที่กำหนดว่าการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปในทิศทางใดในการกำหนดรูปแบบและกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการก็เช่นเดียวกัน สถาบันราชภัฏมีหลักสูตร ที่เป็นตัวกลางเพื่อการจัดการศึกษาตามโครงการดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันนี้ยังคงใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 สำหรับการผลิตบัณฑิตในภาคปกติมาใช้ในทั้ง 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2540 : 18) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.2 หลักสูตรจัดการศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป (กศ.บป.)

สภาการฝึกหัดครูได้พิจารณาอนุมัติให้วิทยาลัยครูเปิดสอนตามหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ พ.ศ. 2528 ฉบับปรับปรุง 2531 จำนวน 45 โปรแกรมวิชา และ หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา พ.ศ. 2530 จำนวน 31 โปรแกรมวิชา ต่อมาวิทยาลัยครูได้พัฒนาหลักสูตรใหม่เพิ่มเติม จนในปัจจุบันมีหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิทยาศาสตร์เพิ่มอีก 9 โปรแกรมวิชา และสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพิ่ม 4 โปรแกรมวิชา รวมจำนวนหลักสูตรวิทยาลัยครูแยกตามระดับได้ 140 โปรแกรมวิชา ในเวลาต่อมากรมการฝึกหัดครูได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรวิทยาลัยครู 89 โปรแกรมวิชา หลักสูตรดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาการฝึกหัดครูพิจารณาอนุมัติให้ใช้กับนักศึกษาที่เข้าใหม่ในปีการศึกษา 2536 โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์ติดตามและประมวลปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูด้วยกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี (กรมการฝึกหัดครู, 2536 : หน้าพิเศษ)

หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 นี้ได้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรเดิม คือฉบับ พ.ศ. 2531 โดยยึดมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพระดับอุดมศึกษาซึ่งมีมาตรฐานตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตกำลังคนที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือให้เป็นทั้งนักวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตามสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าของวิทยาการ เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางมีทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้มุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี และยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับองค์กรและสถานประกอบการในชุมชน ลักษณะทวิภาคี (Dual System) นำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพและวิชาการ และมุ่งเน้นการพัฒนาตัวผู้เรียนให้มีความรู้ด้านเทคนิค วิธีการจัดการงานอาชีพและด้านคุณธรรม

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.)

ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโครงการดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในโครงการดังกล่าวก็ยังพบปัญหาข้อขัดข้องบางประการและส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ดังที่

ดาวรุ่ง วีรกุล และคณะ (2531 – 2532 : 32 - 38) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ที่แม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2530 พบว่า

1. เนื้อหารายวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เป็นที่สนใจของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม เพราะผู้เข้ารับการศึกษเห็นว่ามีความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำความรู้จากเนื้อหาเหล่านั้นไปใช้ได้ จะมีเพียง 2-3 รายวิชาเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการศึกษมีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนัก อีกทั้งไม่ค่อยดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร เนื่องจาก ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาไปใช้ได้บ้าง

2. ชุดการเรียนมีความสมบูรณ์ดี ในด้านการลำดับเนื้อหาแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมรวมทั้งแบบทดสอบประจำบทอย่างไรก็ตามข้อผิดพลาดอันเนื่องมาจากระบบการพิมพ์โรเนียว และการเรียงหน้ายังมีค่อนข้างสูง

3. ผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรมเห็นว่า การเข้าชั้นเรียนมีความจำเป็นมากแต่ต้องจัดให้เหมาะสม เช่น แต่ละรายวิชาไม่ควรจัดให้เรียนติดต่อกัน 2 ชั่วโมง และควรขยายวันเข้าชั้นเรียนมากขึ้นทั้งที่วิทยาลัยและที่ศูนย์การเรียน

4. สภาพของห้องเรียนค่อนข้างมีปัญหาเนื่องจากอากาศร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทน้อยนอกจากนั้นห้องเรียนค่อนข้างสกปรกและคับแคบ

5. อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมีความรับผิดชอบสูง มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา เข้าสอนตรงเวลา ดูแลเอาใจใส่ดี และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนหลายแบบ

6. บริการอื่น ๆ เช่น อาหาร ที่พัก น้ำดื่ม เป็นที่พอใจของนักศึกษาส่วนใหญ่

ในส่วนของการจัดการศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) แม่ฮ่องสอนทั้งสองภาคเรียนเมื่อมองเป็นภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับที่ดีพอสมควรเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ค่อนข้างพร้อม ปัญหาต่าง ๆ ที่พบอยู่บ้างนั้นเป็นปัญหาระดับปฏิบัติและในปีการศึกษา 2531 และ 2532 ดาวรุ่ง วีรกุล และคณะได้ทำการประเมินผลการดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ อีกครั้งโดยสอบถามทั้งผู้สอนและผู้เรียนโดยทำการประเมินในภาคเรียนที่ 5 และภาคเรียนที่ 8 พบว่า สิ่งที่อาจารย์และนักศึกษาประเมินว่าดีเหมาะสมคือ

1. บุคลากร การจัดผู้สอนและความรู้ ความสามารถของผู้สอน
2. การบริการด้านการให้คำปรึกษาและการรับลงทะเบียน
3. การวัดผลและการประเมินผล
4. การจัดรายกระบวนการวิชา

สิ่งที่เป็นปัญหามาก คือ

1. ห้องเรียน
2. ที่พัก
3. ชุดการเรียน เนื้อหา การพิมพ์ และการเข้าเล่ม
4. งบประมาณด้านค่าตอบแทนและค่าเขียนตำรา

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อสังเกตว่า การวัดทัศนคติระหว่างนักศึกษาทั้ง 3 วิชาเอกต่างให้ข้อมูลสอดคล้องกันมากทั้งในทางบวกและในทางลบ โดยเฉพาะทัศนคติที่มีต่ออุปกรณ์อาคารสถานที่นั้นสอดคล้องกันระหว่างนักศึกษาทั้ง 3 วิชาเอก และยังสอดคล้องกับการให้ความเห็นในการสอบถามการบริการเรื่องห้องเรียนและที่พัก ซึ่งมีแนวโน้มในทางลบ

ต่อมาอาภัสร์ ไชยคุณา (2532 : 57-62) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ปีการศึกษา 2532 พบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนที่จะส่งผลต่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพของนักศึกษาทั้ง 26 ข้อ เป็นพฤติกรรมที่อาจารย์มีแนวโน้มจะใช้สอนค่อนข้างมาก มีเพียงพฤติกรรมเดียวที่อาจารย์มีแนวโน้มที่จะใช้ในบางโอกาส คือ มีสื่อประกอบการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชาที่สอน

2. พฤติกรรมการเรียนที่จะส่งผลต่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพของนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาใช้ในระดับค่อนข้างมากและใช้ในบางโอกาสเท่านั้น ซึ่งในการพิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษา ก็ควรจะได้มีวิธีการที่จะเพิ่มพฤติกรรมการเรียนดังกล่าวให้ศึกษาใช้ในระดับมากเป็นพิเศษหรือค่อนข้างมาก เช่น การเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

3. พฤติกรรมที่จะส่งผลให้การเรียนของนักศึกษาด้วยประสิทธิภาพลง ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างไปทางพฤติกรรมที่นักศึกษาเกือบไม่เคยใช้เลย แต่ก็ยังเห็นพฤติกรรมที่นักศึกษาใช้อยู่บ้าง ดังนั้น จึงควรพิจารณาแก้ไขให้เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาไม่เคยใช้เลย เช่น ลอกงานเพื่อน ไม่เห็นประโยชน์ของวิชาที่เรียน เบื่อวิชาที่เรียน ขาดเรียน ส่งงานไม่ครบหรือไม่ทันเวลาและใช้วิธีการไม่เหมาะสมเพื่อให้ได้เกรดสูง ฯลฯ

จากช่วงเวลาที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาเกือบสิบปี มีผู้สำเร็จการศึกษาจากโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการเป็นจำนวนมาก ในจำนวนเหล่านั้นได้นำความรู้ความสามารถจากการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาหน่วยงานและสังคม ประเทศชาติต่อไป แต่การดำเนินงานโครงการ กศ.บป. ยังมีปัญหาทางการปฏิบัติงานต้องทำการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกมาก

สทวิทยาลัทยอีสานเหนือ (2534 : 6-8) ได้นำสรุปปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ เพื่อนำเสนอในการประชุมสมมนาผู้บริหารโครงการ กศ.บป. ระหว่างวันที่ 23-25 กันยายน 2534 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากรของวิทยาลัยครู

1.1 ในด้านปริมาณ สทวิทยาลัทยอีสานเหนือมีปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรในสาขาวิชาอื่น ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากการเปิดรับนักศึกษาได้ต่ำกว่าจำนวนผู้สมัคร และการเปิดรับได้น้อยโปรแกรมวิชา ใน สาขาวิชาการศึกษา

1.2 ในด้านคุณภาพ สทวิทยาลัทยอีสานเหนือขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณวุฒิตะดับปริญญาโทในสาขาวิชาอื่น จึงต้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิตะดับปริญญาตรีซึ่งตรงสาขา และคณาจารย์จำนวนหนึ่งซึ่งมีวุฒิตะดับปริญญาโทในสาขาวิชาที่ใกล้เคียงกันและผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นมาเป็นอาจารย์พิเศษ อย่างไรก็ตาม สทวิทยาลัทยอีสานเหนือมีความมุ่งมั่นที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น

2. ปัญหาด้านการเงิน

2.1 งบประมาณจากกรมการฝึกหัดครู (งบประมาณแผ่นดิน) ที่ได้รับอยู่ในแต่ละปีนั้นเป็นจำนวนเงินที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่สทวิทยาลัทยหรือวิทยาลัยครูดำเนินงานด้านการอบรมพัฒนาครูประจำการให้แก่ทรัพยากรของชาติ งบประมาณดังกล่าวจะสามารถใช้จ่ายได้เพียงการทำวิจัย 1 เรื่อง หรือจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเท่านั้น

2.2 ผู้สอนได้รับค่าสอนตามระเบียบสภาการฝึกหัดครูชั่วโมงละไม่เกิน 100 บาท นับเป็นอัตราที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับค่าสอนระดับอุดมศึกษาของสถาบันอื่น เป็นการไม่เพียงพอที่คณาจารย์จะนำรายได้จากการสอนไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2.3 การเก็บค่าหน่วยกิต แม้จะปรับปรุงอัตราใหม่แล้วรายรับของวิทยาลัยก็ไม่มากพอที่จะพัฒนาวิทยาลัยในด้านหอสมุด วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา การจัดการบริหารสื่อการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมเสริมให้แก่ผู้เข้าศึกษา

3. ปัญหาด้านการจัดชั้นเรียน

โดยทั่วไปแล้วการจัดชั้นเรียนมีลักษณะเป็นชั้นเรียนทั่วไป คือ จัดชั้นเรียนละ 30-50 คน หากสามารถจัดห้องบรรยายรวมในบางวิชาให้มีผู้เข้าเรียนได้ถึงห้องละ 80-100 คน พร้อมทั้งปรับห้องเรียนโดยใช้เครื่องปรับอากาศจะทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพคือจะเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลได้อย่างคุ้มค่ากับเวลาและแรงงาน

4. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในหลายวิทยายังขาดสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมากแม้แต่เอกสาร ตำรา เพราะคณาจารย์มีภารกิจมากไม่สามารถผลิตเอกสารทางวิชาการเพื่อใช้สอนและขอผลงานทางวิชาการได้ บางวิชาจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผ่นโปร่งใสฉายกับภาพข้ามศีรษะให้ผู้เรียนจดบันทึกตามแต่จะจดไม่ทัน บางวิชาใช้เอกสารเป็นเอกสารโรเนียวแจกผู้เรียนครั้งละบทเรียนทำให้ขาดตกบกพร่องไม่สมบูรณ์ บางรายวิชาต้องสั่งซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์มาใช้สอนเพราะตนเองไม่สามารถผลิตเอกสารเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ได้ ส่วนสิ่งที่เป็นเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น สไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วีดีโอ นั้น อยู่ในสภาพที่ขาดแคลนแม้ศูนย์นวัตกรรมของกรมการฝึกหัดครูจะเร่งรัดการผลิตสื่อการเรียนการสอนต้นแบบไว้แต่ก็มีจำนวนจำกัด และมีการใช้ในวงจำกัด

5. ปัญหาในการวัดผลประเมินผล

ด้วยภาวะขาดแคลนทางด้านเอกสาร ตำรา และสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ทำให้กระบวนการวัดผลหลายวิทยายังไม่อยู่ในระดับมาตรฐาน เช่น การสร้างแบบทดสอบที่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชา (เพราะผู้สอนไม่ครบทุกเรื่องตามหลักสูตร) และแบบทดสอบที่ใช้มีความซ้ำซาก และก็ไม่ปรับปรุงพัฒนาจนกระทั่งผู้เรียนจำข้อสอบบอกต่อ ๆ กันไม่อย่างกว้างขวาง แต่อาจารย์ผู้สอนไม่ทราบ แบบทดสอบที่ใช้มีความยากง่ายและสมบูรณ์แตกต่างกันระหว่างผู้สอนในรายวิชาเดียวกันการประเมินผลมีความแตกต่างระหว่างผู้สอนและระหว่างวิทยาลัย

สำหรับสพววิทยาลัยทักษิณ (2534 : 1-11) ได้จัดประชุมปรึกษาเพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ สรุปได้ดังนี้

1. การรับสมัคร ปัญหาที่พบ คือ

- 1.1 ไม่มีโอกาสเลือกนักศึกษาในบางโปรแกรมวิชา
- 1.2 นักศึกษาต้องการเรียนมากในบางโปรแกรมวิชา ซึ่งวิทยาลัยไม่สามารถรับได้ทั้งหมด
- 1.3 ในบางโปรแกรมวิชา วิทยาลัยพร้อมที่จะเปิดแต่ไม่มีนักศึกษาสมัครเข้าเรียนเพียงพอ
- 1.4 ในบางโปรแกรมวิชา ชุมชนต้องการที่จะเรียนแต่วิทยาลัยไม่พร้อมที่จะเปิด
- 1.5 วิทยาลัยมีนโยบายที่จะเปิดเพื่อสนองความต้องการของชุมชน แต่ภาควิชาขาดความพร้อมที่จะเปิด
- 1.6 วิทยาลัยเห็นว่าบางโปรแกรมวิชาน่าจะเปิดได้แต่ภาควิชาไม่ขอเปิด

2. การบริหารงบประมาณ ปัญหาที่พบ คือ

- 2.1 ค่าตอบแทนผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- 2.2 งบประมาณถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนน้อยมาก เช่น การพัฒนาบุคลากร การทำสื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

2.3 หัวหน้าโปรแกรมวิชา / ภาควิชา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน แต่ไม่ได้พิจารณาในเรื่องค่าตอบแทน

- 2.4 งบประมาณถูกบริหารโดยบุคลากรเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเล็กไม่มีกระจายไปสู่ภาควิชา
3. การเปิดศูนย์นอกวิทยาลัยครู ปัญหาที่พบ คือ
 - 3.1 อาจารย์ผู้สอนเดินทางไกลและเหน็ดเหนื่อย จึงรับรับชั่วโมงสอนเต็มตามเกณฑ์ 12 คาบ/สัปดาห์ เพื่อให้คุ้มกับเวลาที่เสียไปในการเดินทาง
 - 3.2 อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยได้พบนักศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้ออกไปสอนศูนย์นอกวิทยาลัย
 - 3.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ศูนย์นอก ทำได้น้อยนักศึกษาไม่ได้รับประสบการณ์เสริม
4. การบริหารทั่วไป ปัญหาที่พบ คือ
 - 4.1 การจัดโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ เป็นเชิงธุรกิจมากเกินไป
 - 4.2 ขาดประสิทธิภาพในการควบคุมดูแล ติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินการในโครงการ
- กต.บป.
 - 4.3 ไม่มีนโยบายเอื้ออำนวย สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน
5. ปัญหาทางด้านโครงสร้างของหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือ
 - 5.1 รายวิชาในระดับปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) ซ้ำซ้อนกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วในระดับอนุปริญญา
 - 5.2 รายวิชาที่เลือกเองในบางโปรแกรมวิชามีน้อยเกินไป
6. ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือ
 - 6.1 การจัดลำดับรายวิชาในแผนการเรียน ไม่เป็นไปตามลำดับก่อน หลัง ของรหัสวิชาในโครงสร้างหลักสูตร ทำให้มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา)
 - 6.2 ผู้จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันอื่น ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในระดับอนุปริญญาของหลักสูตรสภาการฝึกหัดครูเพิ่มเติม
7. ปัญญาเกี่ยวกับข้อกำหนดเฉพาะของหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือ
 - 7.1 รายวิชาในหลักสูตรที่มีวิชาต้องเรียนมาก่อน ทำให้เกิดปัญหาในการจัดแผนการเรียน
 - 7.2 ข้อกำหนดเฉพาะของวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับผู้จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันอื่น
8. มีปัญหาการทำการเทียบโอนหรือยกเว้นรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วในระดับปริญญาตรีของสถาบันอื่น
 9. ปัญหาผู้เรียน ปัญหาที่พบ คือ
 - 9.1 เข้าเรียนมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของวุฒิทางการศึกษาที่จบการศึกษา ทำให้ยากต่อการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน
 - 9.2 ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้
10. ปัญหาผู้สอน ปัญหาที่พบ คือ
 - 10.1 ขาดความรู้ ประสบการณ์ในบางรายวิชา โดยเฉพาะวิชาชีพ
 - 10.2 ขาดความสำนึกในความเป็นครู
11. ปัญหาอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ขาดความสำนึกในหน้าที่
12. ปัญหากระบวนการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ
 - 12.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่สอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน
 - 12.2 อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

- 12.3. สิ่งแวดล้อมของห้องเรียนไม่เหมาะสม เช่น เก้าอี้ไม่เพียงพอ ห้องปฏิบัติการไม่สะอาด เก้าอี้ชำรุด
- 12.4. จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มมากเกินไปไม่เหมาะสม
13. ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาที่พบ คือ
 - 13.1. ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีหลายขั้นตอน ยากแก่การปฏิบัติ
 - 13.2. สถานประกอบการซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร คือให้ฝึกในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการที่ควรจะให้ฝึก หรือไม่รับนักศึกษาเข้าฝึก
 - 13.3. นักศึกษขาดความกระตือรือร้นต่อการฝึกวิชาชีพและไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร
 - 13.4. อาจารย์นิเทศบางโปรแกรมวิชาไม่เอาใจใส่ต่อการนิเทศเท่าที่ควร ไม่ออก นิเทศ หรือออกนิเทศ

น้อย

- 13.5. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาวิชาการศึกษ สำหรับผู้ที่ไม่เป็นครูหรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
14. ปัญหาการวัดและประเมินผล ปัญหาที่พบ คือ
 - 14.1. อาจารย์ผู้สอนบางรายวิชา ไม่ได้วัดผลตามระเบียบการวัดผล โดยไม่วัดผลเป็นระยะ ๆ และไม่ได้ให้คะแนนตามระเบียบของการวัดผล
 - 14.2. ให้ระดับคะแนนไม่ต่างกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 14.3. ความล่าช้าในการส่งผลการเรียน
15. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

สหวิทยาลัยทวารวดี (2536 : 161-172) ได้ทำการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอน กศ.บป. ของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดี ปีการศึกษา 2535 ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของนักศึกษา กศ.บป. ในแต่ละวิทยาลัยครูเกือบไม่แตกต่างกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตได้ว่าในด้านอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา กศ.บป. จะเห็นพ้องกันทุกวิทยาลัยครูว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยจะมีวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อและไม่ค่อยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างความสามารถของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนคงใช้วิธีสอนแบบบรรยายเสียมากนักศึกษาจึงเบื่อ และคงไม่มีเวลาจำแนกความสามารถของนักศึกษาเหมือนในระดับประถมและมัธยมก็ได้แต่ก็เป็นเรื่องที่อาจารย์ผู้สอนควรนำมาพิจารณาแก้ไขเหมือนกัน ส่วนกรณีอาจารย์ที่ปรึกษาก็จะเห็นได้ว่าระดับของความคิดเห็นลดลงอย่างเห็นได้ชัด อาจเป็นเครื่องแสดงว่าระบบอาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีปัญหาที่ควรเร่งรีบแก้ไขในด้านการบริหาร บริการ และอาคารสถานที่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่าด้านการบริหาร บริการและอาคารสถานที่ ต้องมีการปรับปรุงกันอีก และในด้านการนำไปใช้และเจตคตินักศึกษาทั้งสี่วิทยาลัยมีความเห็นตรงกันว่าเรียนแล้วจะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานกับอาจารย์ผู้สอนนั้นมีน้อย ข้อนี้อาจเป็นเรื่องที่ทำให้คิดว่าเรื่องที่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่ อาจเป็นเพราะสอนเป็นวิชา ๆ เหมือนนักศึกษาภาคปกติ

และจากข้อค้นพบในส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอน กศ.บป. พบว่าอาจารย์ผู้สอนเกือบทุกวิทยาลัยครูเห็นว่านักศึกษาไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่มีพื้นฐานพอ แต่งกายไม่สุภาพขาดเรียนบ่อยและไม่เข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งเหล่านี้อาจารย์เห็นว่าเป็นปัญหามากด้วย

รัตนา รุจิกุล (2537 :97-107) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา กศ.บป. ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาสหวิทยาลัยอีสานใต้ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการล่าช้า
2. การส่งเกรดล่าช้าและไม่มีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับคนส่งเกรดช้า
3. ปัญหาเกี่ยวกับงานทะเบียนและวัดผล คือ บริเวณคีย์แคบ ไม่มีระบบ รูปแบบที่สะดวกต่อการติดต่อ ทำให้สับสนวุ่นวาย
4. ปัญหาเกี่ยวกับงานหลักสูตรและแผนการเรียน คือ การติดต่อในเวลาทำการแล้วพบว่าห้องปิด ไม่มีเวลามาติดต่อเพราะต้องเรียนทุกคาบ
5. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการของฝ่ายหอสมุด คือ หนังสือมีน้อยมีแต่รายชื่อหนังสือแต่รูปเล่มหนังสือไม่มี

6. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการอื่นของวิทยาลัย คือ ห้องน้ำไม่สะอาด และมีจำนวนไม่เพียงพอ บริเวณสกปรก การบริการของร้านอาหารไม่ดี การระบายน้ำไม่ดี น้ำท่วมเมื่อฝนตก

7. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ และไม่คอยได้พบนักศึกษา

8. ควรปรับปรุงการประเมินผลการเรียนและการคุมสอบซึ่งไม่เข้มงวด

อาชินีกา (อุไรวรรณ วรรณศิลป์. 2540 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Arcgubuega. 1972 : 1052A) ได้ทำการศึกษาการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการและได้สรุปผลการวิจัยว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะได้รับความรู้สิ่งใหม่ ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้วก็จะปรับปรุงพฤติกรรมในการสอนเสียใหม่ ซึ่งจะมีผลต่อความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เน็นยอด (พิสมัย บัวอุไร. 2542 : 41 ; อ้างอิงจาก Nenyod 1975 : 50905092A) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยในรัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อ การเรียน การเงิน ที่พักอาศัย อาหาร ศาสนา สังคม และปัญหาเกี่ยวกับตัวเอง ในจำนวนเหล่านี้ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อกับบุคคลอื่น และปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

เพอวิส (ธารดา เจยาคม. 2541 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Puvis.1980 : 163-175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ในระบบการเรียนการสอนทางไกล พบว่าปัญหาส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. นักศึกษาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพแล้ว และละทิ้งจากการเรียนมาเป็นเวลานานทำให้ขาดทักษะในการอ่าน การเขียน และความเข้าใจ เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนต่อเนื่องกันมา
2. กิจกรรมการพบกลุ่ม หรือ การสอนเสริมต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน เพราะเนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตเอกสารการสอนเป็นคนละกลุ่มกับอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเสริม
3. วิธีการเรียน เนื่องจากมหาวิทยาลัยเปิดใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลเป็นหลักนักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองจากสื่อประสม เช่น เอกสารการสอน รายการวิทยุกระจายเสียงและรายการวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) นักศึกษาจึงไม่มีโอกาสซักถามหรือโต้ตอบได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

2.1.1 ความหมายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

2.1.1.1 พฤติกรรมการเรียนและนิสัยในการเรียน

โฮลท์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวถึงนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1. การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และการทำงาน โดยรู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำอะไรก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลาทำในเวลากระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันเวลา

2. วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนที่ถูกต้อง มีการวางแผนเตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบรอบคอบ ทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียน สำหรับนักศึกษาอาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยพฤติกรรมส่วนนี้มาจากเทคนิคในการเรียน รวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษาด้วย

เครนตัน และบาร์คเลย์ (Cranston and Barclay. 1985 : 136) ได้ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียน และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั้นเอง

ธีรยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 33) ได้อธิบายความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ

โสภา ชูพิกุลชัย (2528 : 111) ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในด้านการเรียน การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมในขณะที่ยืนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ศรีพร วีระพันธ์ (2533 : 10) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียนไว้ว่า หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ต การจำ และการเตรียมตัวสอบ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวันเวลาและสถานที่ ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การเข้าเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนบทเรียน และการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของวิธีการเรียนและพฤติกรรมการเรียน

ประสาธ อิศระปรีดา (2538 : 176) ได้กล่าวว่าคนเรียนได้ดีในแนวทางที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้เรียนกว่า " ความแตกต่างด้านสไตล์การเรียน " สไตล์การเรียนก็คือ ลักษณะนิสัยหรือความชอบแต่ละคนในสภาพ

การเรียนต่างๆ เช่น บางคนชอบเรียนในที่เงียบสงบ บางคนชอบเรียนท่ามกลางเสียงอึกทึก บางคนชอบคิด บางคนชอบทำ เป็นต้น

เซอร์ล รัชแมน และแอนโทนี กาช (ศักดิ์ชาย ชุศรีโณม. 2535 : 20 : อ้างอิงมาจาก Sheril Reichman and Anthony. 1975 : 86 – 87) ได้แบ่งประเภทของวิธีการเรียนไว้ 6 แบบ คือ

1. แบบอิสระ ลักษณะผู้เรียนแบบนี้ชอบที่จะคิดและทำงานในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง
2. แบบหลีกเลี่ยง ผู้เรียนแบบนี้จะไม่สนใจการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผนทัศนคติของผู้เรียนแบบนี้เห็นว่าห้องเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ
- 3 (5) แบบร่วมมือ ผู้เรียนแบบนี้รู้สึกว่าตนสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และความสามารถซึ่งกันและกัน
- 4 (6) แบบพึ่งพา ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นแบบที่แสดงความอยากเรียนรู้น้อย และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เรียน
- 5 (7) แบบแบ่งชั้นเรียน แบบนี้ผู้เรียนเนื้อหาวิชาเพื่อที่จะทำคะแนนให้ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน
- 6 (8) แบบมีส่วนร่วม ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องการที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียน

จากการแบ่งวิธีการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่านักศึกษาแต่ละคนจะมีวิธีการเรียนหรือพฤติกรรมการเรียนที่เป็นลักษณะเฉพาะตนแตกต่างกันไป ตามความชอบของแต่ละคนในสภาพการเรียนต่างๆ

2.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

อเนกกุล กริมสง (2520 : 43 – 50) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการเรียนของนักเรียนซึ่งประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเรียนว่า นักเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ตนนั้นจะต้องมีวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยวิธีการเรียนมีองค์ประกอบที่นักเรียนจะต้องให้ความสนใจคือ การฝึกฝน การรู้ผลงาน การแบ่งบทเรียนเป็นตอนๆ การใช้ประสาทรับรู้ช่วยในการเรียน เครื่องล่อใจ หมายถึง สิ่งของหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ ให้ทำกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรม และความเอาใจใส่ต่อการเรียน

ลจิต อุทรานันท์ (2525 : 42) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนนั้น นอกเหนือจากวิธีการเรียนแล้ว ลักษณะของการเรียน อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน

รุ่งทิวา จักรกร (2521 : 21) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจะสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับเชาว์ปัญญา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต
2. ลักษณะของสิ่งที่เรียนรู้ สิ่งที่จะเรียนรู้ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ
 - 2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ คือ ความสั้น – ยาวของบทเรียน ความยาก – ง่ายของบทเรียน เป็นต้น
 - 2.2 สื่อประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อการเรียนต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ และอื่นๆ โดยลักษณะของสื่อประกอบของบทเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อน และความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียน จะเป็นสิ่งกระตุ้น หรือแรงดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน ต่อครูผู้สอน ย่อมก่อให้เกิดผลการเรียนที่น่าพอใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น ประกอบด้วย ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของสิ่งที่จะเรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียน และวิธีการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมานี้ จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามความมุ่งหวังหรือไม่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.3 การพัฒนาพฤติกรรมกรเรียน

พฤติกรรมกรเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมกรเรียนที่ไม่ดี ก็จะมีผลให้ผลการเรียนต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมกรเรียนสามารถพัฒนาได้ ดังที่มีผู้เสนอแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้เกิด พฤติกรรมกรเรียน ไว้ดังนี้

กือ สวัสดิ์พานิช (2525 : 2) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน หรือวิธีการเรียนที่ดีนั้นว่า เป็นสิ่งที่ปฏิบัติตามยากในตอนต้น แต่ถ้าปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว วิธีเรียนนั้นก็จะติดเป็นนิสัยประจำตัว ซึ่งเป็นพฤติกรรมกรเรียนที่ดี ได้แก่ การแบ่งเวลาสำหรับศึกษาไว้เป็นส่วนส่วน เมื่อถึงเวลาเรียนก็เรียน ตั้งอกตั้งใจเรียน พยายามรักษาเวลา และทำตารางเวลาที่กำหนดไว้ให้ได้ทุกวัน หาสถานที่ต้องศึกษาให้เหมาะสม บังคับใจให้แน่วแน่ต่อการเรียน และทำงานต้องทำให้สำเร็จ กำหนดงานที่จะทำไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถ

สุนทรี พริยกิจ (2527 : 19) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การปฏิบัติตนในขณะที่เรียนในห้องเรียนควรปฏิบัติตามหลักหัวใจนักปราชญ์ ดังนี้คือ สุ แปลว่า ฟัง ต้องฟังด้วยอาการตื่นตัวอยู่เสมอ จิ (จินต) แปลว่า คิด เมื่อฟังคำอธิบายของครูก็นำมาคิดไตร่ตรองแล้วถ้าหากสงสัยต้องขจัดข้อสงสัยให้ได้ ปุ (ปจฺจ) แปลว่า ไตร่ตรองเมื่อสงสัยต้องถาม ลิ (ลิขิต) แปลว่า จด หลังจากคิดไตร่ตรองแยกแยะเนื้อหาแล้วให้จดแบบย่อไว้ ส่วนการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนควรทำตารางเรียนสำหรับตนเอง

เสรี เกียรติบรรลือ (2529 : 61) ได้เสนอแนวทางในการสร้างความสามารถในการเรียนรู้ไว้ 6 ประการดังนี้ รู้เรื่องที่ต้องเรียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ เป็นภาพรวมของเรื่องทั้งหมด เรื่องที่มีเนื้อหาซับซ้อนการอ่านอย่างช้าๆ จำทำให้เข้าใจและจดจำได้ดี หรืออาจจะใช้วิธีอ่านออกเสียงเบาๆ จำทำให้จดจำได้ดีขึ้น พยายามหาวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ช่วยความจำหรืออาจจัดแยกข้อมูลนั้นออกเป็นประเภทเป็นกลุ่มตามความมุ่งหมายเดียวกันก็จะทำให้ช่วยจำง่ายขึ้นและหาแบบฉบับในการเรียนรู้ของตน

นอกจากนี้ สมิธ (Smith. 1970 : 2 - 35) ได้เสนอแนะวิธีในการเรียนที่ดีขึ้นโดยปรับปรุงด้านต่างๆ ดังนี้

1. การอ่าน องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คือ ความเร็วและความเข้าใจในเนื้อหา การอ่านที่รวดเร็วทำให้บุคคลสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้มากกว่าหรือบทวนเรื่องราวเดิมซ้ำๆ ได้หลายครั้ง ในช่วงเวลาที่จำกัด ส่วนความเข้าใจในเนื้อหาจะต้องพยายามจำจุดมุ่งหมายของเรื่องนั้นให้ได้

2. การขีดเส้นใต้ เพื่อเน้นจุดสำคัญที่อาจเป็นปัญหา ข้อเท็จจริงความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อจำไว้หรือทำให้เห็นได้ง่ายชัดเจนหรือแสดงจุดอ่อนที่เรายังไม่เข้าใจ

3. การจดโน้ต การจดโน้ตส่วนที่สำคัญที่ได้อ่านหรือรับฟังจะช่วยให้จำได้

4. การทบทวนหลังจากที่ได้เรียนมาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทบทวนเรื่องที่ได้เรียนมาโดยใช้ช่วงเวลาหนึ่งๆ เพื่อคงความรอบรู้ในเรื่องนั้นๆ ไว้

5. การเขียน การเขียนรายงานหรือทำการบ้านที่ไม่ได้ดีอาจเนื่องมาจากไม่รู้เรื่องนั้นจริงๆ ซึ่งปรับปรุงได้โดยศึกษาให้เข้าใจ

6. การใช้ห้องสมุด

ทิพาชาติ เอ็มะวรรณะ (2529 : 3 – 26) ได้เสนอวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนมองเห็นปัญหาของตน เมื่อผู้เรียนตระหนักว่าวิธีการเรียนในปัจจุบันของตนยังไม่ดีพอที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียนตามที่ตนมุ่งหมายด้วยสาเหตุใดก็ตาม ก็แสดงว่าผู้เรียนเริ่มมองเห็นปัญหาของตนแล้ว

ขั้นที่ 2 มองวิธีการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนต้องการปรับปรุงตนเองก็เริ่มต้นหาทางที่จะแก้ปัญหา ซึ่งระยะนี้เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะแสวงหาผู้ช่วยเหลือ เช่น ปรึกษากับครูหรือขอรับบริการจากครูแนะแนว

ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้ปัญหา โดยมีหลักการที่ควรยึด 6 ประการด้วยกันคือ

1. สะสม (Gradualness) คือ การเรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป สะสมวันละนิด ไม่ใช่หักโหมเฉพาะก่อนสอบเพียง 5 – 6 วัน

2. ทำซ้ำ (Repetition) การป้องกันการลืมด้วยการท่องและทำแบบฝึกหัดซ้ำๆ

3. ย้ำแรงเสริม (Reinforcement) อาจเป็นการให้รางวัลตนเองชมเชยตนเองเพื่อให้เกิดกำลังใจในการเรียน

การเรียน

4. เพิ่มความกระตือรือร้น (Active Learning) ต้องมีความใส่ใจเรื่องที่อ่านตลอดจนการคิดหรือการกระทำสิ่งที่ตนต้องการเสมอ

5. เน้นการปฏิบัติ (Practice) เมื่อศึกษาทฤษฎีแล้วควรลงมือปฏิบัติด้วย เพื่อให้เกิดความชำนาญและทำได้แม่นยำ

6. หาสิ่งเร้าใจ (Stimulus Control) โดยอาศัยการจัดสิ่งแวดล้อมเข้าช่วยเป็นตัวกระตุ้นด้วย

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงวิธีในการเรียน อาจใช้วิธีการดังนี้

1. การจัดตารางเรียน เป็นการวางแผนล่วงหน้า จัดแบ่งเวลาที่เหมาะสมและเป็นตัวกระตุ้นให้เร่งทำงานโดยบรรลุเป้าหมาย

2. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้ตนเองด้วยวิธีที่เหมาะสมกับตนเอง

3. เรียนจากตำราด้วยการอ่าน คิด สรุป และถามตนเอง

4. ฝึกการบันทึก เช่น การเขียนตัวโน้ต เขียนลดหลั่นกัน ใช้ปากกาต่างสีขีดหรือบันทึกตามลำดับความสำคัญ เป็นต้น

5. ฝึกเทคนิคการอ่านอย่างรวดเร็ว เช่น อ่านนำ การอ่านเป็นช่วงประโยค การอ่านเฉพาะใจความสำคัญ การอ่านคร่าวๆ หรืออ่านผ่านตา

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรเรียนสรุปได้ว่า พฤติกรรมกรเรียนที่ดีนั้นจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของแต่ละบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ในการมีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมกรเรียนที่เหมาะสมของนักเรียน อันได้แก่ พฤติกรรมกรสอนของครู ความพร้อมหรือธรรมชาติของผู้เรียน สภาพแวดล้อม อุปกรณ์การเรียน เพื่อนร่วมชั้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างจริงจังและต่อเนื่องของตัวนักศึกษาเอง โดยเริ่มจากสำรวจว่าตนเองบกพร่องในพฤติกรรมใด เมื่อได้รับข้อมูลแล้วจึงนำไปปฏิบัติพร้อมกับหาวิธีปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมกับตนเองเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปอันจะนำไปสู่ความสำเร็จด้านการเรียนในที่สุด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คาร์เตอร์ (Carter. 1962 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเทียบกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนในระดับชั้น 7 และชั้น 8 จำนวน 725 คน ใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากแบบทดสอบ SAT (Stanford Achievement Test) กับคะแนนเชาว์ปัญญาจากแบบทดสอบเชาว์ปัญญาของเซอร์แมนและเนลสัน (Herman – Nelson Intelligence Test) เป็นเกณฑ์แบ่งกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสำรวจพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียน CSMS (California Study Methods Survey) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ

ฮาซลาม และบราวน์ (Haslam and Brown. 1967 : 223) ศึกษาว่าการสอนทักษะการเรียนอย่างมีระบบระเบียบจะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดีขึ้นหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 74 คน ที่โรงเรียนไฮแลนด์ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ให้กลุ่มทดลองเรียนวิชาการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Brown – Holtman Effective Study Course) กลุ่มควบคุมไม่ให้เรียนวิชาดังกล่าว ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน (Brown – Holtman Survey of Study Habits Attitudes) ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน The Brown – Holtman Effective Study Course เพื่อดูว่าในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางการเรียนหรือไม่ ผลจากการเปรียบเทียบนักเรียนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยดูคะแนนเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Effective Study Test) ปรากฏว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบดังกล่าวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการให้ความรู้และฝึกทักษะทางการเรียนนอกจากจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนและเจตคติในการเรียน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดีขึ้นด้วย

ไลท์ และอเล็กซาคอส (Light and Alexakis. 1970 : 450) ได้ศึกษาว่าการแนะนำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนหรือไม่ โดยศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะนำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม กลุ่ม 3 เป็นกลุ่มควบคุมไม่ให้คำปรึกษาแนะนำ ก่อนและหลังให้คำปรึกษาแนะนำแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนของเรนน (Renn's Inventory of Study Habits) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทดสอบค่า (t - test) แล้ววิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ผลการศึกษาปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคำปรึกษาแนะนำทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ .01

บริกซ์ ไดซี่ และมอร์เลย์ (มณีรัตน์ เนียมทอง. 2535 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Briggs, Morry and others. 1971 : 347) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเรียนที่มีต่อผลการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทดลองสร้างขบวนการบางอย่างเพื่อให้ นิสิตเกิดความพอใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเทคนิคของโรบินสัน (The Robinson SQ 3R) ให้แก่กลุ่มทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม คะแนนของสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้

เห็นว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในด้านการเรียนนั้นถ้าได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นแล้วจะมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วิญญู พูลศรี (2523 : 35-39) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปีที่ 1 วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จำนวน 8 คน โดยพบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ติดต่อกันรวม 12 ครั้ง ผลปรากฏว่าหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียนของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 52-54) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ กลุ่มละ 15 คน หลังจากการฝึกฝนกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* ธาริณี เจียรวัฒนะ (2531 : 9) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีส่วนส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ ตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูง จำนวน 283 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนในระดับมากที่สุด คือ การตั้งใจเรียนเสมอ การติดตามเรื่องที่เรียนเสมอ การทำการบ้านด้วยตนเอง และพฤติกรรมการสอนของครูมีส่วนส่งเสริมการเรียนในระดับมากที่สุด คือ การให้เนื้อหาชัดเจน การเฉลยข้อสอบเพื่อให้นักเรียนรู้จุดบกพร่องของตนเองทุกครั้ง การให้การบ้าน แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบเสมอ ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนเสมอ ครูเข้าใจปัญหาและความรู้สึกของนักเรียน การสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ครูมีอารมณ์มั่นคงแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล ใจกว้าง และโอปอ้อมอารี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมในการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีในการเรียนสูงมีพฤติกรรมในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในการเรียนให้ดีขึ้นแล้วจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 1,370 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรเพศหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรเพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรชาวปักษ์ใต้ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับชั้นเรียน และขนาดของโรงเรียน ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง ทักษะคิดต่อการเรียน อาชีพรับจ้าง ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ได้ร้อยละ 62.90

จิตรฤกานต์ สมายจิตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน การรับรู้คุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้คุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียน นักเรียนหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน การรับรู้คุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการณ์เรียนสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในห้องเรียนที่มีขนาดตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด มีสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน การรับรู้คุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการณ์เรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนเกินเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.1.1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.1.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

"บุคลิกภาพ" นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทรรศนะด้วยกัน เช่น

ออลพอร์ท (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 อ้างอิงมาจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 อ้างอิงมาจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่สิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ หรือแม้แตสภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

ไอแซก (Eysenck. 1970 : 253) กล่าวสรุปว่า บุคลิกภาพนั้นสามารถพิจารณาได้สองมิติ คือ มิติแรกเป็นด้านแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อยๆ ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วม – การถอนตัวออก (participation – Withdrawn) เข้าสังคม – แยกตัว (sociable – isolated) เข้าใกล้ – ถอยหนี (approach – withdrawn) กระตือรือร้น – เฉื่อยชา (active – inactive) มิติที่สองเป็นลักษณะทางด้านอารมณ์ ซึ่งได้แก่ ความเป็นคนเข้มแข็ง อ่อนแอ มั่นคง ไม่มั่นคง ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล เป็นต้น

แมคคอนเนล (McConnell. 1974 : 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออกเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

มิสเชล (Mishel. 1976 : 2) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพิเศษของแบบแผนพฤติกรรม (รวมทั้งความคิดและอารมณ์) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์

มอร์ริส (Morris. 1979 : 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพหมายถึงรูปแบบของคุณลักษณะต่างๆ ที่ประจำตัวของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง (2531 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) ให้ความหมายบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นชัด เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

3.1.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกัน หรือต่างกัน มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้นๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรักเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม้ไว้ใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน น้มนึก มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิตและบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนใหญ่

อิริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson, 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ฉลอง ภิมยรัตน์ (2531 : 29 - 30) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จาก พ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้สมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลม ฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนคนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่าอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพและทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

3.1.1.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะเค้าหน้าหรือโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อวามมนุษย์เรานั้น มีมีลักษณะสรีระเป็นแบบๆ ไป แต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง (Luthan. 1989 : 160) ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง (Hergenham. 1990 : 58-85 ; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

ส่วน เครชเมอร์ (Samuel. 1981 : 190 -191 ; citing Kretschmer. 1921) และ เชลดอน (Burger. 1986 : 189 ; citing Sheldon. 1942) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยาสอดคล้องกันเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบการเข้าสังคม สนุกสนานรื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรงชอบออกกำลังกาย (Athletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลกๆ ชื่นๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความเป็นความตาย สนุกอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ฟรีดแมน และ โรสส์แมน (Farmer and other. 1984 : 34 ; Citing Friedman and Rosenmen. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hamner. 1982 : 272 - 273 ; farmer and other. 1984 : 35 ; Smith and Anderson. 1986 : 1166 - 1167 ; Fontana and other. 1987 : 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคคลที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่างๆ อย่างเร่งด่วน ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทางข่มผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางร่างกาย ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985 : 165 ; Mitchell and Lanson. 1987 : 203 ; Robbins. 1989 : 511)

3.1.1.4 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และ บุคลิกภาพแบบ บี

ไฟด์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 : อ้างอิงมาจาก Firedman and Roseman. 1974) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์ไฟด์แมน (Firedman) และนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่นๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนใช้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงของแก้วอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนั้นจะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อนรีบเร่ง มักนั่งแค่ตรงขอบแก้วอี้ จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจ แต่เดิมนั้น พบว่า การมีคอเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวานและความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่ามีบุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้นถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ไฟด์แมน และโรสแมน สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความ

มานะพยายามมากในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทน ไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เฉื่อยๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

3.1.1.5 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

ไฟด์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 : อ้างอิงมาจาก Firedman and Roseman. 1974) กล่าวถึง บุคลิกภาพแบบ เอ และบี มี 3 แบบ คือ

1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

2. มาตรการวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับเคลื่อนสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ถึงความกดดันในการทำงาน

3. แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่า มีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ที่ได้รับแรงเสริมจากการทำงานกว่าอีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนี้ สตรูบและคนอื่นๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ และมีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เคลลีและฮุสตัน (Kelly and Houston. 1985 : 634) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแลด เอ และ แบบ บี จำแนกตามความแตกต่างทางด้านลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง และการทำงานกลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่ทำงานนอกบ้านจำนวน 220 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านมีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีระดับการศึกษาสูงกว่า ระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่า มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า มีปริมาณงานที่ทำมากกว่า มีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความเครียดในการทำงาน และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี

ไคลเวอร์และไวน์เนอร์ (Kleiver and Weidner. 1987 : 204) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง” กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรม เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

สตูรป และโบแลนด์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19-20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland. 1986) ได้ศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง และจะมีความเพียรพยายามมากในงานที่มีความยากปานกลาง ในขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และการวินิจฉัยความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

สตูรปและคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19-20 ; อ้างอิงจาก Strube and others 1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายาม และความสำเร็จไม่สอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

บลูเมนทอลส์ (ชมพูนุช พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumanthal. 1978) ได้ศึกษามโนทัศน์บุคลิกภาพแบบเอ และ แบบ บี ของเด็กนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะเป็นบุคคลที่มีความเครียดสูงกว่า เด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชวาทซ์ และคนอื่นๆ (ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and others. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งมั่นความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

3.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยศึกษามโนทัศน์บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า “บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ” มีบุคลิกภาพแบบ เอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัวความสำเร็จสูง เป็นโสด มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีการรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง

ชมพูท พงษ์ศิริ (2535 : 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2,3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร จำนวน 230 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความวิตกกังวลต่ำที่สุด และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ยกเว้น วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบรอมชอม

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความเพียรพยายามในการทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จมากกว่า รักความก้าวหน้ามากกว่า มีความเครียดและวิตกกังวลในการทำงานสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เพรสคอตต์ (Prescott. 1961 : 14 – 16) ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าเรื่องเด็กแห่งมหาวิทยาลัยแมรีแลนด์ ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องและลักษณะท่าทางของร่างกาย
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรม และฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน
5. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติและแรงจูงใจ
6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เพรสคอตต์ได้กล่าวว่า องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านนี้ โดยธรรมชาติแล้วบางองค์ประกอบเป็นสิ่งที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่บางองค์ประกอบเป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกันไป

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แอสติน (Astin. 1971 : 3 – 20) ได้ศึกษาการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการลาออกกลางคันของนักศึกษา โดยทำการวิจัยกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จากสถาบันระดับวิทยาลัย 2 ปี และ 4 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา รวม 180 สถาบัน จำนวน 36,581 คน ตัวแปรที่สำคัญคือ เพศ คะแนนเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พื้นฐานทางเศรษฐกิจ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ประเภทของโรงเรียนในระดับ

มัธยมปลาย ทักษะคิดต่อตนเอง ความสนใจในการเรียน และการวางแผนในอนาคต ผลของการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนสูงกว่านักศึกษาชาย โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 1 แต่นักศึกษาหญิงมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักศึกษาชาย
2. คะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถทำนายคะแนนเฉลี่ยในปีที่ 1 ได้สูงสุด
3. คะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถทำนายการเลิกเรียนหรือการลาออกกลางคัน หลังจากให้นักศึกษาเรียนสูงกว่าปีที่ 1 ไปแล้วได้น้อย
4. ในกรณีที่นักศึกษาออกกลางคันหลังจากเรียนผ่านปี 1 ไปแล้ว จะมีองค์ประกอบอื่นๆที่ไม่ใช่สถิติปัญญามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่ง แอสตินได้อธิบายว่า การที่นักศึกษาต้องออกกลางคันนั้น สามารถแก้ไขได้โดยพิจารณาจากข้อมูลต่างๆ เช่น พื้นฐานทางครอบครัว เผ่าพันธุ์ ศาสนา การวางแผนในอนาคต ทักษะคิดต่อตนเอง การเล็งเห็นหรือการให้คุณค่ากับการเรียน
5. นักศึกษาที่มีอายุเกินกว่าเกณฑ์ มีความสนใจเบื้องต้นน้อย หรือสนใจที่จะแต่งงาน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. นักศึกษาที่ได้คะแนนคาบเส้นจะรู้สึกท้อใจ ไม่อยากเรียน และไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียน
7. นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เช่น เห็นว่าตัวเองมีความสามารถทางวิชาการอย่างดี และมีแรงจูงใจอย่างมากต่อการมุ่งสำเร็จ เหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. นักศึกษาที่ผู้ปกครองด้อยทางการศึกษา และด้อยทางด้านเศรษฐกิจ มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า และออกกลางคันมากกว่า ซึ่งแอสตินให้ข้อคิดว่า การที่นักศึกษามีผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูง จะได้คะแนนเฉลี่ยสูงนั้นอาจเป็นเพราะแรงผลักดันจากตัวนักศึกษาเอง หรืออาจมุ่งความสำเร็จตามผู้ปกครอง
9. นักศึกษาผิวขาวจะได้คะแนนสูงกว่านักศึกษาผิวดำ และนักศึกษายาว มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาเชื้อชาติอื่นๆ

3.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นภาพร เมษรักษ์วณิช (2514 : 65-66) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการเรียน ทักษะคิดทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกวิทยาศาสตร์ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลัง ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านและด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2531 จำนวน 391 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในคณะวิทยาศาสตร์ที่เป็นอิทธิพลทางตรงเชิงนิมิตคือ เวลาที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มส่งผลสูงสุด รองลงมาคือ ความต้องการในการสอบคัดเลือกใหม่ ความรู้เดิม นิสัยในการเรียน และความสัมพันธ์ในครอบครัว ตามลำดับ

สุพัตรา วิจิตรโสภ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ในปีการศึกษา 2530 จำนวน 510 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาที่มีองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 2. นักศึกษาที่มีองค์ประกอบด้านการปรับตัวต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 3. นักศึกษาที่มีองค์ประกอบด้านการร่วมกิจกรรมต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่างกัน
 4. องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2762
 5. องค์ประกอบด้านการปรับตัวของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1495
 6. องค์ประกอบด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
- ศรัทธาพร จันทโนทก (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 1,774 คน เป็นนักศึกษาชาย 867 คน และนักศึกษาหญิง 907 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า ตัวแปรนิสัยในการเรียน ด้านทบทวนบทเรียน สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรนิสัยในการเรียนโดยรวม เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านถึงมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรนิสัยในการเรียนด้านการทำการบ้าน นิสัยในการเรียนด้านการวางแผนในการเรียน สาขาวิชาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ตัวแปรด้านการเรียนสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับนักศึกษาทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญา เช่น พฤติกรรมการเรียน นิสัยในการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ ก็ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วย

3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

3.3.1.1 ความหมายและความสำคัญของเวลา

แอดเลอร์ (Adler, 1955 : 9-17) กล่าวว่าคงเป็นการยากที่จะหาคำตอบได้อย่างชัดเจนว่าเวลาคืออะไร เพราะเวลาเป็นลักษณะที่เป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ คนเรามีชีวิตอยู่ในแม่น้ำแห่งเวลา เวลาไหลผ่านเราไปเหมือนกระแสน้ำ คนเรามีโอกาสหลายๆ อย่าง เมื่อเรามีสิ่งต่างๆ ที่จะทำแต่เรามีเวลาไม่พอที่จะทำให้สำเร็จได้ทุกอย่าง บางครั้งเราอยากใช้เวลาหยุดนิ่ง แต่เวลาจะไม่หยุดนิ่งรอใครเลย เราสามารถที่จะทำสิ่งที่เหมือนๆ อย่างเดียวกันได้ แต่เราไม่สามารถที่จะทำสิ่งที่เหมือนกันของเวลาได้ เวลาเคลื่อนที่ไปตลอดเวลาและเคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกันเท่านั้น คือจากอดีตเป็นปัจจุบันและเป็นอนาคต

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2528 : 3-5) ให้ความหมายของเวลาว่า เวลาเป็นทรัพยากรอยู่อย่างเดียวในโลกที่ไม่สามารถสะสมไว้ได้เหมือนสะสมเงินหรือวัตถุ

สมชาย ศุภธาดา (2532 : 38) กล่าวว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เราทุกคนเกี่ยวข้องกับเวลาไมทางใดก็ทางหนึ่ง ในทำนองเดียวกันเวลาก็เข้าไปมีส่วนสัมพันธ์กับทรัพยากรประเภทอื่นๆ ด้วย

วิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17) กล่าวว่าเวลามีความสำคัญต่อเรามากเพราะเวลาเป็นทรัพยากรที่จำกัดที่สุดที่เราได้อยู่ เวลาเป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินคุณค่าเป็นเครื่องหมายของการเจริญเติบโต เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า เป็นวิถีชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวสร้างความหวัง เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนเป็นตัวกำหนดพัฒนาการของมวลสรรพสิ่งในโลกของเรา

สุขใจ น้ำมุด (2536 : 44) กล่าวว่า เวลาเป็นสิ่งมีค่าเราสามารถทำให้เกิดเป็นเงินเป็นทองขึ้นมาได้ แต่เวลาเป็นทรัพยากรที่ต่างจากทรัพยากรทั้งหลาย เพราะเมื่อผ่านไปแล้วจะผ่านไปเลยไม่มีการย้อนกลับคืนมา อีกทั้งไม่อาจซื้อหาหรือแลกเปลี่ยนด้วยสิ่งของหรือสิ่งอื่นใดได้ ดังนั้นคุณค่าของเวลาจึงขึ้นอยู่กับความรู้จักใช้ให้เกิดประโยชน์เท่านั้น

วิรัตน์ บัวขาว (2537 : 26) กล่าวว่า ทรัพยากรเวลาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อหมดไปแล้วไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทนหรือเก็บสะสมไว้ได้เหมือนทรัพยากรอย่างอื่น เวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ที่ประสบความสำเร็จต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายและความสำคัญของเวลาดังกล่าว สรุปได้ว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่ามีอยู่อย่างจำกัด เมื่อผ่านไปแล้วจะผ่านไปเลยไม่มีการย้อนคืนมา ไม่อาจซื้อหาหรือแลกเปลี่ยนด้วยสิ่งของได้ เวลาเป็นสิ่งที่ตัดสินคุณค่า เป็นเครื่องหมายของการเจริญเติบโต เป็นความหวัง เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า ที่สร้างเงิน สร้างงาน และความสำเร็จ ดังนั้นผู้ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.1.2 ลักษณะของเวลา

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2519 : 5-8) สรุปลักษณะของเวลาไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการทรัพยากรทั้งหลาย เวลาจำกัดที่สุดในวันหนึ่งมีเพียง 24 ชั่วโมงเท่านั้นไม่สามารถเพิ่มเติมได้มากขึ้นเหมือนทรัพยากรอื่นๆ
2. เวลาเป็นทรัพยากรอย่างเดียวกันที่ทุกคนมีเท่ากัน เวลาให้โอกาสแก่คนทุกคนอย่างยุติธรรมไม่มีชั้นฐานะทางเศรษฐกิจ มีแต่ว่าทุกคนจะแตกต่างกันในเรื่องของการใช้เวลาว่าใครจะใช้เวลาได้ประโยชน์กว่ากัน
3. เวลาเป็นทรัพยากรที่ไม่มีสิ่งอื่นใดมาทดแทน มนุษย์อาจประหยัดทรัพยากรอื่นได้ แต่สำหรับเวลาจะประหยัดได้วิธีเดียวโดยต้องใช้ให้คุ้มค่า เพราะไม่สามารถสะสมเวลาเป็นทุนออมเหมือนเงินทองหรือทรัพย์สินอื่นๆ ได้หากไม่ได้ใช้เวลาก็จะล่วงเลยไป
4. เวลาจะผ่านไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ไม่มีวันหวนกลับมาอีก การเรียกเวลากลับคืนหรือหยุดเวลาไว้อยู่กับที่เป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้
5. การกระทำทุกอย่างต้องใช้เวลา มนุษย์อาจไม่ใช้สิ่งอื่นใดให้หมดเปลือง แต่สำหรับเวลา แม้ว่าการนอนหลับจะไม่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมเลยก็ยังใช้เวลาอย่างสม่ำเสมอ
6. เวลา มีค่าและความสำคัญยิ่งกว่าเงิน เพราะเงินทองเมื่อสูญเสียไปแล้วสามารถหามาทดแทนใหม่ได้ แต่เวลาไม่สามารถหามาทดแทนได้
7. คนเรามักคาดคะเนเกี่ยวกับเวลาแตกต่างกัน แม้ว่าจะเคลื่อนที่ไปในอัตราที่สม่ำเสมอ แต่ภาวะทางใจของคนทำให้การคาดคะเนเวลาแตกต่างกันไป การคาดคะเนเวลาได้แม่นยำจะเป็นสาเหตุให้งานมีประสิทธิภาพ

8. เวลามีความเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงเสมอ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันย่อมเกิดผลที่แตกต่างกันเสมอ นั่นคือ เมื่ออดีต ปัจจุบัน และอนาคต การปรับตัวให้สอดคล้องกับเวลา คือปรับตามเหตุการณ์ จะทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์

9. เวลาเป็นสิ่งที่วัดได้แน่นอน เป็นวินาที นาที ชั่วโมง เวลาที่วัดได้เป็นหน่วยเวลาที่ผ่านพ้นไป ซึ่งตรงกับลักษณะที่ว่าเวลาจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีค่ายิ่ง หากสูญเสียไปแล้วย่อมไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ และทุกคนมีเวลาเท่ากัน คือ 24 ชั่วโมง ใน 1 วัน ดังนั้นจึงควรใช้เวลาที่มีอยู่ในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองให้มากที่สุด

นอกจากนี้ ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ ยังกล่าวอีกว่า ได้มีการวิจัยการใช้เวลาของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต ซึ่งประมาณอายุ 70 ปี มนุษย์จะใช้เวลาทั้งหมดของชีวิตโดยประมาณ ดังนี้

1. นอนหลับ 23 ปี คิดเป็น ร้อยละ 32.9 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 7 ชั่วโมง 53 นาที
2. ศึกษาและทำงาน 19 ปี คิดเป็น ร้อยละ 22.7 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 6 ชั่วโมง 30 นาที
3. พักผ่อนรีนแรง 9 ปี คิดเป็น ร้อยละ 12.8 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 3 ชั่วโมง 5 นาที
4. รับประทานอาหาร 6 ปี คิดเป็น ร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 2 ชั่วโมง 3 นาที
5. เดินทาง 6 ปี คิดเป็น ร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 2 ชั่วโมง 3 นาที
6. เจ็บป่วย 4 ปี คิดเป็น ร้อยละ 32.9 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 1 ชั่วโมง 22 นาที
7. แต่งตัว 2 ปี คิดเป็น ร้อยละ 2.8 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 41 นาที
8. การศาสนา 1 ปี คิดเป็น ร้อยละ 1.4 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 20 นาที

จากการประมาณการใช้เวลาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าตลอดชีวิตของคนเราได้ใช้เวลาในการกระทำการกิจกรรมต่างๆ มากมาย แต่ในส่วนของการใช้เวลาเพื่อการศึกษาและทำงานรวมกันแล้วมีเพียง ร้อยละ 27.2 ของเวลาทั้งหมด และถ้าแยกเฉพาะเวลาเพื่อการศึกษาออกมาต่างหากอย่างเดียว ก็จะมีเวลาน้อยลงไปอีก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญต่อการจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งมาใช้กับกิจกรรมเพื่อการศึกษา เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชีวิตของตนเอง

3.3.1.3 ประเภทของการใช้เวลา

ยูริส (Uris.1970 : 16) ได้แบ่งเวลาออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะงานที่ต้องใช้แตกต่างกันคือ

1. เวลาที่ต้องใช้อย่างคงที่ (Fixed) ได้แก่ เรื่องที่ต้องปฏิบัติในสัปดาห์ที่มีลักษณะสม่ำเสมอ และไม่อาจตัดทอนได้เลย

2. เวลาที่พอยืดหยุ่นได้ (Semi – flexible) ได้แก่ เรื่องที่พอจะเพิ่มลดหรือยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติงานพอสมควร

3. เวลาที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Variable) ได้แก่ เรื่องที่สามารถจะระงับโดยเปลี่ยนแปลงไปใช้ทางเลือกอื่น อาจจะรอไว้ภายหลังหรือสามารถเพิ่มหรือลดเวลาเรื่องนั้นๆ ได้เต็มที่

นอกจากนี้ ยูริส ยังได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาในการตรวจสอบข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของตนเองในการจัดสรรเวลา โดยใช้คำถามเหล่านี้เป็นแนวทาง

1. การจัดแบ่งเวลาที่กำหนดไว้นั้นได้เป็นไปตามความสำคัญที่ควรจะเป็นหรือไม่
2. ถ้าเพิ่มเวลาให้กับกิจกรรมที่กำหนดไว้นั้นแล้ว จะช่วยเพิ่มผลสำเร็จของตนเองและของงานชิ้นนั้นขึ้นบ้างหรือไม่

3. สามารถเปลี่ยนเรื่องที่อยู่ภายใต้ประเภทคงที่ มาอยู่ภายใต้ประเภทที่พอจะยืดหยุ่นได้บ้างหรือไม่

4. สามารถเปลี่ยนเรื่องที่อยู่ภายใต้ประเภทที่พอจะยืดหยุ่นได้ มาอยู่ในประเภทคงที่ได้หรือไม่ เพราะบางครั้งเราอาจมองข้ามกิจกรรมสำคัญๆ และจำเป็นจะต้องทำไปบ้างก็ได้

5. กิจกรรมที่จัดประเภทไว้ว่าสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้นั้น สามารถตัดทิ้งเสียได้หรือไม่ โดยมากวิเคราะห์ให้ดีจะพบกิจกรรมที่ไม่มีความสำคัญอะไร ทำให้เราสามารถตัดหรือย่นเวลาไปได้มาก

ริชนี ลาซโรจน์ (2527 : 100) กล่าวว่า การใช้เวลาของคนนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 4 ทาง ได้แก่

1. เวลาที่ใช้ในการทำงาน คือ เวลาที่ใช้ในการประกอบอาชีพ หากเป็นนักเรียนนักศึกษา ก็คือ เวลาในการเรียนหนังสือ

2. เวลาที่ใช้ในการนอน

3. เวลาที่ใช้เพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน

4. เวลาที่ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

เมธี ปิณฑานนท์ (2528 : 8) ได้แบ่งเวลาออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. กิจกรรมอาชีพ เป็นการใช้เวลาเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องและปัจจัยการครองชีพของตนเองและครอบครัวประมาณ 6 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 4 ของเวลา 1 วัน

2. กิจกรรมของครอบครัว เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลา เพื่อความสุขสมบูรณ์ สงบสุข ความมั่นคง ทั้งนี้รวมถึงการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย

3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการใช้เวลาเพื่อความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือแก่องค์การหรือสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น การช่วยงานวัด การช่วยจัดกิจกรรมของศาสนา การพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อความมั่นคงและอื่นๆ

4. กิจกรรมการพักผ่อนและการสังสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุด เช่น นอน วันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้นยังเที่ยวเตร่ ดูหนัง ละคร วิทยุ และโทรทัศน์ ฟังเพลง ซึ่งบางคนใช้มากจนกระทั่งกระทบกระเทือนเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น

5. กิจกรรมส่วนตัว บุคคลต้องมีเวลาเป็นส่วนตัวเพื่อการสวดภาวนา นั่งสมาธิ ดัดผม ทำผม ตัดเสื้อผ้า และอื่นๆ

6. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เราต้องอุทิศเวลาส่วนหนึ่งให้กับสุขภาพของเรา เช่น ตรวจร่างกาย การรักษาความเจ็บไข้ การออกกำลังกาย คนส่วนมากจะใช้เวลาในส่วนนี้น้อย หรือให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

สุขใจ น้ำผุด (2536 : 44) ได้แบ่งประเภทของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 3 ประเภท คือ

1. การใช้เวลาเพื่อการทำงานอาชีพ ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อประกอบอาชีพให้เกิดรายได้สำหรับเลี้ยงตนเองและครอบครัว

2. การใช้เวลาเพื่อสุขภาพร่างกาย ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อรับประทานอาหาร การนอนพักผ่อน ออกกำลังกาย และอื่นๆ จะทำให้สุขภาพแข็งแรงและประหยัดค่าหมอ

3. การใช้เวลาว่าง ควรใช้วันละ 4 ชั่วโมง เพื่อการพักผ่อน บันทึกลงงานอดิเรก จะทำให้มีผลดีทางด้านอารมณ์ จิตใจ หรืออาจก่อให้เกิดรายได้บางส่วนด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้วในแต่ละวัน เราควรใช้เวลาเพื่อกิจกรรมแต่ละประเภทให้เหมาะสมได้สัดส่วนตามลำดับความสำคัญ เพื่อจะได้ไม่กระทบกระเทือนกับการใช้เวลาประเภทอื่นๆ เช่น ควรให้ความสำคัญกับการใช้เวลาเพื่อประกอบอาชีพสำหรับผู้ใหญ่ ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยเรียนควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเล่าเรียนมากกว่าการใช้เวลา

เพื่อกิจกรรมอื่นๆ และจะต้องแบ่งเวลาให้กับการพักผ่อน การออกกำลังกายอย่างเพียงพอ และไม่ควรละเลยเวลาส่วนที่จะต้องสังสรรค์กับเพื่อนและงานสังคม และเวลาที่เป็นส่วนตัว

นอกจากนี้ เมธี ปิณฑานนท์ (2528 : 9) กล่าวว่า การใช้เวลาเพื่อทำงานอาชีพยังสามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะสำคัญอีก 4 ลักษณะ คือ

1. การใช้เวลาเพื่อเป้าหมายของงานในหน้าที่ การใช้เวลาเพื่องานลักษณะนี้มีความจำเป็นและสำคัญมาก เพราะจะเป็นของการทำงานจึงเกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน และความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น
2. งานเร่งด่วน หรือที่เป็นวิกฤติการณ์จะต้องทำทันทีที่ได้รับมอบหมาย
4. งานประจำ งานอาชีพที่ต้องทำเป็นประจำต้องใช้เวลามาก
4. งานส่วนตัว จะต้องจัดเวลาให้ตามสมควร เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วยภายในครอบครัวที่จะต้องดูแล หรือพาไปพบแพทย์อย่างกะทันหัน

3.3.1.4 การวางแผนการใช้เวลา

อัทธมา ลิ้มไพฑูรย์ (2535 : 17) กล่าวว่า การวางแผนการใช้เวลาจะขึ้นอยู่กับกิจกรรม 2 ส่วน คือ ส่วนแรกต้องแบ่งเวลาในการทำงานออกเป็นช่วงสั้นๆ เช่น ทุกๆ ครึ่งชั่วโมง เป็นต้น ส่วนต่อไปหลังจากนั้นคือ การวิเคราะห์การใช้เวลาที่เป็นอยู่ว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการทำกิจกรรมอะไร สอดคล้องกับหน้าที่การทำงานที่ทำอยู่หรือไม่ ถ้าไม่จะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับสำคัญของงาน ดังนั้นในการวางแผนการทำงานจึงควรจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสมเป็นสัดส่วน ประเภทของงานที่มีความสำคัญสูง 65% คืองานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประเภทของงานที่มีความสำคัญรองลงมา 15% คืองานฉุกเฉินและงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ ประเภทของงานที่มีความสำคัญอย่างละ 10% คืองานทั่วไปและงานริเริ่มสร้างสรรค์ ฉะนั้นการจัดแบ่งเวลาจึงควรจัดแบ่งให้เป็นสัดส่วน (อุตสาหกรรมสาร 2530 : 41)

เมธี ปิณฑานนท์ (2528 : 943-44) กล่าวถึงการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานจะต้องพิจารณา ลักษณะของงาน ซึ่งแบ่งออกได้ 5 ประเภท คือ

1. งานที่สำคัญและเร่งด่วน หมายถึง งานที่จะต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไปทันทีหรือในเวลาอันสั้นที่สุด
2. งานที่สำคัญแต่ไม่เร่งด่วน ข้อควรสนใจสำหรับงานประเภทนี้จะเป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใดจะทำงานได้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ ในชีวิตประจำวันของคนเราโดยทั่วไปเรื่องที่สำคัญมักจะไม่ต้องการความเร่งด่วน อาจจะลงมือทำงานนั้นทันทีหรือไว้อภัยภายหลังได้ ในบางกรณีอาจจะรอได้เป็นระยะเวลานานจนอาจจะไม่มีโอกาสได้ทำงานนั้นเลยก็ได้ เช่น การเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพการทำงาน สำหรับนักเรียนอาจจะเป็นการดูหนังสือเพื่อการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น
3. งานที่เร่งด่วนแต่ไม่สำคัญ งานประเภทนี้ ได้แก่ งานที่ท่านต้องลงมือทำทันทีเช่นเดียวกับงานประเภทแรก แต่ถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ต่ำกว่า เช่น การได้รับเชิญไปงานต่างๆ บางครั้งยอมเสียเวลาเพื่อไปร่วมงานและอาจจะต้องเสียเวลาเพื่อเตรียมตัวเพิ่มขึ้นอีกด้วย
4. งานประจำ – งานยุ่ง มีงานหลายอย่างที่น่าคิดว่ามีค่าควรจะทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นงานประจำ ถึงแม้มิใช่งานเร่งด่วนหรืองานสำคัญ คนเรามักจะเลือกทำงานที่สำคัญกว่า เพราะเป็นงานที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นอยากทำให้สำเร็จ
5. งานที่เสียเวลา เป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความของเวลาที่เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เออเนสต์ เฮมมิงเวย์ ให้ความหมายของคำว่า “บาป” ไว้ว่า คือสิ่งที่คุณทำไปแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ดีขึ้นภายหลัง อธิบายความหมายของการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เช่น การดูโทรทัศน์อาจนับได้ว่าเป็นการใช้เวลาอย่างถูกต้อง

เหมาะสมถ้ารู้สึกสนุกสนานหรือรู้สึกยินดีขึ้น แต่ถ้าเรารู้สึกว่าน่าจะใช้เวลาที่ดูโทรทัศน์ให้เกิดประโยชน์มากกว่านี้ เช่นการอ่านหนังสือ เล่นกีฬา เป็นต้น

สุขใจ น้ำมุด (2536 : 45) ได้กล่าวถึง การวางแผนการใช้เวลาควรจัดทำดังนี้

1. การจัดสรรเวลา โดยพิจารณาดูว่า เวลา 24 ชั่วโมง ทำอะไรบ้างในสัดส่วนเท่าใดเหมาะสมหรือไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านอาชีพ การงาน สุขภาพ และอื่นๆ อย่างแท้จริง ทำได้โดยการจดบันทึกการทำงานบันทึกไว้ประจำตัวเสมอ เพื่อจะได้เห็นจริงว่าได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแล้วและไม่ได้ปล่อยว่างเลยไปโดยไร้ประโยชน์

2. ทำงานตามจังหวะเวลา ด้วยการทำสิ่งต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับจังหวะเวลา กล่าวคือ เมื่อถึงเวลาทำงานก็ทำงานด้วยความตั้งใจ มานะพากเพียรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ถึงเวลาพักผ่อนก็ต้องพักผ่อนอย่างเต็มที่เพื่อจะเสริมสร้างสุขภาพอันจะมีผลต่อความสำเร็จในการงานต่อไป เพราะถ้าเราทำงานตามแผนที่วางไว้ให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่โดยไม่เร่งรีบหรือชักช้าจนเกินไป เราก็จะทำทุกสิ่งได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เวลาที่ว่างเว้นจากการทำงานอาชีพหรือเพื่อการสรรสร้างสุขภาพย่อมเป็นเวลาว่าง ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะเลือกใช้ได้ตามความถนัดและความพอใจ การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการงานอดิเรกเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในว่าจะเป็นการรวบรวมสะสมสิ่งต่างๆ งานประดิษฐ์ การปลูกต้นไม้ การอ่านหนังสือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และเป็นรายได้สำหรับจุนเจือได้เป็นอย่างดี

3.3.1.5 การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

คูเปอร์ (Cooper. 1952 : 45) กล่าวว่า การบริหารเวลาเป็นความพยายามในการใช้ทรัพยากรให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด การบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพนั้น วิธีที่ดีที่สุด คือ การกำหนดแผนการทำงานของตนเองขึ้นมา แผนการทำงานนี้ควรมีลักษณะเป็นแผนการทำงานทั้งหมดไม่ใช่เพียงแต่เพื่อไปปรับปรุงงานหรือแผนเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

ซอร์คัตตี้ หาญณรงค์ (2519 : 23) ได้ให้หลักการการบริหารการใช้เวลา ดังต่อไปนี้

1. ตั้งคำถามต่อทุกๆ กิจกรรมว่าเกิดอะไรขึ้น ถ้าไม่ทำกิจกรรมนี้เลยอาจทำให้พบว่ามีกิจกรรมบางอย่างซึ่งไม่จำเป็นต้องทำ ถ้าขึ้นยังทำต่อไปก็หมายความว่าไม่มีเวลาเหลือสำหรับกิจกรรมที่มีความจำเป็นมากกว่า

2. รวบรวมเรื่องที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกับเข้าไว้ด้วยกัน ผู้บริหารจะประหยัดเวลาได้มาก ถ้าปฏิบัติงานประเภทเดียวกันหรือต่อเนื่องกันเสีย พร้อมๆ กัน

3. เปลี่ยนเวลาทำงานสำหรับเรื่องที่สำคัญ การเปลี่ยนลำดับการปฏิบัติเสียใหม่ถ้าเห็นว่าจะทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีเหตุผล และอาจประหยัดเวลาได้มากกว่าก็ควรทำ เพราะจะช่วยให้เกิดประโยชน์ได้มากขึ้น

4. ใช้หลัก 6 ขั้นตอน ของวิธีปรับปรุงการทำงานช่วยเพื่อการประหยัดเวลา ได้แก่

4.1 กำจัดตัดทอน งานส่วนใดที่ไม่มีส่วนทำให้เป้าหมายของงานบรรลุผลก็ควรตัดทิ้ง

4.2 รวมเข้าด้วยกัน งานส่วนใดพอจะนำมารวมกันได้ก็นำมารวมกัน เพื่อลดขั้นตอนลงเสียบ้าง

4.3 จัดลำดับขั้นการกระทำเสียใหม่ พิจารณาว่าจะปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไรจึงจะสมเหตุผล และจะช่วยประหยัดเวลาลงได้บ้าง

4.4 ปรับปรุงวิธีการ เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติให้แตกต่างไปจากเดิมหรือใช้เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่างมาช่วย

4.5 สับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น การเปลี่ยนแปลงบุคคล อุปกรณ์ หรือสถานที่เสียใหม่ โดยไม่ทำให้คุณลักษณะของงานเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ผลงานดีขึ้น

4.6 ทำให้เป็นมาตรฐาน งานที่ต้องทำบ่อยๆ จำนวนมากเป็นประจำ อาจทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเสียจะได้ไม่ต้องเสียเวลามาก

5. หาทางป้องกันการรบกวนเวลาทำงานจากเรื่องเบ็ดเตล็ด

6. จัดทำเวลาของประสิทธิภาพของเวลาทำงาน โดยวิเคราะห์ช่วงเวลาหรือนิสัยในการทำงานของตนว่าในวันหนึ่งๆ ช่วงเวลาใด ชั่วโมงใด ที่รู้สึกว่าจะอยู่ในอารมณ์เครียด ช่วงเวลาใดมักจะเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อย่ำๆ ช่วงเวลาใดสมองกำลังแจ่มใสมีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษหรือรู้สึกว่ายากจะทำอะไรสำเร็จ การจัดตารางนี้จะช่วยให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองและเห็นช่องทางที่จะปรับตารางการทำงานให้สอดคล้องกับตารางประสิทธิภาพประจำวันของตนเอง เช่น งานสำคัญควรจะทำในเวลาที่มีพลังสูง งานประจำควรจะทำในเวลาที่มีพลังต่ำ ช่วงที่สมองเมื่อสมควรทำงานที่มักจะสำเร็จในตัวของมันเองได้ งานใหม่ๆ ที่ต้องใช้ความคิดริเริ่มควรทำเมื่อรู้สึกว่ายากกำลังแจ่มใส หรือในช่วงที่ความคิดอ่านกำลังแล่น

มงคล สันฐิติวิฑูร (2531 : 75-76) กล่าวถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของงานวางเป้าหมายของงานที่เราจะ去做อะไร มีวิธีที่จะทำงานนั้นไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญว่างานใดมีความจำเป็นที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการก่อน งานใดที่ยังไม่จำเป็นเร่งด่วน

2. กำหนดงานที่จะทำในแต่ละวัน วางแผนไว้ล่วงหน้าในวันนี้ วันมะรืนนี้ หรือหลายวันต่อๆ ไป ในแต่ละวันเราควรทำอะไร เพราะจะได้ไม่เสียเวลาคิด

3. ใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ติดตามงานที่ทำ ศึกษา ประเมินผลและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาอยู่เสมอ

4. พยายามทำงานให้เสร็จในครั้งเดียว ไม่ควรทำงานซ้ำซ้อนกันหลายครั้ง ควรทำงานแบบสำเร็จรูป กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณางานที่จะต้องทำแล้วเห็นว่ามิจกกรรมที่ต้องดำเนินการหลายอย่างก็ควรวางแผนหรือลงมือปฏิบัติให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้หากเป็นงานที่มอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้ก็ควรมอบหมายไปเลย

5. พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา อย่าเป็นคนผลัดวันประกันพรุ่งจะต้องลงมือปฏิบัติในทันทีอย่าได้ลังเลในการตัดสินใจ เพื่อเราจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาเอกสารของสุนทร ผู้ประสิทธิ (2530 : 20-21) และวิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17-18) ได้กล่าวถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคนิคในการบริหารเวลา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บันทึกและวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวัน โดยการบันทึกการทำงานอย่างละเอียด ติดต่อกัน 2-3 สัปดาห์แล้วนำบันทึกมาวิเคราะห์

2. การวางแผน การวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มกระทำกิจกรรมใดๆ ย่อมให้การทำงานราบรื่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการวางแผนควรจัดลำดับงานสำคัญไว้ 2-3 อย่างที่ต้องทำให้เสร็จ

3. ต้องตั้งสมาธิ เพราะสมาธิจะช่วยให้งานสำเร็จง่าย

4. ต้องหยุดพักบ้าง เพราะการทำงานนานๆ ทำให้พลังงานลดลงเกิดความเครียดสะสม การพักผ่อนจะช่วยลดความตึงเครียด ทำให้สดชื่น และเพิ่มประสิทธิภาพ

5. หลีกเลียงความไม่มีระเบียบ
6. อย่าเป็นคนต้องทำงานให้สมบูรณ์แบบ งานดีเยี่ยมกับงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ติมันต่างกัน เพราะงานที่ดีเยี่ยมน่าพอใจมากกว่า ส่วนงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ติมันทำได้ยาก ใช้เวลามากและสร้างความเครียด และทำให้ได้งานน้อย
7. กล้าที่จะปฏิเสธ การจัดเวลาที่มีประสิทธิภาพ ต้องการที่จะปฏิเสธเพื่อประหยัดเวลาสำหรับงานสำคัญๆ การตามใจคนอื่นจะทำให้งานต้องหยุดชะงักหรือคดน้อยลง
8. อย่าผลัดวันประกันพรุ่ง อย่าตามใจตนเอง ทำใจให้มั่นคง วันละ 2-3 นาที จะสร้างนิสัยที่มีคุณค่าที่สุดในชีวิต
9. ใช้วิธีผ่าตัดใหญ่ ถ้าเมื่อไรก็ตามที่หลงทำงานบางอย่างที่น่าเบื่อหน่าย โดยมันไม่ให้ประโยชน์เลยจงหยุดเสียทันที แล้วสละงานอื่นๆ ที่สะสมไว้มากให้หมดไป
10. อย่าเป็นคนบ้างาน ต้องรู้จักแบ่งเวลาทำงานอย่างเหมาะสม
11. ฝึกทักษะในการอ่านให้เร็ว
12. กำหนดเวลาที่เสร็จสิ้น (Deadline) เพราะจะทำงานได้ดีขึ้นถ้ารู้เวลาที่เสร็จสิ้น
13. ขจัดสิ่งที่จะทำให้เสียเวลา
14. จัดทำตารางปฏิบัติงาน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่ามีวิธีการหลายอย่างที่จะช่วยให้เราสามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่สำคัญคือการใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะเริ่มต้นจากการวางแผนที่ดี กำหนดเป้าหมายที่แน่นอน จัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ต้องมีการบันทึกต้องมีการประเมินผลและวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวันของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.3.1.6 ปัญหาซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียเวลา

จากการวิจัยสำรวจผู้ที่ทำงานจากชนชาติต่างๆ พบว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาในการทำงานเรียงตามลำดับความสำคัญขอชนชาติต่างๆ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2526 : 35-36)

1. นักบริหารชาวเยอรมัน พบว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเรียงลำดับไว้ ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ การทำงานไม่ชัดเจน ข้อมูลขาดความเชื่อถือ การตัดสินใจไม่แน่นอน การผลัดวันประกันพรุ่ง
2. คณบดีวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ให้ความเห็นว่าสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การประชุม ทั้งการประชุมตามกำหนดการและนอกกำหนดการ การขาดลำดับความสำคัญของงาน ไม่ประสบความสำเร็จในการมอบหมายงาน
3. นายทหารชาวแคนาดา แกลงถึงสิ่งที่ทำให้เสียเวลาเมื่อจัดตามลำดับความสำคัญแล้วมี ดังนี้คือ การเสียเวลากับจดหมายข่าวที่ไม่สำคัญ งานสังคม การประชุมที่ไม่จำเป็นขาดความตั้งใจในการทำงาน
4. ผู้นำทางศาสนา ได้บรรยายถึงสิ่งที่ต้องทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมาก ได้แก่ การพยายามทำงานทั้งหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ขาดการมอบหมายงาน ขี้มากเกินไป การดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงเสมอ

จากการวิจัยดังกล่าวพบอุปสรรคของการเสียเวลาได้ 2 สาเหตุคือ

1. สาเหตุภายในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากการขาดความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ หรือความรู้ ความสามารถในการทำงาน มีระบบงานที่ไม่กระชับรัดกุม ไร้ประสิทธิภาพ เช่น ขาดการวางแผนงาน ขาดการมอบหมายงานที่มีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ในการทำงานไม่ชัดเจน ขาดการกำหนดลำดับความสำคัญของงาน ขาดความร่วมมือภายใน ระบบหละหลวม และซ้ำซ้อน การทำงานเฉพาะหน้าที่เร่งด่วนเป็นประจำจนทำให้แผนหลักไม่บรรลุผล เป็นต้น

2. สาเหตุจากภายนอก ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมและสิ่งรบกวน หรือการขัดจังหวะ เช่น ขาดบรรยากาศในการทำงาน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน ถูกขัดจังหวะในการทำงาน จากผู้มาติดต่อ โทรศัพท์ การประชุม เป็นต้น

นอกจากนี้ เทอฮ์นเป่า (2534 : 15-17) กล่าวถึงปัญหาซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียเวลา โดยกำหนดไว้เป็นหัวข้อใหญ่ๆ ดังนี้

1. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการผลัดวันประกันพรุ่ง ได้แก่ การนอนตื่นสายเกินไป ก่อนนอนไม่ได้เตรียมงานของวันรุ่งขึ้น การทำงานอย่างไม่เต็มใจ ให้อีกก่อนเริ่มทำงาน ทำงานด้วยความรีบร้อนจนเกิดความผิดพลาดต้องทำงานใหม่

2. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากความวุ่นวาย ได้แก่ การไม่ทำงานตามความสำคัญก่อน-หลังทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

3. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการเล่นมากเกินไป ได้แก่ การหลบเลี่ยงงานเพื่อไปทำกิจกรรมอื่น เช่น ไปซื้อของ ชมภาพยนตร์ ชมโทรทัศน์ หรือหลบไปเล่นอะไรบางอย่าง คอยเรื่องไร้สาระ เป็นต้น

4. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมมากเกินไป ได้แก่ การใช้เวลาอันยาวนานในการทำงานเป็นเหตุให้ความเข้มข้นลดน้อยลง การเข้าร่วมในกิจกรรมทุกประเภทที่ผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวัน

5. ปัญหาการสูญเสียเวลาซึ่งเกิดจากการทำงานบนกระดาด ได้แก่ การอ่านหนังสือไปแล้วคัดเลือกไปจดบันทึกงานตามความเคยชินไม่มีการย่อทำให้เสียเวลามาก

3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

3.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮิค และเฮล (Hurlock. 1949 : 282 -330 ; citing Hick and Hays. 1931 :143) สํารวจเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเวลาที่เด็กอยู่บ้าน เด็กใช้เวลาไปในการฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ค้นคว้าเกี่ยวกับบทเรียน และส่วนเวลาที่ออกไปนอกบ้านมักจะไปหาเพื่อน ไปดูภาพยนตร์

ฮัมฟรีย์ (Humphery. 1960 : 125-131) ศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาในการทำกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น การอ่านหนังสือ งานศิลปะ และกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูงมาก เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ร้องเพลง และการเล่นเก๋ต่าง ๆ

มาร์ตินสัน (Martinson. 1960: 60) ได้ศึกษาถึงวิธีการปรับปรุงการเรียนให้ได้ผล พบว่าผู้มีประสบการณ์หลายคนบอกว่า การแบ่งเวลาให้ดีและการเตรียมอย่างดีนั้นอาจป้องกันการผิดพลาดได้ การขาดความสนุกสนานบางคราวไป เนื่องจากผลัดการทำงานไว้นานที่สุดท้าย จะพบว่าหลายต่อหลายครั้งต้องทำงานหลายๆ อย่างพร้อมกันจนไม่มีเวลาจะทำให้เสร็จ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะไม่มีแผนงานนั่นเอง มาร์ตินสันได้ทำตาราง

คำนวณแบ่งเวลาในสัปดาห์ของนักศึกษาผลปรากฏว่านักศึกษาอาจใช้เวลานอน 56 ชั่วโมง เข้าชั้นเรียน 25 ชั่วโมง พบปะเพื่อนฝูงหาความเพลิดเพลิน ดูหนังสือและทำการบ้าน 35 ชั่วโมง เหลือเป็นเวลาว่างที่จะประกอบภารกิจส่วนตัว และรับประทานอาหารเป็นเวลา 52 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นับว่านักศึกษาแต่ละคนมีเวลาว่างที่จะประกอบกิจการงานต่างๆของตนเองเป็นส่วนตัวไม่น้อย

มัลม (Malm. 1962: 136) กล่าวถึงการใช้เวลาของนักเรียนไว้ สรุปได้ดังนี้ ในวันที่ไปโรงเรียนเด็กใช้เวลาที่ตื่นอยู่ไปในด้านกีฬาเป็นส่วนใหญ่ มีบางคนที่ใช้เวลาอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ เล่นดนตรี ส่งหนังสือพิมพ์ ในขณะที่อยู่บ้านนักเรียนใช้เวลาเกี่ยวกับการเรียนเพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาอายุพบว่าเด็กอายุ 16 – 18 ปี มักจะใช้เวลานอกเวลาเรียน ดังนี้ ใช้เวลาในการเล่นกีฬามีนักเรียนชายร้อยละ 59 และนักเรียนหญิงร้อยละ 31 นักเรียนหญิงทั้งหมดช่วยทำงานบ้าน มีนักเรียนกว่าร้อยละ 90 ที่ใช้เวลาในการฟังวิทยุสัปดาห์ละ 7 – 8 ชั่วโมง รายการที่ฟังส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง เรื่องตลก นักสืบ อาชญากรรม รายการมหัศจรรย์ เรื่องลึกลับ นักเรียนชายชอบเรื่องตลกขบขัน เรื่องการรบ การต่อสู้ เรื่องลึกลับ เด็กวัยรุ่นตอนปลายใช้เวลาในการอ่านหนังสือ วารสาร หรือหนังสือประเภทบันเทิงวันละไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมง

เมอร์เรย์ (Murray. 1988: 172) ศึกษาการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น พบว่าปัจจุบันเด็กวัยรุ่นประสบกับสภาพความกดดันจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากสังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลกับการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่นโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้เกิดผลเสียติดตามมา ซึ่งมักแสดงให้เห็นในรูปของความเสื่อมของกิจกรรมต่างๆ เกิดปัญหาอาชญากรรม ความสับสนทางเพศ การติดยาเสพติด เป็นต้น และปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้การใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่นไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร คือการด้อยโอกาสทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลของสื่อมวลชน

เบ็ค (Beck. 1990 : 633) ศึกษาการแก้ไขพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของเด็กเกรด 4 ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ โดยให้ครูและผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็ก และบันทึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน พบว่าเด็กที่อ่านหนังสือเจียบๆ ตามลำพังจะอ่านหนังสือได้มาก

3.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วรรณิ สุวรรณสว่าง (2517 : 115 – 120) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสมถะวิทยาราชดำริ โดยศึกษาทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน พบว่า ช่วงเช้าภายหลังปฏิบัติกิจวัตรประจำวันแล้ว ฟังวิทยุและช่วยงานบ้านก่อนมาโรงเรียน ก่อนเข้าห้องเรียนนักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับเพื่อนและเข้าห้องสมุด การใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียน พบว่ากลับบ้านทันทีและไม่ได้ช่วยงานบ้าน ภายหลังรับประทานอาหารเย็นก็จะดูทีวีและพูดคุยกับสมาชิกในบ้าน จำนวนเวลาที่นักเรียนใช้ทบทวนในตอนเย็น ส่วนใหญ่ใช้เวลาดูหนังสือนานประมาณ 1 – 1.50 ชั่วโมง และใช้เวลาหลัง 20.00 น. ขึ้นไปทำการบ้านและทบทวนบทเรียน ก่อนเข้านอนมักจัดตารางสอนและทำงานอื่นๆ

ผกากรอง พุทธฉิลก (2517 : 9 – 10 , 35- 38) ได้สำรวจการใช้เวลาของนักเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์เดียนวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชายทั้งหมด จำนวน 270 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 210 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 60 คน ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาคืออยู่ในโรงเรียนประจำ นักเรียนส่วนมากไม่ต้องช่วยงานบ้านเลยเพราะครอบครัวมีฐานะดี การใช้เวลาว่างที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่พูดคุยหยอกล้อกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือรับประทานอาหารและขนม ทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้าน ในตอนเย็น นักเรียนส่วนใหญ่นักเรียนกลับบ้านทันที นักเรียนใช้เวลาอยู่ที่

โรงเรียนวันละ 7 – 8 ชั่วโมง ใช้เวลาดูหนังสือน้อยมาก งานที่นักเรียนทำประจำในวันหยุด คือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ มากที่สุด รองลงมาคือ ทำการบ้าน ดูภาพยนตร์ และให้ความสนใจด้านกีฬาน้อยมาก

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโรงเรียนศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการและกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร (2528 : 99 – 175) ศึกษาความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลา ของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในวันธรรมดาเด็กมีเวลาโดยประมาณ 15 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ไปโรงเรียนในตอนเช้าและกลับมาในตอนบ่าย ช่วงเวลาเลิกเรียนเด็กใช้เวลาสันทนาการตั้งแต่บ่าย เย็น และค่ำ ในวันหยุดเด็กมีเวลาโดยประมาณ 16 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ทำงานบ้านในตอนเช้า นอกนั้นใช้เวลาเล่นหา ความเพลิดเพลินจนถึงดึก และกิจกรรมที่เด็กทำมากที่สุด คือดูโทรทัศน์และอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ดังนั้นปัญหาด้านเวลาที่เกิดขึ้น คือไม่มีเวลาในการทำบ้าน ไม่มีเวลาค้นคว้าด้านการเรียน และไม่มีเวลา อ่านหนังสือ

มายาวี สมบุญ (2535 : 194 – 196) ได้สำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2534 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,027 คน แยกเป็นชาย 520 คน และหญิง 507 คน ผลการสำรวจพบว่า ช่วงเวลาดังแต่ตื่นนอนถึงก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า วันจันทร์ถึงวันศุกร์ นักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับเพื่อน ทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อันดับสุดท้ายคือฝึกซ้อมดนตรี และดักบาส ช่วงเวลาพักกลางวันในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ พบว่าพูดคุยและเล่นกับเพื่อน เล่นกีฬา เข้าห้องสมุด และอันดับสุดท้ายคือ ถามบทเรียนจากครู ช่วงเวลาหลังเลิกเรียนตอนเย็นถึงก่อนเข้านอนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ พบว่านักเรียนใช้เวลาพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว เล่นกับเพื่อนหรือพี่น้อง ดูโทรทัศน์ ทำการบ้าน และอันดับสุดท้ายคือ เรียนพิเศษ และจดบันทึกประจำวัน ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว ดูโทรทัศน์ เล่นกับพี่น้อง

อัจฉรา ชีวาพัฒนานวงศ์ (2537 : 47) ได้ทำการศึกษาโดยทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ เพื่อพัฒนาการใช้เวลาในการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งร้อน กรุงเทพมหานคร กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลาง และมีการใช้เวลาในการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีการใช้เวลาในการเรียนดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มณฑิรา มณฑิรทอง (2539 : 87) ได้ศึกษาการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดหญ้าพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2538 ที่มีเชาว์ปัญญาปานกลางแต่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 2.00 ลงมา และมีการใช้เวลาในการเรียนที่ไม่เหมาะสม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน พบว่าการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2540 : 67) ได้ทำการศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬา มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 140 คน ผลการใช้เวลาด้านการเรียน พบว่านักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีประเภทของกีฬาต่างกัน มีการใช้เวลาในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษามีเพศ ระดับชั้น คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาว์ปัญญา และทัศนคติต่อการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาในการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

3.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

3.4.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

มิสเชล (Mischel. 1974 : 287) ให้ความหมายว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่จะได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลานานกว่าจะบรรลุผล หรือจะต้องทำเป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งได้ผลตามต้องการ

เฮคคอสเซน (Heckhausen. 1967 : 42-45) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า หมายถึง ความสำคัญของการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่งไปในอนาคต รู้จักอดใจรอได้ หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวาน

ซีกูรา (Sequira. 1975 : 5823 - B) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 35) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดใจรอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเองเพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้

นัตยา ปิณฑานนท์ (2526 : 21 - 23) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตโดยสรุปว่า เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

พนิดา สีนสุวรรณ (2527 : 8) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดใจรอได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

จรรจา สุวรรณทัต (2531 : 48) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นลักษณะของการมองสู่ออนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้นหากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

3.4.1.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต (Mischel. 1974 : 250)

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ซึ่งจะเห็นว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย

เรนเนอร์ (Raynor. 1982 : 71-116) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างหากจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลใดมีลักษณะสองประการนี้สูงก็อาจคาดได้ว่า เขามีพลังผลักดันให้กระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนหนังสือในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสุขสบายในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 39) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเอง และส่งผลต่อประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่ผู้อำนวยการพัฒนาประเทศด้วย

ไพโรจน์ โตเทศ (2531 : 21-22) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และให้รู้จักวางแผนล่วงหน้าได้

จันทนา นนทิกกร (2533 : 32-33) กล่าวว่า บุคคลที่มีเป้าหมายหรือการกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าที่ชัดเจน ย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น
2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำงาน โดยต้องตระหนักถึงความสำคัญ

อุบลรัตน์ เต็งไธรลักษณ์ (2520 : 29-32) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่จะเริ่มกำหนดจุดประสงค์และวิธีการศึกษา โดยพิจารณาอนาคตมิใช่อดีต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529 : 100) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตนเองไว้ดังต่อไปนี้

1. สามารถคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม
2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต
3. รู้จักการปฏิบัติให้อดได้รอได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม

สมดุล ชาญนวงศ์ (2533 : 51) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มุ่งอนาคตและมีการควบคุมตนเองสูง ไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถอดได้รอได้ "สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน"
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุผล
5. สามารถถ่วงน้ำหนักจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

3.4.1.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. 2520 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Kay. 1950) เชื่อว่า บ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคลการที่เด็กจะเรียนรู้ว่าควรอดใจรอ

นั้น ส่วนมากจะเกิดในฐานปานกลางและฐานสูงเท่านั้น เพราะครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กขาดความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคต นอกจากนั้น การประสบความสำเร็จด้านต่าง ๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เคยเชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

มิเชล และคนอื่น ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. 2520 : 36; อ้างอิงมาจาก Mischel and others. 1966 , 1974) กล่าวว่า การเลือกที่จะชะลอการบำบัดความต้องการของบุคคลนั้น เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตและการเลียนแบบจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลอีกมาก เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม วัฒนธรรม และครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ มิเชลกล่าวว่าความสามารถที่จะคิดถึงเหตุการณ์ในระยะยาวไปในอนาคตนั้น เป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีคุณสมบัติด้านสุขภาพจิตและสติปัญญาสูงด้วย และถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาแต่ไม่สัมพันธ์กับความสามารถทางวาจา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 106 - 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ใช้เหตุผลมากและลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้น สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กอย่างเห็นได้ชัด และยังพบอีกว่าลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และที่เกิดโดยหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าชาย ผู้มีอายุน้อยและมีระดับการศึกษาต่ำมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่อายุมาก และอยู่ในระดับการศึกษาสูง และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

นอกจากนี้ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสภาพ ลอยด์ (2520 255) ได้วิจัยเรื่อง การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทยพบว่าเด็กที่ยอมรับการควบคุมสื่อมวลชนจากบิดามารดามากและรับสื่อมวลชนที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์มาก กับการที่เด็กรับรู้ว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากผู้ปกครองจะปรากฏมากในเด็กที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับจากสื่อมวลชนที่มีคุณค่าสามารถช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตได้

ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ นักจิตวิทยาพบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego strenght) ของบุคคล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. 2520 : 35) และเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนามาจากการเรียนรู้ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งจะพัฒนาอย่างช้า ๆ ในวัยเด็ก บุคคลบางคนจะอาศัยความสามารถของตน และเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้ โครงสร้างของอนาคตจะสัมพันธ์กับความจำเป็นที่จะต้องมีความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำและรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา (รัตนา ประเสริฐสม. 2526 : 37 -38)

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่คาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าสิ่งเล็กน้อยที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจะเกิดขึ้นกับตนได้จริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่จะมีลักษณะมุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางการคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดของ เพียเจท์ ชี้พัฒนาการดังกล่าว คือขั้นปฏิบัติการเชิงระบบ (อายุระหว่าง 11-15 ปี) ทั้งนี้เพราะการคาดว่อะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตสิ่งนั้นยังไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของ

นามธรรมหรือสัญลักษณ์ และการเห็นความสำคัญของสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ ต้องใช้ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยงกับหน่วยการคิดอื่นๆ ดังนั้นบุคคลที่มีความสามารถด้านการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

3.4.1.4 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975 : 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ได้มาจากวิธีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวหรือนวนิยาย และวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเนื้อเรื่องนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ดำเนินไป โดยระยะเวลาที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

สกินเนอร์ (Skinner. 1967 : 461) พบว่าคนเราใช้วิธีการต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมของตนในชีวิตประจำวัน คือ

1. ใช้การยับยั้งทางร่างกาย เช่น การกัดริมฝีปากตนเองเพื่อกลิ้งหัวเราะ การปิดตาเพื่อไม่ให้มองเห็นสิ่งที่ไม่ต้องการจะเห็น การกระทำเช่นนั้นเป็นผลให้ตนเองสามารถหลีกเลี่ยงจากผลที่ตนเองไม่พึงพอใจได้
2. การเปลี่ยนการเรียนรู้สิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การทำเครื่องหมายลงบนปฏิทินเพื่อเตือนความทรงจำ
3. การยับยั้งหรือการงดเว้นการกระทำบางอย่าง เช่น งดอาหารก่อนการเล่นกีฬา
4. การเปลี่ยนการตอบสนองทางอารมณ์ เช่น พยายามคิดถึงเรื่องอื่นเพื่อระงับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ
5. ใช้เหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เช่น การตั้งนาฬิกาปลุกบกรับนอนเพื่อให้เราตื่นไปทำธุระได้ทัน
6. การใช้ยาหรือสารเคมีเพื่อควบคุมพฤติกรรม เช่น การดื่มสุราเพื่อให้ลืมความทุกข์หรือดื่มกาแฟเพื่อไม่ให้ง่วงนอน
7. การให้การเสริมแรงและการลงโทษตนเอง เช่น ถ้าทำงานเสร็จตามกำหนดแล้วจึงดูทีวีที่ชอบ
8. การหันเหความสนใจไปสู่สิ่งอื่น เช่น การเปลี่ยนหัวข้อสนทนา เพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทของคู่สนทนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529 : 107) กล่าวถึงวิธีการกระตุ้นลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลไว้ดังนี้

1. ให้เขียนเรื่องราวของตนเองเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประเภทนี้และฝึกการรู้คิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาละเทศะต่าง ๆ
2. ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดย วิธีฝึกทำได้โดยการให้เห็นตัวอย่างของผลดีที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต
3. ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการทำให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงาน ฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความคาดหวังของตนเอง

เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2527 : 15-37) เสนอแนะบทบาทในการปลูกฝังลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต สำหรับครอบครัวและโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

1. บทบาทของครอบครัว บิดามารดาต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้จักคุณค่าของเวลา มีการวางแผน การกำหนดการใช้เวลา เช่น ควรทำอะไรในวันหยุด และอาจใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นผู้มองอนาคต โดยการใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบการรัก สนับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบใช้วิธีควบคุม แบบปานกลางอย่างสม่ำเสมอคงเส้นคงวา นอกจากนี้การฝึกหัดการใช้เหตุผลและการคาดการณ์ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นเรื่องง่าย ๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นต้น

2. บทบาทของโรงเรียน ครูสามารถปลูกฝังลักษณะมองอนาคตให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้โดยใช้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน และมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้ ยกย่องนักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มองอนาคต ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นขั้นตอนและสามารถวางแผนได้ ได้เรียนรู้เรื่องเหตุและผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มองอนาคตด้วย นั่นคือต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายาม และมีการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2527 : 14-15 ; 2533 : 14-17) กล่าวว่า การสอนเด็กเพื่อนำความรู้ไปใช้ในอนาคต ต้องเริ่มต้นด้วยการคาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีอะไรที่สำคัญและแตกต่างไปจากปัจจุบันอย่างไรบ้าง เด็กควรมีโอกาสในการวางแผนการเรียนในอนาคตของตนเองและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจะช่วยให้การวางแผนเป็นไปด้วยความรอบคอบสมเหตุสมผล การสอนเพื่อให้นักเรียนมองอนาคตหรือมองอนาคต อาจทำได้โดย

1. ให้มองอนาคตด้วยทัศนะของตนเอง เช่น มองโลกข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร และตนเองต้องมีความรู้ ความสามารถอย่างไรจึงจะมีชีวิตอยู่ในโลกเช่นนั้นได้อย่างเหมาะสม

2. เน้นการหาทางเลือกในอนาคต โดยให้นักเรียนคิดหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้โลกอยู่ดีมีสุข

3. ให้นักเรียนเข้าใจยุทธวิธีต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการคาดคะเนอนาคต เช่น ชีนารีโอ

4. มุ่งให้นักเรียนเข้าใจสภาพและแนวโน้มของอนาคต ความสามารถที่มนุษย์ควรที่จะพัฒนาในอนาคต

รังสรรค์ เพ็ญ (2531 : 103) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงสื่อนาคตที่ไม่แน่นอน หนทางหนึ่งคือการให้บุคคลมีทัศนะที่กว้างไกลทั้งในแง่ของมิติที่เกี่ยวกับเวลา สถานที่ ชุมชน และวิถีชีวิต เพื่อจะได้ปรับปรุง ปฏิบัติหรือกำหนดแนวทางที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยกระตุ้นให้เยาวชนสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ของตนเองและสังคมได้ตั้งแต่ปัจจุบัน และได้เสนอแนวคิดการประยุกต์เทคนิควิธีการเชิงอนาคต เช่น การพรรณานอนาคต การสร้างอนาคตจำลอง วงล้ออนาคต การวิเคราะห์เครือข่ายอาชีพ และวิธีการตรวจสอบค่านิยมในอนาคต เพื่อใช้ในกระบวนการแนะแนวโดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ

1. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า อนาคตเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในอดีตและสภาพแวดล้อมกับโอกาส และโดยการเลือกตัดสินใจของมนุษย์เอง

2. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตเป็นการตรวจสอบทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต

3. มุ่งให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของโลก และชีวิตอย่างเป็นระบบเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 : 109 - 116) กล่าวว่า การกระทำพฤติกรรมเป็นระยะเวลานาน เพื่อให้เกิดผลดีในอนาคตอันไกลนั้น บุคคลที่ขาดความอดทนอาจหยุดการกระทำนั้นลงกลางคันก็ได้ เช่นทำงานที่ยากและใช้เวลานานจนกว่าจะสำเร็จสมบูรณ์ อาจจะใช้การผ่อนแรงเป็นขั้นตอน โดยการแบ่งพฤติกรรมนั้นเป็นช่วง ๆ หรือเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ที่ต้องทำต่อเนื่องกัน เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จไปช่วงหนึ่งก็ให้รางวัลแก่ตนเอง เพื่อกระตุ้นให้พยายามให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป เช่น การเขียนรายงาน เขียนตำราหรือนวนิยายที่เป็นเรื่องยาว ต้องใช้เวลาหลายวันหรือหลายเดือน ผู้ที่สำเร็จมักจะกำหนดจำนวนหน้าที่จะต้องเขียนให้ได้ภายใน 1 วัน 1 สัปดาห์ ถ้าทำได้ตามนั้นก็เกิดความสบายใจ ภูมิใจ เป็นรางวัลแก่ตนเอง อาจมีการให้ตนเองได้พักผ่อน ทำกิจกรรมที่ชอบ เป็นต้น การให้รางวัลแก่ความสำเร็จย่อย ๆ จะช่วยบุคคลให้รู้หน้าไปยังเป้าประสงค์ระยะไกลได้ง่ายขึ้น

สุจริต เพียรชอบ (2530 : 32) ได้เสนอแนะไว้ว่า ในการเรียนการสอนควรสอนเรื่องของอดีตน้อยลงควรสอนเรื่องปัจจุบันและอนาคตให้มากขึ้น นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนให้พร้อมที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ในอนาคตจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น มีปัญหาใดขึ้น นักเรียนจะสามารถเผชิญกับอนาคตได้อย่างกล้าหาญ สุขุม เยือกเย็น

3.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

3.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มิสเชล และกิลลิแกน (Mischel and Gilligan. 1964 : 375 -417) พบว่า

1. ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะไถ่ถอนน้อย และถ้าเด็กประเภทนี้ไถ่ถอนจะใช้เวลานานก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น
2. การวิจัยอาชญากรรมวัยรุ่น พบว่าเด็กเหล่านี้มีลักษณะมุ่งปัจจุบัน และจะไม่ยอมรอกอยรางวัลใหญ่แต่จะรอรับรางวัลเล็กที่จะได้ในทันที นอกจากนี้เด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชลอการบำบัดความต้องการของตนเองได้
3. ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และส่งผลต่อความเจริญงอกงามของตนเองและประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

แมคเคลลันด์ และวินเตอร์ (McClelland and Winter. 1969 : 22) พบว่าการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตมีส่วนสำคัญในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไป

วอล์ค (Wolk. 1970 : 6272 - B) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและ ผิขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและผิขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีอายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้าน และมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 85 - 115 พบว่า

1. เด็กผิวดำมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อยกว่าเด็กผิขาว
2. เด็กผิวดำมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิขาว
3. เด็กผิวดำมีวิธีการจัดการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิขาว
4. เด็กผิวดำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิขาว

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) วิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีการยอมรับสูงด้วย และยังพบอีกว่าเยาวชนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

แลมม รอล์ฟ และกิสส์ (Lamm , Rolf and Gisel. 1976 : 317) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลางกับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 - 16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคต การมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำ

มองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในด้านอาชีพมาก และจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

3.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันท์ (2520: 102 - 109) ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 - 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า

1. ลักษณะมุงอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุงอนาคตสูงกว่าชายผู้ที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุงอนาคตสูงที่สุด ส่วนผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุงอนาคตต่ำที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุงอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผลและแบบลงโทษทางจิตจะมีลักษณะมุงอนาคตสูง

3. ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สันสุวรรณ (2527 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา ศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการสอนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนโดยการสอนแบบบรรยาย และนักเรียนชายและหญิงที่เรียนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุงอนาคตไม่แตกต่างกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรุณพันธ์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 256) ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,600 คน เป็นนักเรียนชาย 780 คน และนักเรียนหญิง 820 คน พบว่าเยาวชนไทยมีลักษณะมุงอนาคตสูง ยอมรับการควบคุมสื่อมวลชน จากบิดา มารดามาก และชอบรับสื่อมวลชนที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์มากและเป็นเยาวชนที่รับรู้ว่าได้มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากผู้ปกครอง

สมจิตต์ เพิ่มพูน (2532 : 89-90) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่าลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน และลักษณะมุงอนาคตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กนกวรรณ อุโนใจ (2535 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการพัฒนาโดยเทคนิคการพยากรณ์มีลักษณะมุงอนาคตสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จักรวาล ภูวนันท์ (2537 : 72) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบ

ปกติ ผลการศึกษาปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนที่ได้ใช้กิจกรรมกลุ่มกับการสอนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายาม การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของสังคม สื่อมวลชน ซึ่งเป็นตัวชี้ถึงการมีลักษณะมุ่งอนาคตในตัวของผู้เรียนแต่ละคน

3.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

3.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

โกลด์เนอร์ และโกลด์เนอร์ (Gouldner and Gouldner. 1963 : 52) ได้กล่าวถึง บรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับเด็ก จะอธิบายลักษณะของเด็กหลาย ๆ ลักษณะตามที่เขารับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้ และคาดหวังว่า เด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้ และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วย บุคคลเหล่านั้นจะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินใจตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาด และความสำเร็จในการเรียน สิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมของบุคคล

ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 112-115) มีแนวคิดว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่บิดามารดาสร้างขึ้น เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อลูกและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กมีบิดามารดาที่เข้าใจตน ให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตที่ดี และทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

เกจ และเบอร์ลินเนอร์ (Gage and Berliner. 1979 : 69-70) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนดังนี้ คือ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงตามสภาพการณ์ในครอบครัว และจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

ซอง และแฮทตี (Song and Hattie. 1984 : 1267-1281) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวว่า เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กมากกว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อบุตร ให้ความรัก ความอบอุ่น จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน

3.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

3.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มูสเซน และคองเกอร์ (Muses and Conger. 1956 : 250) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการพัฒนาการของเด็ก พบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เกิดขึ้นเนื่องมาจากบรรยากาศของบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นมิตร สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นด้วย

กรียเบอร์ก ไชเกิล และไลท์ (ละอองทิพย์ พลาณภาพ. 2532 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Greenberg. Siegel and leitch. 1983 : 373-384) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับบิดามารดา ที่มีต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในด้านการมองคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับบิดามารดา และกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตนเองและความพึงพอใจในชีวิต

3.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อำไพ อินฟ้าแสง (2524 : 92-93) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบปกป้องลูกจนเกินไป ไม่ปล่อยให้ลูกออกไปเล่นในกลุ่มเพื่อน เป็นการจำกัดการคบเพื่อนของลูกทำให้เด็กขาดทักษะทางสังคม ขาดการเรียนรู้ ทำให้ลูกมีพฤติกรรม เก็บตัว ขี้อาย โกรธง่าย อิจฉา จับผิด หลีกเลี้ยงการพบปะผู้คน ไม่มั่นใจในตัวเอง อันแสดงถึงการขาดทักษะทางสังคม ซึ่งสังคมถือว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม

กุลวรรณ วิทยาสงครุจิ (2526 : 58-59) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัว และการปรับตัวของบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายปีการศึกษา 2525 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 499 คน ผลปรากฏว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .4534 นั่นคือ เด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีจะมีการปรับตัวดี แต่ถ้ามีสัมพันธภาพที่ติดต่อกัน ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

นิพนธ์ คันทเสรี (2528 : 40-44) ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าครอบครัวขาดมนุษยสัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อกับแม่มีผลร้ายต่อจิตใจเด็ก หรือลูก ๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะมีแต่ความทุกข์ ไม่มีความรัก ความอบอุ่นที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุข เขาจะมีความรักอย่างเปี่ยมล้นสำหรับลูกด้วย ลูกที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ย่อมจะมีบุคลิกและสุขภาพจิตใจที่มีปัญหาในตัวเองและกับผู้อื่น

จากการรายงานการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ผู้เรียนที่มาจากสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมั่นคง ร่าเริง เป็นมิตรปรับตัวดี ไม่ดีก็จะปรับตัวได้ไม่ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะเด็กเหล่านี้มีพ่อแม่ที่ขอบข่มขู่ เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้บรรยากาศภายในบ้านมีความตึงเครียดและขัดแย้งกัน

3.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน

3.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135 -152) ได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือวัสดุที่พร้อมจะใช้อย่างต่อเนื่อง

6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน

7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน

8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ

10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเฉื่อยชา อันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน

11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวก ในหมู่นิสิต นักศึกษา

13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

โรไมน์ (Romine. 1974 : 139 – 143) ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น พบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขันสนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน

2. ด้านการเตรียมการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ

3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้สอน ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน มีใช้เป็นผู้ฟังอย่างเดียว

4. ด้านการสอนเนื้อหา เช่น พูดย่อขยายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีสอนต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงาน หรือ สอบ เมื่อตรวจงานเสร็จแล้ว ผู้สอนต้องรีบแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทันที

6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล บุคลิกภาพของอาจารย์นั้นมีความสำคัญต่อนักศึกษา

กูริน (ระเบียบ สีนประภานานนท์. 2531 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Guerin. 1981 : 17) ได้กล่าวว่า การถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ และความชำนาญนั้น อาจารย์จะต้องมีบทบาทและวิธีการสอนดังนี้

1. ค้นหาถึงความรู้และความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน

2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา

3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์ และประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ

4. เชื่อมโยงประสบการณ์ หรือความรู้ให้กลมกลืน สอดคล้องกับสถานการณ์จริง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) ได้กล่าวถึงวิธีการสอน บทบาทของอาจารย์ และบรรยากาศทางเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการเลือกวิธี โดยอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและสภาพของผู้เรียน ซึ่งบทบาทและวิธีการสอนของอาจารย์จะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับเตรียมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และปฏิบัติได้ตามลักษณะของอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์

ควรปฏิบัติ นั้น มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางความรู้หรือสติปัญญากับทางมนุษย์สัมพันธ์ หมายความว่าอาจารย์จะต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่สอน และจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วย จึงจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการสอน นอกจากนี้อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน หรือบรรยากาศการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คือผู้สอนมีความเป็นกันเอง เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็คอยชี้แนะให้เห็นถึงความเหมาะสม ถูกต้อง และมีวินัยในการเรียนพร้อมกันไปด้วย การให้ข้อคิดชมอย่างยุติธรรม ตรงไปตรงมา เต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนรู้ดีขึ้น

สุปรียา หิรัญโต (2524 : 183) ได้กล่าวถึงหลักการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่ดีไว้ดังนี้ คือ

1. ควรมีแสงสว่างในห้องเรียนในระดับที่มองเห็นได้ คือ มองเห็นได้เร็ว สบายตา และชัดเจน
2. ควรไกลจากแหล่งกำเนิดเสียงรบกวนจากบริเวณรอบๆ หรือภายนอกห้องเรียนเพราะเสียงรบกวนจะทำให้รู้สึกรำคาญ เครียด กระวนกระวาย และเหน็ดเหนื่อย นอกจากนั้นเสียงรบกวนยังเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน ฉะนั้นควรมีการควบคุมเสียงรบกวน เลือกที่ตั้งโรงเรียนให้ไกลจากเขตจราจรหนาแน่น ทางรถไฟ เป็นต้น

ธนิต ผิวนิม (2527 : 47) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษาประการหนึ่ง คือ การใช้สื่อหรือสื่อทัศนูปกรณ์ในการสอนจะทำให้อาจารย์สอนได้ครอบคลุมเนื้อหาและผู้เรียนสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง

ลัดดา สุขปรีดี (2533 : 62-63) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อขยายแหล่งการใช้ทรัพยากรในการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น การใช้เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนจากแหล่งความรู้ที่กว้างขวาง ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่แต่เพียงครู ตำราเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงคน เครื่องมือวัสดุต่างๆ ตลอดจนอาคาร สถานที่ กิจกรรม และเวลาที่ใช้ไปเพื่อการเรียนการสอน

2. เน้นการเรียนรู้แบบ เอกัตบุคคล โดยคำนึงถึงความสามารถความแตกต่างระหว่างบุคคล

वासना चावहा (2533 : 15) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความคิดรวบยอดเดียวกัน เกิดความหมายชัดเจนแก่ผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้มากในเวลาจำกัด มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
3. ช่วยเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียน เป็นศูนย์กลางความสนใจ ทำให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างดี
4. ช่วยเพิ่มพูนความจำ จดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
5. ช่วยส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา
6. ช่วยขจัดปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีข้อจำกัดต่างๆ เช่น การทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ชัดเจน ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า ในการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ มีประสบการณ์ มีวิธีการสอนที่ดี ใช้สื่อและสื่อทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมทันสมัย มีความเป็นกันเอง เข้าใจผู้เรียน มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ดี

3.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน

3.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน ลิปปิท และไวท์ (Lewin, Lippert and White. 1939 : 271 – 279) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนพบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาดกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคี ประองตอง เป็นมิตรต่อกัน การเรียนก็ราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ ขยันเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันแรงกลัวใดๆ ออกไปจากชั้นได้

3.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ผกาทิพย์ เกรากรกุล (2524 : 21) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต ได้พบว่า บรรยากาศทางการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกิดจากผู้สอน วิธีสอน ผู้เรียน การชักถาม และการถกเถียงทางวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการทางด้านสังคม อารมณ์และสติปัญญาของนักศึกษาได้

วาสนา พิทักษ์สาธิต (2527 : 77-79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า .90 และ .93 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ครูผู้สอนมีความเข้าใจผู้เรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสซักถามหรืออภิปรายปัญหาต่างๆ ร่วมกัน

3.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

3.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

รอตแมน (Rothman. 1968 : 34 – 36) กล่าวว่าสิ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุดในระบบการเรียนการสอนนั้น คือ สัมพันธภาพที่ดีของครูผู้สอนกับผู้เรียน ครูจะต้องยอมรับ เข้าใจ เป็นกันเอง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง และครูจะต้องแสดงให้นักเรียนเห็นได้ชัดเจนอีกด้วยนั่นคือ ครูจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดินันท์ อูปรมย์ (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน อาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายความว่า ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็就会有ความน่า

สนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพของอาจารย์กับนักศึกษามีความสำคัญ นอกจากด้านการเรียนการสอนและการให้การอบรมแก่นักศึกษาแล้ว อาจารย์ต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ปรีกษา มีความเมตตา กรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรักความอบอุ่นกับนักศึกษาเพื่อช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดีต่อไป

3.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

3.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ส (ธีรวัฒน์ นิจนตร. 2526 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Flanders. 1959 : 18) ประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างครูกับนักเรียน พบว่าอิทธิพลทางอ้อมที่ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก เช่น การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน การยกย่องชมเชย มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อครูและช่วยให้นักเรียนมีนิสัยในการทำงานดีขึ้น

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติ พบว่า สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น ครูต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

หลุยส์ และคนอื่นๆ (Lewis and others. 1965 : 396 – 401) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษานักเรียนระดับชั้น 6 จำนวน 644 คน พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้สัมพันธภาพที่ดีกับครูเฒรรุม จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526 : 49) ได้ศึกษาความสัมพันธระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความเชื่อมั่นในตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตย

จากรายงานการวิจัยสรุปได้ว่า สัมพันธภาพของอาจารย์กับนักศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา การปฏิบัติตัวของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาที่แสดงถึงการให้ความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับ ความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเอง เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ มีความสุขในขณะที่ศึกษาอยู่ที่สถานศึกษา

3.8 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

3.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพ และคุณธรรมของนักศึกษา นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน

เบนเนตต์ (Bennett. 1952 : 35) ให้ข้อเสนอแนะว่า สถาบันอุดมศึกษาควรได้ส่งเสริมให้นักศึกษารักใคร่กันฉันท์เพื่อน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อประโยชน์แก่ตัวนักศึกษาเอง และเมื่อออกไปทำงานในอนาคตจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไป

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2518 : 134) อธิบายว่าความสัมพันธ์ของนักศึกษามี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญา โดยความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ และการเลี้ยงรับเลี้ยงส่ง ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญาดังอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล อาศัยความรู้ ความคิด สติปัญญา และเหตุผลเป็นเครื่องเชื่อมโยง กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปราย การประชุม การถกเถียงทางวิชาการ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

การที่จะทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตามปฏิบัติดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 61-65 ; ปราณี พรณวิเชียร. 2534 : 76-78)

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มีความหมายมากที่สุดแสดงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วยก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
4. แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้นอาจมีสิ่งทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่านไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครขึ้นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง
9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง
10. จดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

นอกจากนี้ นพพร พานิชสุข (2522 : 68-70) ได้เสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติต่อกันในการทำงานร่วมกับเพื่อนดังนี้ คือ

1. ความเป็นผู้มีอิทธิพลไม่ตรีอันดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในการทำงานร่วมกัน ควรพูดคุยสนทนาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลและยิ้มแย้มแจ่มใส
2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีต่อกัน เห็นความสำคัญของกันและกันเห็นความสำคัญของกลุ่ม

3. ความเป็นผู้มีการออมชอบหรือตกลงกัน ในการทำงานร่วมกันนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกันนั้น สมาชิกแต่ละคนควรจะต้องรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเหนืออารมณ์และปราศจากอคติ

4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาส ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึ่งพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า "น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า" เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยไม่รู้สีกตัวจึงไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่มีความสำคัญ สิ่งใดที่เราพอจะให้ความช่วยเหลือได้ถ้าเรามีโอกาสก็ควรจะให้การช่วยเหลือกัน

5. ความมีอิสระ สมาชิกจะต้องมีความอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง สถานภาพ หรือบทบาท หรืออื่น ๆ อาจจะทำให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจหรือมีความเกรงใจกัน ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มก็ได้ ดังนั้น สมาชิกที่ทำงานร่วมกันควรจะตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น

6. เป็นผู้มีความจริงใจ คุณลักษณะข้อนี้ของสมาชิกจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างก็เรียกร้องหา เรามักพบแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมีกิเลส คือ โกรธ โลภ หลง อันเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดความจริงใจลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างสวนหน้าปากและแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การจะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงานสมาชิกทุกคนต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูของเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรมแก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าเราด่วนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียวทั้ง ๆ ที่เราไม่รู้จักเขาดีพอ หรือได้ข้อมูลของเขามาผิด ๆ นอกจากนี้สมาชิกที่ทำงานร่วมกันไม่ควรจะนิทานกันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการวิพากษ์วิจารณ์หรือแม้กระทั่งการนิทานมีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีหรือการร่วมมือร่วมใจแต่ประการใด

8. ยกย่องชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยกันเมื่อมีโอกาสนควร พฤติกรรมเช่นนี้ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ก็ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วยความภาคภูมิใจ และมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ถูกชม การจะขอความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะสะดวกขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้เกิดมีสัมพันธภาพที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น แนวทางความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับเพื่อนคือ มีกิริยาเรียบร้อยแจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม มีความจริงใจ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับหมู่คณะ มีความเป็นอิสระในการเสนอความคิดเห็น แต่ถ้าหากว่าคนใดประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดปัญหขึ้นกับตนเองเช่น มีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ไม่ดี เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

3.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

3.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 5789 – A) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนน้อย

บอยด์ (Boyd. 1979 : 175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาวิชาดำ จำนวน 800 คน จากมหาวิทยาลัย 40 แห่ง ในช่วง 10 ปี (ระหว่างปี ค.ศ. 1970-1979) พบว่า ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ชัดเจนในช่วง 10 ปีนั้น วัดได้จากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

เดอโคสเตอร์ (ชมนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

3.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พูนทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 13 – 20) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรี ครอบคลุมบัณฑิต ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการ ในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร พบว่า การปรับตัวเข้ากับเพื่อนมีอิทธิพลสูงสุดกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการ

จุไร ชุ่มร่ม (2526 : 176) ศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมในกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ดวงแก้ว (2527 : 155) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเซวาร์ปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญา และฐานะทางสังคมมีต่อกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 314 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากงานวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน สรุปได้ว่า บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น มีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ส่งผลให้มีแนวโน้มในการเรียนสูงขึ้น ส่วนบุคคลที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ มีความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

4. เอกสารเกี่ยวกับคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

4.1 การกิจด้านการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏพระนคร

ภาระหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันราชภัฏพระนคร คือ การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สถาบันมุ่งที่จะเสริมสร้างบัณฑิตของสถาบันให้มีความรู้ความสามารถตามที่สังคมต้องการ การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น สถาบันจัดการศึกษาทั้งในเวลาราชการ (ภาคปกติ)

และนอกเวลาราชการ (กศ.บป.) สำหรับการรับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) สถาบันจะรับสมัครและสอบคัดเลือกเอง ผู้ที่เข้าศึกษาจะเป็นผู้ที่มียานประจำทำอยู่แล้วและจะมาเรียนนอกเวลาราชการ โดยวันปกติ จะมาเรียนช่วงเวลา 17.00 – 20.00 น.

4.1.1 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของคณะวิทยาการจัดการ

4.1.1.1 ปรัชญา คือ สร้างคนดี มีความรู้ ชูคุณธรรม นำสังคม

4.1.1.2 วิสัยทัศน์

ผลิตบัณฑิต และบุคลากรให้มีความรู้ มีความคิด สามารถนำองค์ความรู้และความคิดที่ได้รับจากการศึกษาไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาวิชาชีพให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยยึดหลักจรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดีในวิชาชีพ

4.1.1.3 พันธกิจ

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาของคณะ
2. พัฒนาแผนงานตามภารกิจ ความต้องการของโปรแกรมวิชา สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
3. ส่งเสริมและพัฒนาทุกโปรแกรมวิชาอย่างต่อเนื่อง
4. สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก
5. มุ่งส่งเสริมและพัฒนานักธุรกิจรุ่นใหม่โดยเน้นเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิปัญญาไทย
6. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้เป็นคลังแห่งสติปัญญา

4.1.1.4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตบัณฑิต และบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
2. จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นสากล
3. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2542

4.1.2 การดำเนินงานจัดการศึกษา

หลักสูตรที่เปิดสอน คณะวิทยาการจัดการมีหลักสูตรที่เปิดสอนในสาขาวิชาศิลปศาสตร 2 สาขา คือ

1. สายบริหารธุรกิจและการจัดการ
2. สายนิเทศศาสตร์

4.1.3 โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์

จุดประสงค์เฉพาะ

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และประสบการณ์ สามารถประกอบอาชีพด้านนิเทศศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์เป็นอย่างดี
2. มีเจตคติที่ดีต่องานด้านนิเทศศาสตร์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
3. มีจริยธรรม ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคม และวิชาชีพนิเทศศาสตร์
4. มีความสามารถในการจัดระบบงานบริหารและสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในสถาบันราชภัฏพระนครเป็นการจัดการศึกษาที่นอกเหนือจากการจัดการศึกษาภาคปกติ แบบให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือประกอบอาชีพส่วนตัว และนอกจากจะรับผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีมาศึกษาต่อแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาต่างๆ จากสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาอาชีพในหลักสูตรที่ต้องการเพิ่มเติมได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้เรียนและสอดคล้องกับปรัชญาของโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในด้านการพัฒนางานและอาชีพของนักศึกษาเหล่านั้นด้วย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 129 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 249 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวน 378 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 226 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 104 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 224 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวน 328 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 201 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 127 คน และอีก 50 คน ใช้เป็นกลุ่มใช้ทดลองเครื่องมือ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรุ่นและเพศ

รุ่น	เพศ	จำนวน (คน)
26	ชาย	62
	หญิง	42
	รวม	104
28	ชาย	139
	หญิง	85
	รวม	224
รวมทั้งหมด		328

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ซึ่ง แบ่งเป็น 9 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และ รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

- ตอนที่ 5 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ รายได้

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย
✓ ลงใน ()

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. อายุ ปี
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน () ต่ำกว่า 2.00
() ระหว่าง 2.01-2.74
() 2.75 ขึ้นไป
4. อาชีพ () รับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() พนักงานบริษัทเอกชน
() ประกอบอาชีพส่วนตัว
5. รายได้ () รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน
() รายได้ 3,000-8,000 บาทต่อเดือน
() รายได้สูงกว่า 8,000 บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2 ผู้วิจัยใช้แบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ซึ่งเป็นแบบวัดที่ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 159 – 162) ตัดแปลงมาจากแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) เป็นแบบสอบถามรายงานตนเอง และได้นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด แบบวัดนี้จะแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	ท่านรู้สึกไม่สบายใจทำงานของท่าน ดำเนินไปอย่างล่าช้า					
○○	เมื่อท่านเริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้ สำเร็จ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามบุคลิกภาพ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนจากแบบวัดนี้จะอยู่ระหว่าง 1-70 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนน 36-70 มีบุคลิกภาพแบบ เอ

ผู้ที่ได้คะแนน 1 – 35 มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

3.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาในการเรียน

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียนของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2540 : 143) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 ลักษณะของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	ข้าพเจ้ากำหนดเวลาดูหนังสือไว้เป็นอย่างดี แต่มักจะไม่ปฏิบัติตามนั้น					
○○	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากเกินไปจนทำให้เรียนหนังสือไม่ดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมาย แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	การใช้เวลาในการเรียนอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	การใช้เวลาในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	การใช้เวลาในการเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

4.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2540 : 145) ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์ (2539 : 98-100) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.3 ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	ในอนาคตคนไม่มีการศึกษาจะทำงาน สุคนที่มีการศึกษาสูงไม่ได้					
○○	ความพยายามและความตั้งใจจริงของ ข้าพเจ้าจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้สิ่งที่ ต้องการ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนอยู่ในระดับปาน

กลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนอยู่ในระดับไม่ดี
-------------	-------------	---------	--

ตอนที่ 5 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

5.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวของ สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 98 – 101) และสุกัญญา แยมยิม (2541) : 95 – 97) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับ นิยามศัพท์เฉพาะ

5.3 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบ สอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้า					
○○	ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่สถาบันจัดขึ้นตามความสนใจของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในการเรียนการสอน

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอนของ สุกัญญา แยมยิม (2541 : 98 – 99) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6.3 ลักษณะของแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	อาจารย์สอนโดยไม่สนใจว่านักศึกษาจะเข้าใจหรือไม่					
○○	วิธีการสอนของอาจารย์ทำให้ข้าพเจ้าสนใจเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง บรรยากาศในการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง บรรยากาศในการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง บรรยากาศในการเรียนการสอนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ของ สุกัญญา แยม ยัม (2541) : 99 – 100) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

7.3 ลักษณะของแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
○○	อาจารย์รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์อยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์อยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน ของ สุกัญญา แยมยัม (2541) : 100 – 102) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

8.3 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องที่เข้าใจช่วยอธิบายได้					
○○	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกันและกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2540 : 141 - 142) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

9.3 ลักษณะของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่ออ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
○	<u>ในห้องเรียน</u>					
	ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาพร้อม					
○○	<u>นอกห้องเรียน</u>					
	ข้าพเจ้าทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลความหมายแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี อาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ รุ่น ที่ 26 จำนวน 25 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 25 คน รวมทั้งหมด 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ นำคะแนนกลุ่มที่สูงและต่ำ มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ปรากฏว่าได้แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.76 - 5.86 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน จำนวน 17 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.84 - 6.13 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน จำนวน 15 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.79 - 10.38 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว จำนวน 18 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.85 - 9.75 แบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน จำนวน 18 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.83 - 8.01 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ จำนวน 19 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.03 - 6.06 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน จำนวน 17 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.07 - 6.88 และแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน จำนวน 28 ข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.96 - 7.33

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เท่ากับ .7004 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เท่ากับ .7716 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เท่ากับ .7973 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ .8747 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน เท่ากับ .7976 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ เท่ากับ .8001 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน เท่ากับ .8247 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน เท่ากับ .8686

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุญาต คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่สถาบันราชภัฏพระนคร ระหว่างวันที่ 15 - 31 มกราคม 2545 โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 328 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.56 ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คือนักศึกษาตอบครบทุกข้อเพียง 295 ฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของนักศึกษามาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปจิตคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่างๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 1.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test
 - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 2.2.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 2.2.2 หาตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล
แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้

X	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ
Y	แทน	พฤติกรรมการเรียนรู้
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	บุคลิกภาพ
X_5	แทน	อาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ
X_6	แทน	อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน
X_7	แทน	อาชีพส่วนตัว
X_8	แทน	รายได้ต่ำ
X_9	แทน	รายได้ปานกลาง

X ₁₀	แทน	รายได้สูง
X ₁₁	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
X ₁₂	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
X ₁₃	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
X ₁₄	แทน	การใช้เวลาในการเรียน
X ₁₅	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
X ₁₆	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
X ₁₇	แทน	บรรยากาศการเรียนการสอน
X ₁₈	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
X ₁₉	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมการเรียน อายุ บุคลิกภาพ การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ บุคลิกภาพ อาชีพ รายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และรายได้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และรายได้

ปัจจัย	ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	169	57.3
	หญิง	126	42.7
	รวม	295	100.0
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	124	42.0
	ปานกลาง	167	56.6
	ต่ำ	4	1.4
	รวม	295	100.0
3. อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	78	26.4
	พนักงานบริษัทเอกชน	85	28.8
	ประกอบอาชีพส่วนตัว	132	44.7
	รวม	295	100.0
4. รายได้	สูง	92	31.2
	ปานกลาง	164	55.6
	ต่ำ	39	13.2
	รวม	295	100.0

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี ดังนี้ เพศชายจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 และเพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีมากที่สุดจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 อาชีพพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รายได้พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลางมีมากที่สุดจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมามีรายได้สูง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 และมีรายได้ต่ำ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมการเรียน อายุ บุคลิกภาพ การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมการเรียน อายุ บุคลิกภาพ การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน

ปัจจัย	X	S.D.	แปลผล
อายุ	25.52	5.48	วัยผู้ใหญ่
บุคลิกภาพ	72.00	.44	แบบเอ
การใช้เวลาในการเรียน	3.04	.49	ปานกลาง
ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	3.74	.56	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว	3.68	.63	ดี
บรรยากาศการเรียนการสอน	3.23	.49	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	3.30	.55	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	3.62	.50	ปานกลาง
พฤติกรรมการเรียน	3.38	.55	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยตัวแปรอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีบุคลิกภาพแบบเอ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัวอยู่ในระดับดี มีการใช้เวลาในการเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ บุคลิกภาพ อาชีพ รายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และพฤติกรรมการเรียน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาค้นคว้าสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ บุคลิกภาพ อาชีพ รายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่สองกับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่สองกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และ
พฤติกรรมการเรียน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	Y
X ₁	1.0000	-1.0000	.1207*	.0163	.1137	-.1618**	.0466	.0538	-.1511**	.1227*	.0420	.0322	-.0422	-.1107	-.0608	-.1399*	-.0100	-.0012	-.0919	-.1755**
X ₂		1.0000	-.1207*	-.0163	-.1137	.1618**	-.0466	-.0538	.1511**	-.1227*	-.0420	-.0322	.0422	.1107	.0608	.1399*	.0100	.0012	.0919	.1755**
X ₃			1.0000	.1801**	.2972**	-.00729	-.2610**	-.2821**	.5139	-.0593	-.1745**	.1891**	.1046	.1510**	.1335*	.1223*	.1660**	.0006	.1898**	
X ₄				1.0000	.0459	-.0122	-.0296	-.1038	.0249	.0491	-.1181*	-.1218*	.1499**	.2774**	.2075**	.0993	.1672**	.2104**	.0322	.2023**
X ₅					1.0000	-.3814**	-.5395**	-.1202*	-.0211	.1107	-.0703	-.0334	.0500	.0204	.0674	.0766	.1409*	.1196*	.0983	.0863
X ₆						1.0000	-.5722**	-.1599**	.0564	.0564	.1196*	.0435	-.0717	-.0075	.0591	-.0011	.1063	-.0608	-.0197	.0232
X ₇							1.0000	.2526**	-.0327	-.1496**	-.0466	-.0100	.0209	-.0113	-.1136	-.0670	-.2219**	-.0507	-.0692	-.0977
X ₈								1.0000	-.4367**	-.2628**	.0408	.0186	-.0282	-.0822	-.0593	-.1372*	-.0722	-.1060	-.0163	-.0603
X ₉									1.0000	-.7532**	.0458	.1536**	-.1650**	.0488	.0136	-.0220	.0875	.0428	.0536	-.0495
X ₁₀										1.0000	-.0789	-.1784**	.1976**	.0078	.0287	.1239*	-.0411	.0317	-.0456	.0972
X ₁₁											1.0000	-.1339*	-.0998	-.0785	-.1647**	-.0648	-.0927	-.0590	-.0726	-.0679
X ₁₂												1.0000	-.9727**	-.0241	-.1013	-.0845	-.0388	-.0900	-.0524	-.1066
X ₁₃													1.0000	.0426	.1403*	.1000	.0606	.1042	.0696	.1229*
X ₁₄														1.0000	.3282	.2544**	.3517**	.3740**	.1709**	.4238**
X ₁₅															1.0000	.4956**	.3824**	.2958**	.5729**	.6047**
X ₁₆																1.0000	.2737**	.3155**	.3953**	.3968**
X ₁₇																	1.0000	.5488**	.2305**	.4182**
X ₁₈																		1.0000	.2892**	.3307**
X ₁₉																			1.0000	.5370**
Y																				1.0000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) บุคลิกภาพ (X_4) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว (X_{16}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{19}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรเพศชาย (X_1) อาชีพของนักศึกษา ($X_5 - X_7$) รายได้ ($X_8 - X_{10}$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($X_{11} - X_{13}$) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) แสดงในตาราง 5 และ 6

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	6	47.47904	7.91317	52.96101**
Residual	288	43.03155	.14942	
Total	294	90.51059		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่ามีปัจจัย 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้งหมด ได้แก่ ปัจจัยต่างๆ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X_{15}	.5986	.0461	.6047	.6047	.3657	168.9129**
$X_{15} X_{14}$	.2874	.0536	.2526	.6501	.4226	106.8588**
$X_{15} X_{14} X_{19}$	.3199	.0569	.2902	.6922	.4791	89.2285**
$X_{15} X_{14} X_{19} X_{17}$	.1797	.0532	.1574	.7063	.4989	72.1672**
$X_{15} X_{14} X_{19} X_{17} X_{10}$	.1282	.0495	.1072	.7143	.5102	60.2141**
$X_{15} X_{14} X_{19} X_{17} X_{10} X_1$	-.1365	.0463	-.1219	.7243	.5246	52.9610**
R	=		.7243			
R ²	=		.5246			
SE	=		.3865			
a	=		.1607			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 6 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{19}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) รายได้สูง (X_{10}) และเพศชาย (X_1) โดยปัจจัยทั้ง 6 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ร้อยละ 52.46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .1607 + .5986 X_{15} + .2874 X_{14} + .3199 X_{19} + .1797 X_{17} + .1282 X_{10} - .1365 X_1$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .6047 X_{15} + .2526 X_{14} + .2902 X_{19} + .1574 X_{17} + .1072 X_{10} - .1219 X_1$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 129 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 249 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวน 378 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 226 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 26 จำนวน 104 คน และรุ่นที่ 28 จำนวน 224 คน คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้นจำนวนจำนวน 328 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 201 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 127 คน และอีก 50 คน ใช้เป็นกลุ่มใช้ทดลองเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และ รายได้
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7004
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7716
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7973
- ตอนที่ 5 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8747
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7976
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8001
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8247
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน จำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8686

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุญาตคณะบดีคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่สถาบันราชภัฏพระนคร ระหว่างวันที่ 15 – 31 มกราคม 2545 โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 328 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.56 ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คือ นักศึกษาตอบครบทุกข้อเพียง 295 ฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของนักศึกษามาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่างๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 9 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) บุคลิกภาพ (X_4) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว (X_{16}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{19})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 10 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) อาชีพของนักศึกษา ($X_5 - X_7$) รายได้ ($X_8 - X_{10}$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($X_{11} - X_{13}$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{19}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) รายได้สูง (X_{10}) และ เพศชาย (X_1) ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 52.46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร ได้แก่

4.1 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .1607 + .5986 X_{15} + .2874 X_{14} + .3199 X_{19} + .1797 X_{17} + .1282 X_{10} - .1365 X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .6047 X_{15} + .2526 X_{14} + .2902 X_{19} + .1574 X_{17} + .1072 X_{10} - .1219 X_1$$

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 9 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) บุคลิกภาพ (X_4) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว (X_{16}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{19}) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน

1.1.1 เพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมการเรียนดี ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาหญิงสนใจในเรื่องการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน นำอุปกรณ์การเรียนมาครบ เข้าชั้นเรียนตรงเวลา ส่งรายงานที่อาจารย์มอบหมายได้ทันตามกำหนด ตั้งใจทบทวนบทเรียน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แยมยัม (2541 : 68) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเพศหญิง มีความตั้งใจเรียนอยู่ในระดับสูง

1.1.2 อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่ง พยอ มิ่งค ตานวัฒน์ (2523 : 2-4) กล่าวว่าวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นแล้ว สามารถสนองตอบต่อเหตุการณ์ และต่อภาวะแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยสติปัญญา การเรียนรู้ และประสบการณ์ในอดีต ทำให้ผู้ใหญ่รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง โดยอาศัยสติปัญญาการฝึกฝนและการศึกษาที่ได้รับ ทำให้สามารถวางแผนในการดำเนินชีวิตแล้วประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง ดังนั้น นักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีความคิดความอ่านมากขึ้นจึงมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ แน่วแน่ในการมาศึกษาเล่าเรียน เมื่อปัญหาด้านการเรียนสามารถมองเห็นแนวทางการแก้ไข สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน้าที่การงานของตนเองให้ก้าวหน้า

1.1.3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพดีจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ทั้งนี้เพราะ บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคล มีความสำคัญต่อบุคคลทั้งในกิจการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคม ซึ่งนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ จึงมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม เพราะนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอเมื่อเผชิญกับปัญหาด้านการเรียนจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ขอคำแนะนำจากผู้สอน เพิ่มความพยายามมาก ศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้นกว่าเดิม มีความอดทนต่อปัญหาอุปสรรค พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง สอดคล้องกับ เดิมศักดิ์ คทวนิช (2540 : 125) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ พบว่า ปัญหาการเรียนของนักศึกษาขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า พยายามฝ่าอุปสรรค ใฝ่รู้ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย ซึ่งสอดคล้องกับ ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) ที่ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ โดยพื้นฐานแล้ว มีลักษณะกระตือรือร้น ชอบการแข่งขัน มานะพยายาม ชอบประสบความสำเร็จ

1.1.4 การใช้เวลาในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีการใช้เวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสมจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) มีการใช้เวลาในการเรียนได้ดีทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เช่น การทบทวนบทเรียน การอ่านล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน การทำการบ้าน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติม ซึ่งนักศึกษาสามารถจัดสรรเวลาในการทำงานและการเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ นฤนุช สุนทรศิริ (2544 : 60) ที่ศึกษาวิเคราะห์การใช้เวลาเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคพิเศษ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าในด้านการแบ่งเวลาเพื่อการศึกษาและทบทวนบทเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่พอจะมีเวลารว่างในการทบทวนบทเรียนบ้าง แม้จะไม่มากนัก จากการตอบข้อคำถามพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการค้นคว้าและอ่านหนังสือเพิ่มเติมในห้องสมุด โดยเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์ แม้ว่าจะมีเวลาในการค้นคว้าไม่มากนัก แต่ส่วนใหญ่ทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ และเตรียมวางแผนทางการเรียนไว้บ้างแล้ว

1.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนที่ดีจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) จะสามารถคาดการณ์ผลต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประกอบอาชีพการงาน ทำให้นักศึกษาดังกล่าวตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ส่งผลให้มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์ (2539 : 72) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิทาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการเรียน บุคลิกภาพ อายุ อาชีพ และรายได้ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่า ทัศนคติต่อการเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ หรือจากประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคต จะเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อการเรียนดี มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี สอดคล้องกับ แมคเคลลันด์และวินเตอร์ (McClelland and Winter. 1969 : 22) ที่กล่าวว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตมีส่วนสำคัญในการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เมื่อสถานการณ์ต่างๆ เปลี่ยนไป

1.1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีจะส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดีด้วย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี ผู้ปกครองมีความรักความอบอุ่นเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาในเวลาที่มีปัญหาทั้งด้านการงานและการเรียน จึงเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสม ทำให้นักศึกษาพยายามศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนและมีผลการเรียนที่ดี สอดคล้องกับดุษเชต (Dusek. 1980 : 87 – 110) กล่าวว่า การที่นักเรียนจะได้รับความคาดหวังของผู้ปกครองจะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น เช่น กระตุ้นให้ตนเองอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ตั้งใจเรียน เพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี ทำให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.1.7 บรรยากาศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีจะส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะ สถาบันราชภัฏพระนครมีความพร้อมทางด้านสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และในคณะวิทยาการจัดการมีการพัฒนาทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ด้านวิธีการสอนของอาจารย์ ได้แก่ การวางแผนและการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน มีวิธีการสอนการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวผู้เรียน จึงทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม มีความสนใจในการเรียน ตั้งใจเรียน ซึ่งบรรยากาศการเรียนการสอนจัดได้ดีเหมาะสมจะทำให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความกระตือรือร้นต้องการที่จะเรียน ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับ ลอร์เรนซ์ (Lawrence. 1976 : 418) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลต่อสภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่จะทำให้นักเรียนสนใจการเรียน

1.1.8 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ดีจะส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะ อาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนประจำวิชากับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร

ประจำการ (กศ.บป.) มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน คือ นักศึกษาก็ให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ อาจารย์ก็ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาและเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการและด้านส่วนตัว ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมีบทบาทในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่นักศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาอยากมาเรียน สนใจต่อการเรียน ตลอดจนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการศึกษา ถ้าพฤติกรรมของอาจารย์เป็นไปในทางที่ส่งเสริมความสัมพันธอันดีระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ก็ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม ส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแฟลนเดอร์ส (ธีรวัฒน์ นิเจนตร. 2526 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Flanders. 1959 : 18) ประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างครูกับนักเรียน พบว่าอิทธิพลทางอ้อมที่ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก เช่น การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน การยกย่องชมเชย มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อครูและช่วยให้นักเรียนมีนิสัยในการทำงานดีขึ้น

1.1.9 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนจะส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ใช้เวลาเรียนในช่วงเย็นหลังเลิกงาน ทำให้มีเวลาในการเรียนน้อยกว่านักศึกษาภาคปกติ และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานที่ต้องร่วมกลุ่มกันทำงาน ค้นคว้าร่วมกัน ซึ่งนักศึกษากับเพื่อนส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น ไว้วางใจกันและร่วมกันทำงานกลุ่มและกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ ร่วมมือกันในการศึกษาหาความรู้และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ซึ่งสุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า นักเรียนจะได้รับประสบการณ์จากเพื่อนนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน การมีประสบการณ์กับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนตลอดด้าน เช่น พฤติกรรมการเรียน การดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ บอยด์ (Boyd. 1979 : 175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษาวิชาตำรวจ จำนวน 800 คน จากมหาวิทยาลัย 40 แห่ง ในช่วง 10 ปี (ระหว่างปี ค.ศ. 1970-1979) พบว่า ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ชัดเจนในช่วง 10 ปีนั้น วัดได้จากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 10 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) อาชีพของนักศึกษา ($X_5 - X_7$) รายได้ ($X_8 - X_{10}$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($X_{11} - X_{13}$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ได้แก่

2.1.1 เพศชาย ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชายส่วนใหญ่อยู่ในห้องเรียนอาจจะชอบพูดคุยและไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร แต่นักศึกษาชายจะมีความสนใจในกิจกรรม หรือในวิชาปฏิบัติที่ต้องใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เช่น วิชาการถ่ายภาพ เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาชายส่วนใหญ่จะทำได้ดีในวิชาปฏิบัติ ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกได้ว่านักศึกษาชายมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพศชายจึงไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน

2.1.2 อาชีพของนักศึกษา ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษานักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว และต้องการมาศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือการมีงานทำ ส่วนอาชีพรับราชการ และพนักงานบริษัทเอกชนต้องการมาศึกษาเพื่อนำไปปรับวุฒิการศึกษา เพื่อเลื่อนตำแหน่งงาน ซึ่งนักศึกษาที่มีอาชีพต่างกันไม่สามารถบอกได้ว่าจะทำให้ นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงพบว่าอาชีพของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน

2.1.3 รายได้ ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าธรรมเนียมการศึกษาในสถาบันราชภัฏไม่สูงมากเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยทั่วไป สำหรับนักศึกษาที่มีรายได้ปานกลางและสูงก็ไม่มีปัญหาต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เพราะสถาบันพยายามหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอต่อนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในการเรียน ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ในระดับต่ำ ก็ได้รับการช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา เช่น การได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกได้ว่านักศึกษามีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนแตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด จึงพบว่ารายได้สูง ปานกลาง และต่ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้พบว่า นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาเป็นผู้ที่มิงานทำแล้วและต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย เพื่อนำความรู้และวุฒิการศึกษาที่ได้ไปพัฒนาส่งเสริมในการทำงานของตนเองมากกว่าที่จะมุ่งหวังเรียนเพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยสูง เหมือนนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับอื่นที่ต้องการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยสูง เพื่อใช้ศึกษาต่อหรือนำผลการเรียนไปใช้ในการสมัครงาน ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกได้ว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจะแสดงพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมแตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด จึงพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_{15}) การใช้เวลาในการเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{16}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{17}) รายได้สูง (X_{10}) และเพศชาย (X_1) ตามลำดับ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 52.46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่

3.1 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนที่ดีสามารถเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เห็นประโยชน์ของการศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพที่ดี เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง หรือนำความรู้ไปใช้พัฒนาหน้าที่การงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมาเรียนเพิ่มเติมนอกเวลาทำงาน ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการเรียน คือ ให้ความสำคัญต่อการเรียน มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนจึงส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากที่สุด

3.2 การใช้เวลาในการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นอันดับสอง ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพการทำงานในช่วงเวลากลางวัน และใช้เวลาหลังเลิกงานมาศึกษาหาความรู้ ทำให้มีเวลาในการเตรียมตัวมาเรียนน้อย มีเวลาอ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนได้ไม่เต็มที่นัก แต่ละคนจึงต้องจัดสรรเวลาให้แก่การเรียนของตนเองไม่ให้เกิดปัญหา แต่เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่จึงมีความรับผิดชอบสูงสามารถแบ่งเวลาในการทำภารกิจต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การทบทวนบทเรียน การอ่านล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติม เป็นต้น ซึ่งเมื่อนักศึกษาสามารถแบ่งเวลาในการเรียนและการทำงานได้อย่างเหมาะสม จึงส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นด้วย

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) จำเป็นต้องมีกลุ่มเพื่อนเพื่อช่วยเหลือด้านการเรียน เพราะมีเวลาเรียนน้อยกว่านักศึกษาภาคปกติ ดังนั้นอาจารย์จะมอบหมายรายงานให้นักศึกษาไปค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นถ้านักศึกษากับเพื่อนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความสนใจตั้งใจเรียน ช่วยกันทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้สามารถปรับตัวในการเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี

3.4 บรรยากาศการเรียนการสอนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เห็นว่าบรรยากาศในชั้นเรียนดี ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา รู้ว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงออกในการอภิปรายต่างๆ ซึ่งบรรยากาศทางการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกิดจากครูสอน วิธีสอน ผู้เรียน การซักถาม และการถกเถียงทางวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจการเรียน ดังนั้น บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีจึงส่งผลให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้นได้

3.5 รายได้สูงส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นอันดับที่ห้า ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ที่มีรายได้สูงส่งผลให้มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม เนื่องจากไม่ต้องกังวลว่าจะมีปัญหาด้านการเงิน หรือค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ จำเป็นต้องเสียค่าอุปกรณ์การเรียนในวิชาที่มีการปฏิบัติ เช่น การถ่ายภาพ เสียค่าอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ดังนั้น นักศึกษาที่มีรายได้สูงจึงมีอุปกรณ์การเรียนที่พร้อม ทำให้สนใจและตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

3.6 เพศชาย ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นอันดับที่หก ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาในสายวิทยาศาสตร์มีวิชาที่น่าสนใจและใช้ทักษะในการปฏิบัติมาก ผู้เรียนต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งนักศึกษาชายมีความสนใจเรียนในสาขานี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเพศชายเป็นเพศที่ชอบงานสร้างสรรค์ ชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่ ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม ชอบการศึกษาหาความรู้จากภายนอก ชอบแสดงความคิดเห็นและกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจัง นักศึกษาชายจึงสนใจเรียนและสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางการเรียนได้ดี ดังนั้น เพศชายจึงส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา และครูอาจารย์ผู้สอน ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน การใช้เวลาในการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอน รายได้สูง และเพศชาย ดังนั้น ควรจัดประชุมครูอาจารย์ผู้สอน เพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. เนื่องจากลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ได้ดีที่สุด เพราะผู้ที่มาเรียนนั้น เห็นว่าการมาเรียนเพิ่มเติมทำให้ตนเองได้ความรู้และสามารถทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ ดังนั้น

ทางสถาบัน ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนที่ดี มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของนักศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีการใช้เวลาและแบ่งเวลาในการเรียนและการทำงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนที่ดี และประสบความสำเร็จในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนกับนักศึกษาภาคปกติ และนักศึกษาระดับอื่นๆ จะทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาพฤติกรรมการเรียนให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรนำปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการเรียนที่ดีที่สุด คือ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ไปทำการทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การควบคุมตนเอง กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนให้เหมาะสม
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน เช่น นิสัยในการเรียน ความรับผิดชอบด้านการเรียน เป็นต้น
4. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาโดยใช้วิธีอื่นร่วมด้วย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับการใช้แบบสอบถาม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2536). หลักสูตรวิทยาลัยครู (ฉบับปรับปรุง) 2536. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กนกวรรณ อุ่นใจ. (2535). ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพาณิชย์. (2513). "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย," ประมวลบทความที่เกี่ยวกับการมัธยมศึกษา. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2531). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. . ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2519). แนวการบริหารเวลาสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพฯ : เอกสารการวิจัย ลำดับที่ 497. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโครงการการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร. (2528). รายงานการวิจัยเรื่อง "ความต้องการปัญหากิจกรรมและการใช้เวลาของเด็กเยาวชนในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร"; กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สยามรัฐ.
- จักรวาล ภูพันธ์. (2537). ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 – 2531 ฉบับกึ่งนันทนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทนา นันท์กร. (2533). การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการทำงานโดยวางเป้าหมายสำหรับเยาวชน. ปรียญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จารุลักษณ์ พินพรหมราช. (2529). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตกรฐิกันต์ สบายจิตร (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน การรับรู้คุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- จุไร ชุมชุม (2526). สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟนั กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพล หลิมพานิช. (2517). แผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5. วิทยานิพนธ์ สว.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา. (2531). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลัง ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน และด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2521) จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวราวมติวิทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟนั กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ชนพูนุท พงษ์ศิริ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟนั กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2528,มีนาคม). " การบริหารเวลา" วารสารประชากรศึกษา. 6 (35).
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพันธ์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์. (2529). รายงานการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชน ของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัญญิก (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- ดาวรุ่ง วีระกุล และคณะ. (2532). สรุปผลการประเมินผลการดำเนินงาน กศ.บป. แม่ฮ่องสอน ช่วงปีการศึกษา 2530 – 2532. ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่. สหวิทยาลัยอันนา. ถ่ายเอกสาร.
- เดมศักดิ์ คทาวนิช. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ. ปรินทิฟนั กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพาดี เมฆวรรณนะ. (2529). เรียนให้เก่งในมหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินทิฟนั กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนิศ ผิวนิม. (2527,พฤษภาคม). "เทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษา," ครูปริทัศน์. 9 : 46-54.
- ธีรยุทธ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2525). "พฤติกรรมในการเรียนการสอน," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษาหน่วยที่ 6- 10. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์บลิซซิ่ง.

- ธีรวัฒน์ นิเจนตร. (2526). *สุขภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนสุขภาพจิต ของนักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ธารินี เจียรวิณะ. (2531). *พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ตามการรับรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). "นักบริหาร : ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้," *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.*
- นพพร พานิชสุข. (2528, ตุลาคม). "เราจะวางตัวอยู่ในสังคมอย่างไรจึงจะมีความสุข" *มิตรครู. 27 (19) : 21-23.*
- นภาพร เมฆรักษานิษ. (2514). *ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- นฤนุช สุนทรศิริ. (2544). *วิเคราะห์การใช้เวลาเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคพิเศษ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*
- นาคยา ปิลันธนานนท์. (2526). *อนาคตศาสตร์. กรุงเทพฯ : พีระพรีนา.*
- นิเชต สุนทรพิทักษ์. (2534). "คำบรรยายอธิปดี กรมการฝึกหัดครู," *ในเอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.*
- นิธิวัฒน์ เมฆขจร. (2540). *การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นิพนธ์ คันทะเสวี. (2528). *มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2527). *วิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : วิกตอรี เพาเวอร์พอยท์.*
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.*
- ผกากรอง พุทธติลก. (2517). *การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ผกาทิพย์ เการากุล. (2524). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- พะยอม อิงคตานูวัฒน์. (2523). *จิตวิทยาพัฒนาการวัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา - ศิริราช, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.*
- พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์. (2541, มกราคม). "แนวทางการพัฒนาการศึกษา." *วารสารวิชาการ. 1 (1) : 6 .*
- พินดา สิ้นสุวรรณ. (2527). *การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา ศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการสอนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*

- พิสมัย บัวอุไร. (2542). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป โปรแกรมการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พูนทรัพย์ วงษ์พานิช (2523) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรี คุรุศาสตร์บัณฑิต ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการ ในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2518). คัมภีร์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์.
- (2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ โตเทศ. (2531, มีนาคม). "อนาคตกลุ่มประสบการณ์ที่ควรจะมีในหลักสูตรประถมศึกษา," วารสารการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 11(6) : 18-21.
- มงคล สันฐติวิฑูร. (2531, มีนาคม). "ชีวิตกับเวลา," วารสารท้องถิ่น. 28 (3) : 9.
- มณฑิรา มณฑิรทอง. (2539). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดหญ้าพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- มายาวี สมบุญ. (2535). การศึกษาการใช้เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี ปิณฑานนท์. (2528). "เทคนิคการบริหารเวลา" วารสารมิตรครู. 27 (4).
- ระเบียบ สันประภานนท์. (2531). ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการเรียนและการบริหารนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลของรัฐ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังสรรค์ เพ็งชู (2531). อนาคตศาสตร์และการแนะแนวเชิงอนาคต. ราชบุรี : โรงเรียนหนองโพวิทยา.
- รัตนา ดวงแก้ว (2527). สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างเขาวัวปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญา และ ฐานทางสังคมมีต่อกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- รัชณี ลาขโรจน์. (2527). "การใช้เวลาว่างและนันทนาการของวัยรุ่น," เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น และการอบรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนา รุจิรกุล.(2537). การศึกษาปัญหาแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา กศ.บป. ตามความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา สหวิทยาลัยอีสานใต้. รายงานการวิจัย. นครราชสีมา : วิทยาลัยครู นครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2533). หลักการบริหารกิจการนักเรียน นิสิต นักศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณ สุวรรณสว่าง. (2517). การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสมถวิลราชดำริ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ชาวหา. (2533). สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- วาสนา พิทักษ์สาธิต. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2528). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2537, มีนาคม – เมษายน). "เวลา : ทรัพยากรที่สำคัญของผู้บริหาร," วารสารเพิ่มผลผลิต. 33 (2) .
- วิวัฒน์ พวงมะลิ. (2533, มิถุนายน). "เทคนิคการบริหารเวลา," วารสารการศึกษา กทม. 13 (39).
- วิญญู พูลศรี. (2523). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2536, สิงหาคม). "การบริหารเวลา," การศึกษาเอกชน. 8 (11).
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ศรีระพร จันทโนทก. (2538). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ชัวร์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตต์ เพิ่มพูน. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ศุภธาดา. (2532, กรกฎาคม – กันยายน). "เวลา – มาตรฐานความสำเร็จของธุรกิจสมัยใหม่," วารสารบริหารธุรกิจ. 13 (51).
- สมดุล ชานนวงศ์. (2533). คุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทรานันท์. (2525). การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันราชภัฏพระนคร สำนักส่งเสริมวิชาการ. (2542). คู่มือนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันฯ.
- สถาบันราชภัฏพระนคร. (2543). รายงานการศึกษาดตนเอง คณะวิทยาการจัดการ. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). สถาบันราชภัฏพิบูลย์สงคราม.

- สหวิทยาลัยทวารวดี. (2536). การสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดี ปีการศึกษา 2535. โครงการวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ. กรมการฝึกหัดครู
- สหวิทยาลัยทักษิณ. (2534). ปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ในสหวิทยาลัยทักษิณ.(เอกสารสรุปผลการประชุม). สุราษฎร์ธานี : สหวิทยาลัยทักษิณ.
- สหวิทยาลัยอีสานเหนือ. (2534). สรุปผลการดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ในรอบปีการศึกษา 2533. (เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา). อุตรธานี : สหวิทยาลัยอีสานเหนือ.
- ลีปนันท์ เกตุทัต. (2534). "คำบรรยายพิเศษ อนาคตไทย และครูไทยในอนาคต" ในเอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ. กรมการฝึกหัดครู.
- สุกัญญา แยมยิม. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุขใจ น้ำผุด. (2536,มกราคม – กุมภาพันธ์). "ค่าแห่งเวลา" วารสารข้าราชการ. 38(7): 44-45.
- สุจิต เพียรชอบ. (2530. เมษายน - มิถุนายน). "มองหลักสูตรมัธยมศึกษา : ปัจจุบันและอนาคต," วารสารครูศาสตร์. 15 (4) : 27-36.
- สุนทร ผู้ประสิทธิ์. (2530,กุมภาพันธ์). "การบริหารเวลา", สารพัฒนาหลักสูตร. 59 : 20-21.
- สุปรีชา หิรัญโต. (2524). "การวางแผนพัฒนาโรงเรียน". เอกสารประกอบการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. : นนทบุรี.
- สุพัตรา วิจิตรโสภณ. (2532). ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความเชื่อมั่นในตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2531).ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต. ปริญญานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2527,ตุลาคม). "เขาสอนเด็กให้มองอนาคต." สารพัฒนาหลักสูตร. 31 : 14-15.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2537).สถิติรายได้ประชากรทั่วประเทศ.กรุงเทพฯ:สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาบวรราชภัฏ. (2540ข). กศบป.กับการพัฒนานคนทำงาน. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น.
- เทอฮวันเป่า. (2534). การบริหารเวลาแบบคนจีน. แปลและเรียบเรียงโดย ม. อึ้งอรุณ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- อเนก กริแสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- อัจฉรา ชีวาพัฒนานวงศ์. (2536). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งร้อน กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. (2533). ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัทธมา ลิ้มปไฟฑุรย์. (2535,พฤษภาคม – มิถุนายน.). "ข้อคิดนักบริหาร," วารสารเพิ่มผลผลิต. 31 (3) :17-19.
- อาภัสสร ไชยคุณา. (2532). *การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2532*. เชียงใหม่ : วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา.
- อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์. (2520)T,ธันวาคม). "การศึกษาในอนาคต," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 11 (2) : 28-40.
- อุไรวรรณ วรรณศิลป์. (2540). *ปัญหาการเรียนของนักศึกษาภาคสมทบ หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง ช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน. ปริญญาโท กศ.ม. (บริหารการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อำไพ อินฟ้าแสง. (2524). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Adler, Irving. (1955). *Time In Your Life*. New York : Murry Printing Company : 9-17)
- Anderson, Mary J. (1970, March). "Effects of Classroom Social Climate on individual Aiming," *American Education Research Journal*. 7.
- Astin, A.W. (1971). *Predicting Academic Performance in College*. New York : Free Press : 229.
- Beak, Deborah A.(1990) "Improving Foueth Gradens' Attitudes toward Leisure – Time Reading and Increasing Book Involvement," *M.S. Practicum*. Nova University.
- Bennett, M.E. (1952). *College and Life*. New York : Magrew – Hill Book Co.,Inc.
- Boyd,William M.(1979). *The Forgotten Side of the Black Undergraduate : An Assessment of Academic Achievements and Aspirations during the 1970'S*. Paper Presented at the annual meeting of the American Educational Research.
- Cooper, Joseph D. (1952). *How to Get More Done in Less Time*. New York : Doubleday & Company.
- Cranston, Charles M. and Mccort Barcle. (1985, April). " A Learner Analysis Experiment : Cocnotive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education," *Journal of Nursing Education*. 24 : 136-138.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ec. New York : Haper and Row Publisher.
- David,Arthur DeCoster. (1971) "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationships, personal adjustment and Achievement for College Freshmen," *Dissertation Abstrats International*. 31(1) : 5789 – A.
- Dusek, J.B. (1980). *The Development of Test Anxiety in children*. In I.G. Sarason (Ed.), *Test Anxiety : Theory, Research, and Applications*. Hillsdale : Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. 87-110.
- Eysenck, Han J.(1970). *The Structure of Human Personality*. London : Metheren.
- Farmer,Ricard E., Lynn Hunt, Monaham and ReinHold,Kededer. (1984). *Stress Management for Human Services*. Michigan: sage Publiscation.
- Friedman,M. and R.H. Roseman.(1974). "Behavior Pattern and Coronary Angiographic Findings." *Journal of the American Medical Association*. 240 : 164.

- Gage, N.L. and David C. Berliner. (1979). *Educational Psychology*. 2nd ed. Chicago : Rand McNally College Publishing Company.
- Gouldner. Alvin W. and Helen P. Gouldner.(1963) *Modern Sociology*. Harcourt, Brase and World, Inc.
- Greene , Charles N., Adame, Everett E. Jr and Evert, Ronald J. (1985).*Management*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice – Hall.
- Haslam, Warren L. and Brown, William F. (1968). "Effective of Study Skill Instruction for High School Sophomores." *The Journal of Educational Psychology*. 59 : 223-226.
- Holtzman, H. Wayne. (1965). *Survey of Study Habits and Attitudes*. New York : The Psychology Corporation.
- Humphery, Robert D. (1960). "The Relationship of Paralcipation in out of School Activities to school Achievement," *Thesis Abstract International*. Series No.11, School of Education, Indiana University.
- Hurlock, Elizabeth B. (1974). *Adolescent Development*. New York : Mc Graw – Hill Book Company.
- Kenlly ,Karen E. and Houston, Ken B. (1985) "Type A Behavior in Employed Woman : Relation to Work, Marital, and Leisure Variable, Social Support, Stress, Tention, and Health, "*Journal of Personality and Social Psychology*. 48(4) : 1067.
- Kliewer, Wendy and Weidner, Gerdi. (1987) "Type A Behavior and Aspirtion : A Study of Parents and Children's Goal Setting." *Developmental Psychology*. 23(2) : 204-209.
- Lamm, Helmet, Rolf W. Schmidt and Gisela Trommsdoff. (1976). "Sex and social Class as Determinant of Future Orientation (Time Perspective) in Adolescents," *Journal of personality and Social Psychology*. 54(3) : 317-326.
- Lawrence, Frances. (1976). "Student Perception of the Classroom Learning Environment in Biology, Chemistry and Physics," *Journal of Research in Science Teaching*.13 ;315 –323.
- Lewin K.R., Lewin Lippert and Lewin White. (1939). "Pattern of Aggressive Behavior in Experimentally Created, Social Climate," *Journal of Social Psychology*. 10 : 271 – 279.
- Lewis, William A, and others. (1965). "Interpersonal Relationship and Purpil Progress," *Personal and Guidance Journal*. 396 – 401.)
- Light, Louise L. and Alexakos, C.E.(1970, July – August) "Effect of Individual and Group Counseling on Study Habits." *The Journal of Educational Research*. : 450-455.
- Mcclelland, D.C. and D.G. Winter. (1969).*Motivation Economic Achievement*. New York : The Free Press.
- McConnell, J.V. (1974). *Understanding Human Behavior*. New York : Holt Rinchart and Winston.
- Mischel, Water. (1976). *Introduction Personality*. 2nd .ed., New York : Holt Rinchart and Winston.
- Mischel, W. (1974). "Processes in delay of Gratification,' in L. Berkowitz (ed.) *Advances in Experimental Social Psychology*. Vol.7 New York : Academic Press : 249 –293.
- Mischel, W. and C. Gilligan. (1964). "Delay of Gratification Motivation for the Prohibited Gratification and Respone to Temptation," *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 69 : 411-417.
- Morris, C.G. (1976). *Psychology*. 3nd ed., New Jerser : Prentice Hall.

- Morry, Andrew. (1988). "The problem of Leisure Time Used By Youngs," *Thesis Abstract International. Africans Text*.
- Mussen, H.P. and Conger. (1956). *Children Development and Personality*. New York : Harper and Brother.
- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay W. (1982). *Organizational Behavior*. Plano, Texas : Business Publications.
- Prescott, D.A. (1996). "A Report of Conferences and Child Study," *Educational Bulletin Bangkok*. : Chulalongkorn University.
- Tyler,Louis L. (1964). "The Concept of an Ideal Teacher Student Relationship," *The Journal of Educational Research*. 58(6) : 112 – 117.
- Raynor. (1982). "Motivation, *Career striving and Aging*. Washington : Hemisphere Publishing Corporation.
- Romine,Stephen.(1974,December). "Student and Faculty Perception of Effective University Instruction Climates," *The Journal of Educational Research*. 68 (4) : 139 – 143.
- Rothman, Esther P. (1968). "Needed : the Teacher as a Specialist in Human Relation," *The Education Digest*. 32(1) : 34 – 36.
- Uris , Auren. (1970). *The Executive Desk Book*. New York : Van Nostrand Reinholt.
- Skinner, B.F. (1967). *Science and Human Behavior*. New York : The Free Press.
- Song and Hattie John. (1984,December). "Home Environment Self – Concept and Academic Achievement : A Causal Modeling Approach," *Journal of Educational Psychology*. 76 : 1276 – 1281.
- Strube and others. (1987) "Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities : Empirical Tests of the Self Appraisal Model," *Journal of Personality and Social Psychology*. 52 (5) : 956-974.
- Wolk, Rochelle Breindel. (1971,April). "The Dimension of Future Time Perspective in Black and White Children," *Dissertive Abstracts International*. 31 (10) : 6272-B.
- Wright, D. (1975). *The Psychology of Moral Behavior*. Middlessex, England : Penquin Boods Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ ๐๙๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒ ๕ ๕5

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอ อนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 228 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร ประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง ได้เก็บ ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 0๖11

วันที่ ๔ มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกิ่งกาญจน์ ปานทอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน

แบบสอบถามมีทั้งหมด 9 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และ รายได้
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนการสอน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดลักษณะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด แบบวัดนี้จะแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านพอสมควร
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาน้อยที่สุด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวกึ่งกาญจน์ ปานทอง
นิสิตปริญญาโทจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ,อายุ,ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน,อาชีพ, รายได้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

1. เพศ () ชาย
() หญิง

2. อายุ ปี

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน () ต่ำกว่า 2.00
() ระหว่าง 2.01-2.74
() 2.75 ขึ้นไป

4. อาชีพ () รับราชการ,พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() พนักงานบริษัทเอกชน
() ประกอบอาชีพส่วนตัว

5. รายได้ () รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน
() รายได้ 3,000-8,000 บาทต่อเดือน
() รายได้สูงกว่า 8,000 บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	เมื่อท่านมีนัดท่าน ไปถึงที่หมายก่อนเวลา					
2.	ท่านรู้สึกโมโหถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ท่านกำลังทำงาน					
3.	ท่านคิดว่าเวลาผ่านไปรวดเร็วจนท่านไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจได้					
4.	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามาก ถ้าต้องไปรอซื้อของจากร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
5.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					
6.	เมื่อท่านเริ่มค้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
7.	ท่านรู้สึกว่าท่านต้องทำสิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
8.	ท่านคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจท่าน					
9.	ท่านรู้สึกว่าอยากทำกิจธุระให้เสร็จโดยเร็วที่สุด					
10.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ที่ธนาคาร หรือที่ทำการไปรษณีย์					
11.	ท่านไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของงานของท่าน					
12.	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขี้ไปที					
13.	เพื่อนๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคนที่ยึดติดกับการเรียน					
14.	ท่านเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดพร่ำเพื่อ					
15.	ท่านจะรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องฟังคนที่พูดเรื่อยเปื่อย					
16.	ท่านมักจะทำงานที่รับมอบหมายให้เสร็จก่อนเวลาที่กำหนดเสมอ					
17.	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดไร้สาระ ท่านจะรู้สึกเบื่อและหาทางเสียงออกมา					
18.	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
19.	เมื่อท่านต้องทำสิ่งต่างๆ ซ้ำซาก ท่านรู้สึกหงุดหงิด					
20.	ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องกระตือรือร้นในการทำงาน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าวางแผนการอ่านหนังสือตามลำดับวิชาในตารางสอน					
2.	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากเกินไปจนทำให้เรียนหนังสือไม่ดี					
3.	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการทำรายงาน ข้าพเจ้าจะใช้เวลาวางคั่นคว้าจากหนังสือต่างๆ					
4.	ถ้าบทเรียนยากข้าพเจ้าจะใช้เวลามาก ในการอ่านบททวนหลายๆครั้งจนเข้าใจ					
5.	ข้าพเจ้าทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วอยู่เสมอ และทันทีที่มีเวลาวางแม้ว่าจะจำได้แล้วก็ตาม					
6.	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน					
7.	ข้าพเจ้าจัดตารางเวลาสำหรับการอ่านหนังสือ					
8.	ข้าพเจ้าไม่เคยจัดเวลาสำหรับการอ่านหนังสือก่อนเข้าเรียน					
9.	บางครั้งเมื่อมีงานอื่นมาก ข้าพเจ้าก็ไม่ทำการบ้าน					
10.	ข้าพเจ้ามีเวลาสำหรับการบ้านทุกวัน					
11.	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาสำหรับทบทวนสิ่งที่เรียนมา					
12.	ข้าพเจ้าไม่เคยแบ่งเวลาไว้สำหรับการบ้านเลย					
13.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนทุกวิชา					
14.	ข้าพเจ้ามีเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายพอเพียง					
15.	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในแต่ละวันค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในห้องสมุด					
16.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก่อนสอบอย่างสม่ำเสมอ					
17.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเรื่องใด ข้าพเจ้าขอให้อาจารย์อธิบายเพิ่มเติมในห้องเรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าหาความรู้อยู่เสมอๆ เพื่อความก้าวหน้า ในด้านการงาน					
2.	ข้าพเจ้าศึกษาเล่าเรียน เพื่อจะได้นำความรู้เป็น พื้นฐานในการประกอบอาชีพ					
3.	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้ผ่าน ไปวันๆ เท่านั้น					
4.	ถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจวิชาหนึ่งวิชาใดข้าพเจ้า จะเลิกเรียนทันที					
5.	ความตั้งใจทำงานจะช่วยให้ข้าพเจ้าได้ในสิ่งที่ ข้าพเจ้าต้องการ					
6.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนเพื่อจะประสบความสำเร็จใน การเรียน					
7.	ข้าพเจ้าคิดลาออกเพราะเบื่อการเรียน					
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า เพราะเหตุการณ์มักไม่เป็นไปตามแผน					
9.	การเรียนหนังสือไม่สามารถทำให้ข้าพเจ้า ประสบความสำเร็จในอนาคตได้เสมอไป					
10.	ถ้าข้าพเจ้าต้องทำงานชิ้นหนึ่ง ข้าพเจ้าจะวาง แผนทุกอย่างไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรบ้าง					
11.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพียงเพื่อให้สอบผ่านเท่า นั้น					
12.	ข้าพเจ้าจะอดทนต่อการเรียนไม่ว่าจะยากลำบาก เพียงใด เพื่อความสำเร็จในอนาคต					
13.	ข้าพเจ้าจะขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน แม้ว่าผลการเรียนในปัจจุบันยังไม่ดีพอ					
14.	ในอนาคต คนไม่มีการศึกษามีโอกาสในการ ทำงานสู้คนมีการศึกษาไม่ได้					
15.	แม้ว่าข้าพเจ้าไม่ชอบวิชาใดก็ตาม ข้าพเจ้าจะ พยายามตั้งใจเรียนเพื่อให้สอบได้คะแนนดี					

ตอนที่ 5 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
พฤติกรรมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา						
1.	ในครอบครัวของข้าพเจ้าทุกคนเอาใจใส่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2.	เมื่อครอบครัวมีปัญหาทุกๆ คนในบ้านช่วยเหลือกันแก้ปัญหา					
3.	เมื่อเวลาว่างผู้ปกครองจะพูดคุยเกี่ยวกับข้าพเจ้า					
4.	ผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยกับข้าพเจ้า					
5.	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่ถนัด					
6.	ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่สถาบันจัดขึ้นตามความสนใจของข้าพเจ้า					
7.	ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือให้ข้าพเจ้า					
8.	ผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบไม่ดี					
9.	เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองจะแสดงอาการห่วงใย					
10.	เมื่อข้าพเจ้าทำความผิด ผู้ปกครองจะดุด่าโดยไม่ถามเหตุผล					
11.	ผู้ปกครองให้คำแนะนำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าด้วยเหตุผล					
พฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง						
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อเมื่อต้องอยู่บ้านร่วมกับสมาชิกในครอบครัวในวันหยุด					
13.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าจะปรึกษาผู้ปกครอง					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าผู้ปกครองให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
15.	เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด ผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำแก้ไข					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือน					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยกับข้าพเจ้า					
18.	ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทั้งก่อนไปและกลับ					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	<u>วิธีการสอนของอาจารย์</u> อาจารย์สอนโดยไม่สนใจว่านักศึกษาจะเข้าใจหรือไม่					
2.	วิธีการสอนของอาจารย์ทำให้นักศึกษาสนใจเรียน					
3.	ขณะสอนอาจารย์ให้ความสนใจนักศึกษาทุกคนเท่าเทียมกัน					
4.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่กำลังสอน					
5.	อาจารย์อธิบายตอบข้อสงสัยของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน					
6.	อาจารย์เข้มงวดมากทำให้บรรยากาศไม่น่าเรียน					
7.	อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนโดยการให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน					
8.	การบริหารเวลาในการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
9.	<u>สถานที่เรียน</u> อากาศในห้องเรียนถ่ายเทดี					
10.	สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
11.	ห้องเรียนคับแคบ					
12.	โต๊ะเก้าอี้ไม่พอกับจำนวนนักเรียน					
13.	ห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
14.	ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน					
15.	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> สถาบันมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย					
16.	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้มีสภาพที่ดีในการใช้งาน					
17.	แต่ละห้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
18.	อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
<u>พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา</u>						
1.	อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
2.	อาจารย์รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
3.	อาจารย์ไม่สนใจปัญหาการเรียนของข้าพเจ้า					
4.	อาจารย์ไม่สนใจปัญหาส่วนตัวของข้าพเจ้า					
5.	อาจารย์มีความห่วงใยข้าพเจ้า					
6.	อาจารย์รับฟังเหตุผลของข้าพเจ้า					
7.	อาจารย์ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษแก่ข้าพเจ้า					
8.	อาจารย์ให้ความสนใจข้าพเจ้า ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะเรียนหนังสือไม่เก่ง					
9.	อาจารย์ชมเชยเมื่อข้าพเจ้าทำความดี					
10.	อาจารย์เข้มแข็งตักทายข้าพเจ้าเมื่อพบกันนอกห้องเรียน					
<u>พฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติต่ออาจารย์</u>						
11.	ข้าพเจ้า ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
12.	ข้าพเจ้า ไม่มีโอกาสซักถามข้อสงสัย					
13.	ข้าพเจ้าไม่สามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับอาจารย์ได้					
14.	ข้าพเจ้าไม่สามารถปรึกษาเรื่องการเรียนกับอาจารย์ได้					
15.	ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาด้านการเงินกับอาจารย์ไม่ได้					
16.	ข้าพเจ้านึกถึงอาจารย์เมื่อมีปัญหาการเรียน					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอาจารย์ไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยจึงไม่กล้าถามอาจารย์					
18.	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อใจในการเรียนเพราะอาจารย์สนใจแต่คนที่เก่ง					
19.	เมื่อข้าพเจ้าทำงานบกพร่องอาจารย์จะแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนได้					
2.	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องที่เข้าใจช่วยอธิบายได้					
3.	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกันและกัน					
4.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี					
5.	เพื่อนของข้าพเจ้าเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					
6.	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ข้าพเจ้าอยากให้ความช่วยเหลือ					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองไม่มีเพื่อนปรับตัว					
8.	ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าเต็มใจปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม					
9.	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นแตกต่างจากข้าพเจ้า					
10.	ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
11.	ข้าพเจ้าชอบทำงานตามลำพัง					
12.	เมื่อเพื่อนกระทำความผิด ข้าพเจ้าชมเชยเพื่อนด้วยความจริงใจ					
13.	เมื่อได้รับมอบหมายงานข้าพเจ้าทำงานอย่างเต็มความสามารถด้วยความเต็มใจ					
14.	ข้าพเจ้าตำหนิเพื่อน เมื่อเพื่อนทำอะไร ไม่ถูกใจ					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่เป็นส่วนหนึ่งของเพื่อนในการสนทนา					
16.	ข้าพเจ้าพอใจที่สามารถทำให้เพื่อนสนุกสนาน					
17.	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าถือนำหนังสือเรียนมาในบางวิชา					
2.	ข้าพเจ้ามาทันเวลาเข้าเรียน					
3.	เมื่อเรียนวิชาใดไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าไม่เข้าเรียนในวิชานั้น					
4.	ข้าพเจ้าเข้าเรียนสายเป็นประจำ					
5.	ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาครบทุกวิชา					
6.	ข้าพเจ้าชอบคิดถึงเรื่องอื่นขณะฟังอาจารย์สอน					
7.	ในเวลาเรียนข้าพเจ้ามองออกไปนอกห้อง					
8.	ข้าพเจ้านำงานอื่นขึ้นมาทำในขณะที่อาจารย์สอน					
9.	ข้าพเจ้าพยายามจดคำอธิบายของอาจารย์ให้มากที่สุด					
10.	ข้าพเจ้านำอุปกรณ์การเรียนมาพร้อม					
11.	ข้าพเจ้าไม่เข้าเรียนเมื่อมีโอกาสดู					
12.	ถ้าข้าพเจ้าจดคำอธิบายของอาจารย์ไม่ทันก็จะเว้นไว้ก่อน และขอยืมเพื่อนมาจดภายหลัง					
13.	ข้าพเจ้าพยายามจดคำอธิบายจากความเข้าใจ					
14.	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานที่อาจารย์มอบหมายได้ไม่นานก็จะรู้สึกเบื่อแล้วหยุดทำงานนั้น					
15.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก็ต่อเมื่อมีคนบอกให้อ่าน ไม่เคยอ่านด้วยความสมัครใจ					
16.	ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งทันเวลาที่กำหนด					
17.	ข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อให้งานสำเร็จ					
18.	แม้ว่างานที่อาจารย์ให้ทำจะไม่น่าสนใจ ข้าพเจ้าก็ตั้งใจทำงานให้เสร็จเรียบร้อย					
19.	ข้าพเจ้าขาดเรียนบ่อย					
20.	ข้าพเจ้าพยายามทำงานจนสุดความสามารถ ไม่ว่างานนั้นจะยากหรือง่ายเพียงใด					
21.	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนในบางวิชา แต่ข้าพเจ้าก็จะพยายามตั้งใจเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
22.	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้าน ไม่ได้ ข้าพเจ้าจะขอลอกจากเพื่อน					
23.	เวลาอ่านหนังสือข้าพเจ้าจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านไม่ค่อยได้					
24.	เมื่อข้าพเจ้าทำงานบกพร่องแล้วถูกอาจารย์ตำหนิ ข้าพเจ้าจะเกิดความท้อถอย หหมดความพยายามที่จะทำงานนั้นต่อไป					
25.	เมื่ออาจารย์คืนงานที่ส่งไปมาให้ ข้าพเจ้าจะรีบดูทันทีว่าอาจารย์ให้แก้ไขอะไร					
26.	หลังจากเลิกเรียนแล้วข้าพเจ้าพยายามจดเนื้อหาที่เรียนมาให้เป็นระเบียบ เพื่อให้เข้าใจและจำง่าย					
27.	เมื่ออาจารย์ให้ทำรายงาน ข้าพเจ้าจะรอจนใกล้เวลาส่งงานจึงค่อยเริ่มทำ					
28.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือสอบก่อนเวลาเข้าห้องสอบเพียงเล็กน้อย นอกนั้นไม่เคยอ่านมาก่อน					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	1.76	11	3.80
2	2.73	12	3.75
3	2.81	13	4.05
4	1.77	14	5.86
5	1.81	15	1.76
6	1.79	16	1.80
7	3.09	17	5.50
8	2.78	18	3.94
9	2.29	19	3.50
10	1.76	20	1.82

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เท่ากับ .7004

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	1.84	10	2.34
2	1.84	11	4.91
3	3.08	12	2.88
4	1.86	13	6.13
5	2.08	14	2.60
6	3.05	15	4.45
7	3.48	16	3.17
8	2.33	17	3.16
9	3.90		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการใช้เวลาในการเรียน เท่ากับ .7716

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.83	9	2.99
2	1.79	10	3.22
3	10.38	11	7.60
4	5.81	12	3.85
5	3.55	13	5.88
6	3.08	14	4.61
7	4.85	15	3.19
8	2.78		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เท่ากับ .7973

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.00	10	5.19
2	6.86	11	9.75
3	5.61	12	3.86
4	5.44	13	6.73
5	3.42	14	4.60
6	1.85	15	6.86
7	3.90	16	5.70
8	4.81	17	8.85
9	2.64	18	3.36

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ .8747

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.01	10	4.60
2	1.85	11	8.01
3	2.43	12	6.01
4	2.65	13	5.74
5	2.15	14	5.50
6	2.87	15	5.32
7	1.83	16	4.01
8	3.33	17	4.22
9	3.34	18	3.51

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน เท่ากับ .7976

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.59	11	2.20
2	2.12	12	4.08
3	4.47	13	3.13
4	3.24	14	5.66
5	3.89	15	2.98
6	2.60	16	4.43
7	2.44	17	2.18
8	6.06	18	4.94
9	3.81	19	2.03
10	3.27		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ เท่ากับ .8001

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.81	10	3.42
2	2.93	11	4.62
3	6.01	12	3.46
4	3.80	13	2.82
5	6.16	14	2.07
6	3.95	15	2.88
7	6.88	16	3.65
8	2.94	17	3.05
9	4.46		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน เท่ากับ .8247

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.51	15	5.44
2	2.46	16	3.41
3	3.67	17	4.43
4	4.81	18	2.28
5	2.80	19	6.49
6	5.36	20	2.53
7	5.17	21	4.51
8	7.33	22	2.32
9	4.17	23	1.96
10	3.41	24	4.36
11	6.82	25	3.75
12	2.10	26	3.34
13	2.23	27	3.20
14	5.66	28	2.91

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน เท่ากับ .8686

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ นามสกุล	นางสาวกิงกาญจน์ ปานทอง
วันเดือนปีเกิด	12 มิถุนายน 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4/49 หมู่ 7 แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารวิทยา
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ